



ใบรับรองปัญหาพิเศษ
ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง

การศึกษาการส่งออกเมล็ดกาแฟดิบของประเทศไทย
A Study on Green Coffee Exportation of Thailand

ของ

นางสาวชุตินา กาณดิษฐ์

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)

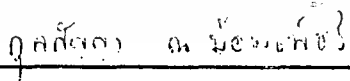
เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2535

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ


(ผศ. อภิสิทธิ์ แก้ววงษา)

30/10/35

กรรมการปัญหาพิเศษ


(อาจารย์กุลกัญญา น บ่อมเพชร)

30/10/35

หัวหน้าภาควิชา


(อาจารย์นิตยา สิตชีโชค)

30/10/35

14200

๑๗.
๕/๖๗๓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

30 S.A. ๒๕๓๕

14200



สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษาการส่งออกเมล็ดกาแฟดิบของประเทศไทย
A Study on Green Coffee Exportation of Thailand



โดย

นางสาวชุตีมา กาณดิษฐ์

ปพ.
๓๖๑๓
๒๕๒๕

เสนอ

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 97664
วัน,เดือน,ปี.....

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้พ.ศ. 2535 ศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการตลาดของกาแฟ พบว่าลักษณะของเมล็ดกาแฟดิบที่ทำการซื้อขายกัน นั้น พันธุ์โรบัสต้าแบ่งออกเป็นชั้นดีและชั้นรอง พันธุ์อาราบิก้าจะแบ่งออกเป็นเกรดเอ เกรดเอ็กซ์ เกรดควาย และเกรดควาย วาย แต่ในปัจจุบันการซื้อขายยังไม่นิยมที่จะแบ่งกาแฟออกเป็นหลายเกรดนัก ส่วนใหญ่เพียงแต่นำเมล็ดกาแฟดิบที่ได้มาคัดเอาเมล็ดเสียและสิ่งเจือปนออก และทำการบรรจุลงในกระสอบปอ แล้วจึงทำการขนส่งโดยรถบรรทุก สำหรับในด้านการส่งออกนั้น ในปี พ.ศ. 2532/33 ประเทศไทยส่งออกเมล็ดกาแฟดิบได้ 69,517 ตัน หรือมูลค่า 1,513 ล้านบาท ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยมาตั้งแต่อดีต โดยส่งออกไปจำหน่ายทั้งตลาดในภาคีและนอกภาคี สำหรับตลาดในภาคีที่สำคัญของไทยคือ สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ และตลาดนอกภาคีนั้นคู่ค้าที่สำคัญของไทยคือ เกาหลี ซึ่งขนส่งโดยทางเรือ ประเทศคู่แข่งที่สำคัญของไทยในการส่งออกเมล็ดกาแฟดิบได้แก่ อินโดนีเซีย

แม้ว่าการส่งออกเมล็ดกาแฟดิบของไทยจะมีแนวโน้มที่ดี แต่ก็ต้องประสบกับปัญหาต่างๆ มากมายคือ ปัญหาด้านการผลิต ได้แก่ ปัญหาทางด้านผลผลิตกาแฟมีมากเกินความต้องการของตลาด และการเพิ่มขึ้นของผลผลิตของเกษตรกรเกิดจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกมากกว่าการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ปัญหาทางด้านต้นทุนการผลิตและปัญหาทางด้านความไม่เหมาะสมของเทคโนโลยีที่ใช้ การแก้ไขปัญหาดังกล่าว เหล่านี้ สามารถทำได้โดยรัฐบาลควรจำกัดขอบเขตการขยายเนื้อที่ปลูกกาแฟ ควบคุมการจดทะเบียนของผู้ปลูกกาแฟให้เข้มงวดยิ่งขึ้น รวมทั้งถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีทางการผลิตที่มีประสิทธิภาพให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ และเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตอีกทางหนึ่งด้วย ปัญหาด้านการตลาด ได้แก่ การลดต่ำลงของราคา เนื่องจากผลผลิตมีมากเกินความต้องการ การซื้อขายโดยทั่วไปไม่มีหลักเกณฑ์กำหนดแน่ชัด การแก้ไขสามารถทำได้โดยสนับสนุนให้มีการซื้อขายกาแฟตามชั้นของคุณภาพ และรณรงค์ให้ผู้บริโภคภายในประเทศหันมานิยมบริโภคกาแฟผงสำเร็จรูปที่ผลิตได้ในประเทศให้มากขึ้น สำหรับปัญหาด้านการส่งออกนั้นได้แก่ การขาดการสนับสนุนประชาสัมพันธ์กาแฟไทยให้เป็นที่รู้จักในตลาดโลก ทำให้การค้าของไทยยังอยู่ในวงจำกัด มาตรการส่งออกมีความยุ่งยากและล่าช้า ซึ่งสามารถแก้ไขได้โดยพยายามส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เพื่อให้ได้รับส่วนแบ่งทางการตลาดในตลาดต่างประเทศสูงขึ้น และแก้ไขกฎระเบียบของทางราชการเพื่อลดปัญหาการล่าช้า ซึ่งจะช่วยให้การส่งออกเมล็ดกาแฟดิบของไทยเจริญรุดหน้าต่อไป

คำนิยม

ที่ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงได้ ก็ด้วยการช่วยเหลือให้คำแนะนำ ปรึกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิสิทธิ์ แก้วฉา อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์กุลกัญญา ณ ป้อมเพ็ชร กรรมการที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ที่ได้ให้คำแนะนำต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับการเรียบเรียงเรื่องปัญหาพิเศษ และทำให้การศึกษาครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ คุณพรชัย ชาตวนิชวงศ์ และ สมาคมผู้ส่งออกกาแฟ ที่ให้ความกรุณาทั้งในด้านความสะดวก ความรู้ และข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการทำปัญหาพิเศษ

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณสมศักดิ์ เกตุนท์ ที่ได้ช่วยพิมพ์ปัญหาพิเศษฉบับนี้ ให้สำเร็จเป็นรูปเล่มได้ และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงได้

ชุตินา กาตดิษฐ์
ตุลาคม 2535

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
✓ - ความสำคัญและปัญหา	1
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
- ขอบเขตของการศึกษา	5
- ตรวจเอกสาร	5
- วิธีการศึกษา	7
บทที่ 2 ✓ สภาพการผลิตกาแฟของประเทศ	9
✗ ประวัติการปลูกกาแฟในประเทศ	9
- การใช้ประโยชน์จากกาแฟ	9
✓ - แหล่งผลิตและปริมาณการผลิตในประเทศ	10
✓ - การปลูกกาแฟ	12
- ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพสารกาแฟ	21
- ต้นทุนการผลิต	22
✗ ปัญหาการผลิตและแนวทางแก้ไข	27
บทที่ 3 สภาพการตลาดกาแฟภายในประเทศไทย	30
✗ - ประเภทและการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับตลาดกาแฟ	30
- โครงสร้างวิธีการตลาดของกาแฟ	33
- ลักษณะของเมล็ดกาแฟที่มีการซื้อขาย	36
- การขนส่งภายในประเทศ	38
✗ - การจัดชั้นคุณภาพกาแฟในระดับต่าง ๆ	38
- ราคากาแฟ	42
✗ - ปัญหาด้านการตลาดและแนวทางแก้ไข	46

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 / การส่งออกกาแฟ	49
✓- ตลาดต่างประเทศที่สำคัญ	51
✓- ประเทศผู้ผลิตกาแฟของโลกและประเทศคู่แข่งการค้าของไทย	52
- การรวบรวมผลผลิต	54
✓- การบรรจุและการขนส่ง	54
✓- การจัดตั้งมาตรฐานของการส่งออก	57
✓- กระบวนการส่งออกเมล็ดกาแฟดิบของไทย	58
- คำแนะนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจ้างตัวแทนดำเนินการส่งออก	67
✓- ปัญหาด้านการส่งออกและแนวทางแก้ไข	68
- แนวทางการพัฒนาเพื่อการส่งออก	69
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	71
✓สรุป	71
- ข้อเสนอแนะ	73
เอกสารอ้างอิง	74
ภาคผนวก	77

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต ผลิตต่อไร่ของเมล็ดกาแฟดิบไทย ปี พ.ศ. 2525/26-2532/33	2
2	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกกาแฟของไทย ปี พ.ศ. 2527/28-2532/33	3
3	ปริมาณผลผลิตกาแฟ ปี พ.ศ. 2525/26-2532/33	11
4	พื้นที่เพาะปลูกกาแฟพันธุ์อาราบิก้าในเขตภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2526/27-2531/32	11
5	ต้นทุนการผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสต้า ปี พ.ศ. 2525/26-2532/33	23
6	ต้นทุนการผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสต้า ปี พ.ศ. 2531/32	24
7	ต้นทุนการผลิตกาแฟพันธุ์อาราบิก้า ปี พ.ศ. 2531/32	25
8	การคำนวณราคาการรับซื้อกาแฟตามชั้นคุณภาพ	43
9	ราคาเมล็ดกาแฟที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพมหานคร และราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี. ปี พ.ศ. 2528/29-2532/33	46
10	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเมล็ดกาแฟดิบของไทย ปี พ.ศ. 2517/18-2532/33	50
11	ปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟดิบของไทยไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2530/31-2532/33	53
12	ปริมาณผลผลิตกาแฟของแต่ละประเทศที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2533/34-2534/35	55

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ขั้นตอนการแปรสภาพ	16
2	โครงสร้างวิธีการตลาดของกาแฟพันธุ์โรบัสต้า	34
3	โครงสร้างวิธีการตลาดของกาแฟพันธุ์อาราบิก้า	35
4	ขั้นตอนการจดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกกาแฟ	61
5	ขั้นตอนการเสนอขายและรับการสั่งซื้อ	61
6	ขั้นตอนการเตรียมสินค้าและเอกสารต่าง ๆ ของผู้ส่งออก	63
7	ขั้นตอนการผ่านพิธีการศุลกากร	65

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

ประเทศไทยเป็นประเทศในเขตร้อน ที่มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมต่อการเพาะปลูกไม้ว่าจะป็นภูมิประเทศ ภูมิอากาศ อุณหภูมิ ปริมาณน้ำฝน ฯลฯ จึงทำให้ผลิตผลทางการเกษตรที่ผลิตได้ในปีหนึ่ง ๆ มีจำนวนมาก กาแฟเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งที่รัฐบาลให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้มีการปลูกเพื่อทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ และทดแทนพืชเสพติด ในปีหนึ่ง ๆ ประเทศไทยสามารถผลิตได้ประมาณ 22,000 ตัน แต่จะใช้บริโภคภายในประเทศประมาณ 15,000 ตันเท่านั้น ส่วนที่เหลือประมาณ 7,000 ตัน จะส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เมื่อคิดเป็นตัวเงินแล้วมีมูลค่าไม่น้อยกว่า 350 ล้านบาท (เพิ่มพูน ศักดิ์เกษม, 2528) จัดได้ว่าเป็นพืชที่ทำการรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกเป็นอย่างมาก และเป็นพืชที่ทำการรายได้เข้าประเทศได้เป็นอย่างดีทั้งในปัจจุบันและอนาคต

แหล่งเพาะปลูกกาแฟส่วนใหญ่ปลูกกันมากทางภาคใต้ โดยเฉพาะจังหวัดชุมพรพื้นที่เพาะปลูกคิดเป็นร้อยละ 55 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมดของภาคใต้ รองลงมาคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช และนอกจากนี้ก็ยังมีการปลูกกันในพื้นที่บางส่วนของภาคกลาง ส่วนในภาคเหนือรัฐบาลได้ส่งเสริมให้ชาวเขาปลูกกาแฟเป็นพืชทดแทนฝิ่น แต่ไม่แพร่หลายนัก และเนื่องจากราคากาแฟอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับราคาของพืชผลเกษตรกรรมชนิดอื่น จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้เกษตรกรหันมาปลูกกาแฟกันมากขึ้น ซึ่งจากการสำรวจของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (ตารางที่ 1) ในระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2525/26-2532/33 พบว่าเนื้อที่ปลูกเมล็ดกาแฟดิบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 190,183 ไร่ เป็น 394,860 ไร่ ผลผลิตเพิ่มจาก 18,035 ตัน เป็น 61,305 ตัน และผลผลิตต่อไร่เพิ่มจาก 116 กิโลกรัม เป็น 184 กิโลกรัม เนื้อที่เพาะปลูกผลผลิต และผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 15.02, 25.13 และ 11.49 ตามลำดับ

สำหรับกาแฟปี พ.ศ. 2532/33 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2531/32 พบว่าพื้นที่เพาะปลูกกาแฟเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2531/32 เล็กน้อย เนื้อที่เพาะปลูกทั้งหมด เนื้อที่ให้ผลแล้ว และผลผลิตเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.39, 9.31 และ 3.18 ตามลำดับ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2534) ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรยังคงขยายเนื้อที่ปลูกกาแฟเพิ่มขึ้นเพราะมีด้านการค้าไม่ว่การมีได้ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ของเมล็ดกาแฟดิบไทย ปี พ.ศ.2525/26-2532/33

ปี พ.ศ.	เนื้อที่ปลูกทั้งหมด (ไร่)	เนื้อที่ให้ผลแล้ว (ไร่)	เนื้อที่ยังไม่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2525/26	190,183	155,600	34,583	18,035	116
2526/27	193,376	164,286	29,090	18,099	110
2527/28	208,171	178,394	29,777	23,601	132
2528/29	235,847	189,615	46,232	26,004	137
2529/30	302,055	195,615	106,410	20,224	103
2530/31	331,815	208,219	123,596	30,622	147
2531/32	389,243	305,067	84,176	59,416	195
2532/33	394,660	333,471	61,305	61,305	184

ที่มา : (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2534:136)

ถึงแม้ว่าราคากาแฟจะมีแนวโน้มลดลง แต่ก็ยังคงอยู่ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตทางการเกษตรชนิดอื่น สำหรับผลผลิตต่อไร่ปี พ.ศ. 2532/33 ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 5.64 เนื่องจากเกิดภัยธรรมชาติพายุไต้ฝุ่นเกย์ทำความเสียหายในท้องที่ปลูกกาแฟที่สำคัญในจังหวัดชุมพร (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2534)

ประเทศไทยส่งกาแฟออกไปจำหน่ายต่างประเทศ 3 ชนิดคือ กาแฟดิบ กาแฟคั่วและกาแฟผงสำเร็จรูป แต่จะจำหน่ายในรูปของกาแฟดิบมากที่สุด คือ คิดเป็นร้อยละ 99 ของปริมาณกาแฟที่ส่งออกทั้งหมด ในอดีตการส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศมีไม่มากนัก เนื่องจากปริมาณผลผลิตน้อย แต่หลังจากที่กาแฟในตลาดโลกมีราคาสูงขึ้น เนื่องจากโลกผลิตกาแฟได้ไม่พบกับความต้องการ ทำให้กาแฟในตลาดของประเทศไทยมีราคาสูงขึ้น จึงเป็นผลให้มีการขยายเนื้อที่เพาะปลูกและเร่งรัดการผลิต ทำให้ผลผลิตกาแฟของไทยเพิ่มขึ้น และมีการส่งออกเพิ่มมากขึ้นในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2527/28-2532/33) การส่งออกกาแฟของไทยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น (ตารางที่ 2) โดยในปี พ.ศ. 2527/28 ไทยส่งออกกาแฟทั้งหมดเป็นปริมาณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ต่อผู้อื่น และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกกาแฟของไทย ปี พ.ศ. 2527/28-2532/33

ปี พ.ศ.	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2527/28	22,778.87	952.19
2528/29	20,749.90	1,570.20
2529/30	26,096.53	1,376.67
2530/31	26,868.15	1,217.08
2531/32	44,408.63	1,716.08
2532/33	69,571.37	1,512.88

ที่มา : (กรมการค้าต่างประเทศ, 2534:138)

22,778.87 ตัน มูลค่า 952.19 ล้านบาท แต่ในปี พ.ศ. 2532/33 ไทยส่งออกกาแฟทั้งหมดเป็น ปริมาณ 69,571.37 ตัน มูลค่า 1,512.88 ล้านบาท หรืออัตราปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.56 และมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.02 สำหรับการส่งออกกาแฟของไทยปี พ.ศ. 2532/33 มี ปริมาณทั้งสิ้น 69,571.37 ตัน มูลค่า 1,512.88 ล้านบาท เป็นการส่งออกในรูปแบบเมล็ดกาแฟดิบถึง 69,412.25 ตัน มูลค่า 1,499.76 ล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2534) ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นจากปีก่อน 25,162.74 ตัน คิดเป็นร้อยละ 57.37 แต่มูลค่า ส่งออกลดลงจากปีก่อน 203.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.65 เนื่องจากกาแฟมีราคาลดลง

จึงเห็นได้ว่าปริมาณการส่งออกกาแฟของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาเรื่อย ๆ จากอดีต จนถึงปัจจุบันและยังคงมีคู่แข่งทางแข็งขันต่อไปในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2531/32 องค์การกาแฟระหว่างประเทศได้ยกเลิกโควตาการส่งออก ดังนั้นการค้ำกาแฟจึงเป็นแบบเสรี ทำให้มีการแข่งขันการส่งออกกาแฟมากขึ้น จึงมีการพยายามปรับปรุงคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งเป็นโอกาสดีที่ผู้ส่งออกของไทยจะได้ขยายตลาดให้กว้างขวางยิ่งขึ้นตลาด ส่งออกกาแฟที่สำคัญของไทยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ตลาดในภาคีและตลาดนอกภาคี สำหรับตลาดในภาคี ประเทศผู้นำเข้ากาแฟไทยที่สำคัญได้แก่ สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ เนเธอร์แลนด์ เป็นต้น ส่วนตลาดนอกภาคีนั้น ได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐประชาชนจีนและด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปากีสถาน เป็นต้น

แม้ว่าแนวโน้มการส่งออกกาแฟของประเทศไทยจะเพิ่มสูงขึ้น แต่ในประเทศไทยก็เป็นเพียงผู้ผลิตกาแฟรายย่อยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศบราซิลที่มีส่วนแบ่งการตลาดถึงประมาณร้อยละ 25 ของปริมาณการส่งออกกาแฟโลก ดังนั้นราคากาแฟของไทยจึงสัมพันธ์กับราคากาแฟตลาดโลก เมื่อใดที่ราคากาแฟในตลาดโลกสูง เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟของไทยก็จะได้รับราคาสูงตามไปด้วย แต่เมื่อใดที่ราคากาแฟในตลาดโลกตกต่ำ เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟก็จะได้รับความเดือดร้อน ซึ่งปัญหาการเปลี่ยนแปลงราคานี้จะมีผลกระทบต่อการลงทุน และผลตอบแทนของเกษตรกร และในปัจจุบันผลผลิตกาแฟของไทยมีมากเกินความต้องการของตลาด (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2533) ทำให้เกิดปัญหาด้านสินค้าล้นตลาด และมีราคาตกต่ำ นอกจากนี้ก็ยังมีปัญหาทางด้านคุณภาพของกาแฟที่เกษตรกรผลิตได้เป็นแบบคละคือ เกษตรกรยังไม่นิยมที่จะคัดเกรด และขาดการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์กาแฟไทยทำให้มีเพียงไม่กี่ประเทศที่รู้จักกาแฟไทย และยังมีการลักลอบนำเมล็ดกาแฟดิบจากประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงเข้าประเทศ เพราะมีราคาถูกกว่ากาแฟของไทย เป็นต้น ดังนั้นจึงสมควรที่จะศึกษาถึงเรื่องการส่งออกกาแฟตลอดจนปัญหาการส่งออก เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และส่งเสริมการส่งออกกาแฟของไทย รวมทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการขยายตลาดการส่งออกกาแฟของไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิต และการผลิตกาแฟเพื่อการส่งออกของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาภาวะการตลาดส่งออกกาแฟของประเทศไทย
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการส่งออกกาแฟของประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เมื่อได้ทำการศึกษาสภาพการผลิต และภาวะการตลาดส่งออกกาแฟของประเทศไทย จะช่วยให้ทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกาแฟทั้งทางด้านการผลิตและการตลาดเพื่อส่งออก

นอกจากนี้ยังจะได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งทราบถึงแนวโน้ม

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การส่งออกกาแฟของประเทศไทยไปยังต่างประเทศ เพื่อนำผลการศึกษานี้ไปใช้เป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจวางแผนและแก้ไขปัญหาการตลาดและการส่งออกที่เกิดขึ้น และช่วยเป็นแนวทางในการประกอบการพิจารณาให้แก่ผู้ที่ต้องการลงทุนในธุรกิจการส่งออกกาแฟ หรือเป็นประโยชน์สำหรับเกษตรกรผู้ต้องการปลูกกาแฟเพื่อการส่งออก รวมทั้งยังเป็นแนวทางให้กับผู้ที่ต้องการศึกษาเรื่องนี้นำไปใช้ในการค้นคว้าวิจัยต่อไป ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการพัฒนาการส่งออกกาแฟของประเทศไทยก่อให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศไทย

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษารึ้นนี้จะมุ่งศึกษาทางด้านสภาพการผลิต และภาวะการตลาดเพื่อการส่งออก และทำการศึกษาลผลิตในรูปของเมล็ดกาแฟดิบ (Green Coffee) โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525-2534 ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่ผลผลิตจากผู้ผลิตจนถึงระดับการส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ นอกจากนี้จะกล่าวถึงปัญหาของการส่งออกกาแฟในด้านต่าง ๆ จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การส่งออกกาแฟทั้งหน่วยงานของรัฐ และบริษัทเอกชนผู้ส่งออก ตลอดจนเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาการส่งออกต่าง ๆ โดยประชากรที่จะใช้ศึกษารึ้นนี้คือ ผู้ผลิต ผู้ส่งออก และผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การส่งออกตามหน่วยงานราชการและเอกชนผู้ส่งออก อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการส่งออก และขยายตลาดการส่งออกกาแฟของประเทศไทย

การตรวจเอกสาร

เพิ่มพูน สักดีเกษม (2528) ได้กล่าวว่า เมื่อก่อนประเทศไทยเราได้มีการปลูกกาแฟกันไม่มากเท่าไรนัก ส่วนใหญ่จะปลูกกันเป็นพืชแซมในสวนผลไม้เท่านั้น แต่ในปัจจุบันเกษตรกรได้ให้ความสนใจปลูกกันเป็นจำนวนมาก และปลูกกันเป็นพืชหลัก อีกทั้งยังได้ทำการขยายพื้นที่ในการปลูกเพิ่มขึ้น สาเหตุที่ทำให้มีการปลูกกาแฟเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันมีผู้นิยมบริโภคกาแฟกันเป็นจำนวนมาก อีกทั้งราคาของกาแฟที่ซื้อขายกันอยู่ในเกณฑ์ที่ดีทางด้านภาวะตลาดภายในประเทศ และตลาดต่างประเทศยังมีความต้องการอีกเป็นจำนวนมาก รวมทั้งภาครัฐบาลให้การส่งเสริมในการปลูกกาแฟเป็นอย่างดี จึงเชื่อได้แน่ว่า อนาคตของการปลูกกาแฟจะมีความมั่นคงและก้าวหน้าไปไม่น้อยทีเดียว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จันทร์เพ็ญ จาปะเกษตร (2529) ได้กล่าวว่า ภูมิอากาศและภูมิประเทศที่เหมาะสมแก่กาแฟนั้น กาแฟขึ้นได้ในดินเกือบทุกชนิด ตั้งแต่ดินเหนียวร่วนสีเทา จนถึงดินร่วนจากภูเขาไฟ ดินลูกรัง ดินหิน ขอบให้มีน้ำเพียงพอ ไม่ต้องใช้น้ำขัง และมีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น แต่ต้องมีการระบายน้ำที่ดี ควรเลือกสถานที่ที่มีความลาดเอียงเพื่อสะดวกในการระบายน้ำ และกาแฟจะขึ้นได้ดีตั้งแต่ระดับความสูงน้ำทะเลไปจนถึงสูงกว่าระดับน้ำทะเลถึง 2,100 เมตร มีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 20 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนระหว่าง 75-750 เซนติเมตร และมีฤดูกาลฝนตกที่แน่นอน เพราะจะทำให้การเจริญเติบโตออกดอกออกผลแน่นอนไปด้วย กาแฟเป็นพืชที่คายน้ำได้มาก โดยเฉพาะในบริเวณที่มีลมแรง และแสงแดดจัด ดังนั้นในบางท้องที่ เช่น ในพื้นที่ต่ำ ๆ จึงมีความจำเป็นต้องใช้ไม้ร่มเงา เพื่อป้องกันการคายน้ำของกาแฟ และสามารถช่วยให้กาแฟมีรสดีขึ้นด้วย

ศิริ กุ๋นงษ์วัฒนา (2529) ได้ทำการศึกษาต้นทุนการผลิตกาแฟ ตั้งแต่อายุ 1 ปี, 2 ปี, 3 ปี, 4 ปี, 5 ปี, 6 ปี, 7 ปี และ 8 ปีขึ้นไป รวม 8 อายุ และศึกษาผลตอบแทนที่ได้รับ ซึ่งต้นทุนการผลิตประกอบด้วยต้นทุนผันแปร คือค่าใช้จ่ายที่เปลี่ยนแปลงในช่วงการผลิต และต้นทุนคงที่ คือ ต้นทุนที่ไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงการผลิต ต้นทุนการผลิตกาแฟ จากการสำรวจมีทั้งรายจ่ายที่เป็นเงินสด เช่น ค่าเก็บเกี่ยว และรายจ่ายประเมินซึ่งได้แก่ ค่าจ้างแรงงานของตนเอง วัสดุ การเกษตร (ต้นกล้า ธาปราชย์ศัตรูพืช และอื่นๆ) ที่ได้รับจากหน่วยงานราชการ แต่ได้นำค่าใช้จ่ายทั้ง 2 ชนิดมารวมกันคำนวณเป็นเงินสดทั้งหมด ซึ่งผลการคำนวณปรากฏว่า ต้นทุนการผลิตกาแฟในปีที่ 1 นั้นจะเท่ากับ 2,174.42 บาทต่อไร่ และจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปีที่ 8 ซึ่งมีต้นทุนการผลิตเท่ากับ 3,786.45 บาทต่อไร่ (ปีที่ 2 มีต้นทุนการผลิตเท่ากับ 2,245.94 บาทต่อไร่, ปีที่ 3 เท่ากับ 2,841.86 บาทต่อไร่, ปีที่ 4 เท่ากับ 2,928.16 บาทต่อไร่, ปีที่ 5 เท่ากับ 3,422.78 บาทต่อไร่, ปีที่ 6 เท่ากับ 3,474.31 บาทต่อไร่ และปีที่ 7 เท่ากับ 3,563.95 บาทต่อไร่) และสำหรับผลตอบแทนในการปลูกกาแฟ เกษตรกรจะมีรายได้จากการปลูกกาแฟตั้งแต่ปีที่ 3 เป็นต้นไป และรายได้จะเพิ่มขึ้นในปีที่ 4 และ 5 พอปีที่ 6 รายได้จากการขายกาแฟจะลดลง เนื่องจากมีการตัดกิ่งแก่ออกกิ่งใหม่ขนาดยังเล็กให้ผลผลิตลดลง ปีที่ 7 รายได้จากการขายกาแฟจะเพิ่มขึ้น และเพิ่มขึ้นในปีที่ 8 และต่อมาในปีที่ 9 เกษตรกรจะตัดแต่งกิ่งแก่ทิ้ง ผลผลิตจะลดลง และปล่อยให้แตกหน่อขึ้นมาใหม่ ก็จะสามารถเก็บผลผลิตได้อีกใน 3 ปีต่อมา และเมื่อให้ผลผลิตไปอีก 4-5 ปี ก็จะต้องตัดแต่งกิ่งใหม่ เหตุการณ์จะเกิดเช่นนี้วนเวียนตลอดไป สำหรับระยะคืนทุนในการผลิตกาแฟนั้น ขึ้นอยู่กับราคาที่ได้รับ กล่าวคือในการลงทุนผลิตกาแฟไร่ละ 23,220.36 บาท ถ้าให้เกษตรกรได้รับราคา กก.ละ 45 บาท ระยะคืนทุนในทางการวิเคราะห์

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางการเงินจะเป็น 4 ปี 4 เดือน แต่จะเป็นการคืนทุนในทางปฏิบัติในเวลา 5 ปี เพราะกาแฟใช้เวลาตั้งแต่ออกดอกจนถึงเก็บเกี่ยวได้เป็นเวลา 1 ปีเต็ม ถ้าเกษตรกรได้รับราคากาแฟในราคา กก.ละ 40 บาท จะคืนทุนในทางการเงินในเวลา 4 ปี 7 เดือน แต่จะคืนทุนในทางปฏิบัติในเวลา 5 ปี และถ้าเกษตรกรได้รับราคา กก.ละ 35 บาท และ 30 บาท จะคืนทุนในทางการเงินในเวลา 5 ปี และ 5 ปี 4 เดือน แต่จะคืนทุนในทางปฏิบัติในเวลา 5 ปี และ 6 ปี ตามลำดับ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2533) ได้กล่าวว่า กาแฟเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่รัฐบาลให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้มีการปลูก เพื่อทดแทนการนำเข้าและใช้ปลูกเพื่อทดแทนพืชเสพติด แนวโน้มผลผลิตกาแฟจึงได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้ประเทศไทยเปลี่ยนฐานะจากประเทศผู้นำเข้ากาแฟมาเป็นประเทศผู้ส่งออก และสามารถจำหน่ายกาแฟไปยังต่างประเทศได้เพิ่มขึ้นทุกปี และเนื่องจากราคากาแฟอยู่ในระดับสูงเมื่อเปรียบเทียบกับราคาของพืชผลเกษตรกรรมอื่นๆ จึงจูงใจให้เกษตรกรหันมานิยมปลูกกาแฟกันมากขึ้น ซึ่งจากการสำรวจเนื้อที่เพาะปลูกพบว่า มีการขยายเนื้อที่เพาะปลูกมากขึ้น กาแฟที่ประเทศไทยผลิตได้ส่วนใหญ่ส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2527/28-2531/32) การส่งออกกาแฟของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2527/28 ไทยส่งออกกาแฟทั้งหมดเป็นปริมาณถึง 22,778.87 ตัน มูลค่า 952.19 ล้านบาท แต่ในปี พ.ศ. 2531/32 ไทยส่งออกกาแฟทั้งหมดเป็นปริมาณถึง 44,408.63 ตัน มูลค่า 1,716.08 ล้านบาท หรืออัตราปริมาณการส่งออกและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.28 และ 9.67 ตามลำดับ แนวโน้มการส่งออกกาแฟเพิ่มขึ้นเนื่องจากผลผลิตกาแฟมีเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลจึงได้พยายามหามาตรการที่จะผลักดันกาแฟส่วนที่เกินโควตาที่ได้รับจัดสรรจากองค์การกาแฟระหว่างประเทศไปประเทศนอกภาคีให้มากที่สุด เพื่อมิให้มีกาแฟเหลือตกค้างในประเทศไทยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2531/32 เป็นปีที่องค์การกาแฟระหว่างประเทศได้ยกเลิกโควตาส่งออกการค้ำกาแฟ ให้เป็นการค้าแบบเสรี จึงเป็นโอกาสดีที่ผู้ส่งออกกาแฟไทยจะได้ขยายตลาดกว้างขวางขึ้น

วิธีการศึกษา

แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล อาศัยข้อมูล 2 ประเภทคือ

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ประกอบด้วยข้อเท็จจริงและความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ส่งออกและหน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก เช่น สมาคมผู้ส่งออกกาแฟ

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) โดยรวบรวมจากเอกสารการเผยแพร่ของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน รายงานการศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องวารสารต่าง ๆ และจากห้องสมุดของสถาบันการศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ห้องสมุดของกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ ห้องสมุดของกรมส่งเสริมการส่งออก เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำเอาข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้จากอดีตจนถึงปัจจุบันมาทำการสรุป และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา (discriptive analysis) และใช้สถิติอย่างง่าย เช่น คิดร้อยละ หาสัดส่วน โดยอาศัยตารางและแผนภาพประกอบเพื่อช่วยในการอธิบาย เป็นต้น

สภาพการผลิตกาแฟของประเทศไทย

ประวัติการปลูกกาแฟในประเทศไทย

กาแฟเป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในแอฟริกา หรือทางตะวันออกเฉียงเหนือของอเมริกา โดยเฉพาะประเทศเอธิโอเปีย อาปีสซีเนีย และอาราเบีย ซึ่งได้ค้นพบเมื่อประมาณศตวรรษที่ 5 ที่ประเทศอาราเบีย แต่เดิมกาแฟยังไม่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย แต่ได้เพิ่มความสำคัญขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สำหรับในประเทศไทยนั้นได้มีการปลูกกาแฟเป็นเวลานานแล้ว ตามบันทึกของ พระสารศาสตร์พลชั้นท์ หรือ นายเจรินี่ ซึ่งเป็นชาวอิตาลี เมื่อปี พ.ศ. 2454 ได้กล่าวว่าประเทศไทยเริ่มปลูกกาแฟพันธุ์อาราบิก้าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2393 ส่วนพันธุ์โรบัสต้าได้ทำการปลูกในประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2447 โดยชาวไทยอิสลามผู้หนึ่งชื่อ นายตีหมุน ได้นำกาแฟพันธุ์โรบัสต้ามาปลูกเป็นคนแรก ที่อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา และได้แพร่หลายไปตามจังหวัดต่างๆ ทางภาคใต้ของประเทศไทย จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

การใช้ประโยชน์จากกาแฟ

ในการใช้ประโยชน์จากกาแฟส่วนใหญ่จะใช้เป็นเครื่องดื่มเพื่อกระตุ้นให้ร่างกายกระปรี้กระเปร่าสดชื่น เบิกบาน ประชากรโลกเกือบทุกชาติทุกภาษาคัดกาแฟกันเป็นประจำ เพราะในเมล็ดกาแฟจะมีสารคาเฟอีน ซึ่งจะมีอยู่ประมาณร้อยละ 0.85 - 2.5 สำหรับในกาแฟ 1 ถ้วยจะมีคาเฟอีน จำนวนประมาณ 100 - 150 มิลลิกรัม เมื่อเราดื่มกาแฟเข้าไป 1 ถ้วย ฤทธิ์ของคาเฟอีนจะเกิดขึ้นกับร่างกายของผู้ดื่มดังนี้

1. คาเฟอีนจะไปกระตุ้นสมอง และจะรู้สึกได้ทันทีว่ากระฉับกระเฉง ไม่รู้สึกง่วงนอน แต่จะเป็นเพียงชั่วคราว

2. คาเฟอีนจะไปกระตุ้นกล้ามเนื้อหัวใจ ทำให้จังหวะการเต้นของหัวใจเร็วและแรงขึ้น เป็นผลทำให้การสูบฉีดโลหิตไปเลี้ยงหัวใจและร่างกายดีขึ้น แต่ถ้าหากดื่มกาแฟติด ๆ กันหลายครั้ง จะทำให้มีผลตรงข้ามคือ จะทำให้หัวใจเต้นไม่ปกติและไม่สม่ำเสมอ ดังนั้นในการดื่มกาแฟจะมีข้อห้ามคือ ผู้ที่เป็นโรคหัวใจห้ามดื่ม เพราะนอกจากกล้ามเนื้อหัวใจจะถูกกระตุ้นด้วยแล้ว กล้ามเนื้อส่วนอื่นๆ ในร่างกายจะถูกกระตุ้นให้ทำงานเพิ่มด้วย

ท่านนั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. คาเพื่อนจะไม่ทำให้เส้นเลือดในสมองตีบเล็กลง และในขณะที่เดียวกันจะทำให้หลอดเลือดแดงขยายตัวพองโตขึ้น ทำให้การไหลเวียนของโลหิตในร่างกายดีขึ้น

4. คาเพื่อน จะทำให้ผู้ที่ป่วยเป็นโรคกระเพาะ มีอาการคลื่นไส้อาเจียน และแสบกระเพาะ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสารคาเพื่อนไปกระตุ้นการหลั่งน้ำย่อยของกระเพาะ ทำให้กระเพาะหลั่งน้ำย่อยออกมาได้มากขึ้น ดังนั้นผู้ที่ป่วยเป็นโรคกระเพาะควรดื่มน้ำ

5. คาเพื่อนจะไปลดการดูดกลับของน้ำที่ท่อไต ประกอบกับร่างกายเองก็ได้รับน้ำเพิ่มมากขึ้นด้วย จึงทำให้ปัสสาวะบ่อย และจำนวนของปัสสาวะที่ถูกขับออกมาเพิ่มมากขึ้นด้วย

6. คาเพื่อนจะทำให้ทารกในครรภ์ของมารดาในระยะ 3 เดือนแรกพิการ เช่น ปากแหว่ง หัวใจผิดปกติ แต่ถ้าหากทารกในครรภ์มีอายุมากกว่า 3 เดือนแล้ว ผลกระทบต่อทารกจะน้อยลง จะเห็นได้ว่าการดื่มน้ำที่มีทั้งประโยชน์และโทษอยู่ด้วยกัน

แหล่งผลิตและปริมาณการผลิตในประเทศไทย

สำหรับการผลิตของไทยนั้น จะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบันคือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525/26 ถึง ปี พ.ศ. 2532/33 ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 18,035 ตัน เป็น 61,305 ตัน มีเพียงปี พ.ศ. 2529/30 เท่านั้น ที่มีผลผลิตลดลงจากปีก่อน (ตารางที่ 3) เนื่องจากพื้นที่ปลูกกาแฟบางส่วนของภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ประสบกับภาวะฝนทิ้งช่วงในช่วงที่กาแฟติดดอก ทำให้ต้นกาแฟติดผลน้อยกว่าปกติ ทำให้ปริมาณผลผลิตกาแฟที่ผลิตได้ลดลง ซึ่งแหล่งผลิตกาแฟในประเทศไทยส่วนใหญ่จะอยู่ทางภาคใต้ ซึ่งจะปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้าประมาณร้อยละ 90-95 ของผลผลิตทั้งหมด ส่วนที่เหลือจะเป็นการปลูกกาแฟพันธุ์อาราบิก้า จังหวัดที่ปลูกกาแฟที่สำคัญ ได้แก่ ชุมพร นครศรีธรรมราช กระบี่ สุราษฎร์ธานี สกลา สดุด สงขลา ปัตตานี พัทลุง ส่วนในอนาคตนั้นคาดว่าในเขตจังหวัดทางภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน รวมทั้งบางจังหวัดในเขตภาคกลางและภาคตะวันตก ได้แก่ กาญจนบุรี จันทบุรี ระยอง จะมีพื้นที่ปลูกกาแฟเพิ่มขึ้นอีกจำนวนมาก โดยเฉพาะพื้นที่ปลูกกาแฟพันธุ์อาราบิก้าในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งเห็นได้ว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากปี พ.ศ. 2526/27-2531/32 โดยในปี พ.ศ. 2526/27 มีเนื้อที่ 5,337 ไร่ และเพิ่มขึ้นเป็น 20,480 ไร่ ในปี พ.ศ. 2531/32 ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 4)

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 ปริมาณผลผลิตกาแฟ ปี พ.ศ. 2525/26 - 2532/33

ปี พ.ศ.	ปริมาณผลผลิต (ตัน)
2525/26	18,035
2526/27	18,099
2527/28	23,601
2528/29	26,004
2529/30	20,224
2530/31	30,622
2531/32	59,416
2532/33	61,305

ที่มา : (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2534:136)

ตารางที่ 4 พื้นที่เพาะปลูกกาแฟพันธุ์อาราบิก้าในเขตภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2526/27 - 2531/32

ปี พ.ศ.	ปริมาณผลผลิต (ตัน)
2526/27	5,337
2527/28	6,137
2528/29	8,246
2529/30	12,781
2530/31	15,440
2531/32	20,480

ที่มา : (คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์, 2532:7)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปลูกกาแฟ

พันธุ์กาแฟ

สำหรับพันธุ์ของกาแฟมีอยู่ประมาณ 50 พันธุ์ด้วยกัน แต่ที่นิยมปลูกกันมากในขณะนี้มีอยู่ 3 พันธุ์ด้วยกัน

1. พันธุ์อาราบิก้า (Arabica) ลักษณะของต้น ใบ และเมล็ดเล็ก เป็นไม้พุ่ม มีดอกสีขาว กลิ่นหอมคล้ายดอกมะลิป่า ในฤดูหนึ่งจะออกดอกหลายครั้ง ให้ผลผลิตสูง คุณภาพดี มีราคาสูงกว่าพันธุ์อื่น และมีรสชาติดีกว่ากาแฟพันธุ์อื่น แต่ข้อเสียคือ มีความต้านทานต่อโรคคุกชนิดน้อยมาก

2. พันธุ์โรบัสต้า (Robusta) ลักษณะของต้น ใบ และเมล็ดใหญ่กว่าพันธุ์อาราบิก้า ให้ผลผลิตปานกลาง คุณภาพปานกลาง ดอกจะเกิดเป็นช่อ ในช่อหนึ่ง ๆ จะมีดอกประมาณ 5-6 ดอก จะออกดอกปีละประมาณ 2-3 ครั้ง เมื่อผลสุกจะมีสีแดงเข้ม มีปริมาณคาเฟอีนมากกว่าพันธุ์อาราบิก้า แต่จะมีความต้านทานโรคสูง และเป็นพันธุ์ที่นิยมปลูกกันมากที่สุดในประเทศไทย

3. พันธุ์ลิเบอริก้า (Liberica) มีถิ่นกำเนิดอยู่ทางตะวันตกของทวีปแอฟริกา เป็นพันธุ์ที่ไม่ค่อยมีความสำคัญนักเมื่อเปรียบเทียบกับสองพันธุ์แรก ลักษณะของลำต้นสูงใหญ่ ใบและเมล็ดใหญ่มีดอกที่ใหญ่และเหนียว ออกดอกติดผลเกือบตลอดทั้งปี แต่ให้ผลผลิตและคุณภาพต่ำ มักปลูกเพื่อใช้เป็นพ่อพันธุ์ เพราะมีความต้านโรคได้ดี

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการปลูกกาแฟ

1. ดิน กาแฟเป็นพืชที่ต้องการดินร่วนมีความอุดมสมบูรณ์ดี มีหน้าดินลึก มีการระบายน้ำดีน้ำไม่ขังเมื่อฝนตกหนัก กาแฟจะเจริญเติบโตได้ดีในดินที่มีสภาพเป็นกลางหรือเป็นกรดเล็กน้อย ในที่เหมาะสมในการปลูกกาแฟมากที่สุดคือ ดินร่วนสีแดง

2. อุณหภูมิ กาแฟทั่ว ๆ ไปไม่มีความทนทานต่อสภาพอากาศที่ร้อนจัดและหนาวจัด ถ้าหากสภาพอุณหภูมิเปลี่ยนจากร้อนไปเป็นหนาวหรือหนาวเป็นร้อนอย่างเฉียบพลัน จะเป็นอันตรายต่อการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างร้ายแรงต่อกาแฟ ดังนั้นไม้ร่มจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญ และกาแฟในแต่ละพันธุ์ จะมีความต้องการอากาศร้อนหนาวที่ต่างกัน เช่น กาแฟพันธุ์อาราบิก้าจะเจริญเติบโตได้ดีระหว่างอุณหภูมิ 15-28 องศาเซลเซียส ส่วนกาแฟพันธุ์โรบัสต้าจะเจริญเติบโตได้ดีระหว่างอุณหภูมิ 25-32 องศาเซลเซียส เป็นต้น

3. ปริมาณน้ำฝน กาแฟมีความต้องการปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยระหว่าง 1,500-2,300 มิลลิเมตรและฝนมีการกระจายอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลาไม่ต่ำกว่า 8 เดือน

4. ความชื้น กาแฟต้องการความชื้นจากอากาศสูงตลอดปี เว้นแต่ฤดูที่จะออกดอกออกผลเท่านั้นที่ต้องการชื้นต่ำ สำหรับกาแฟพันธุ์อาราบิก้าจะต้องการความชื้นในอากาศไม่เกินร้อยละ 80 ส่วนกาแฟพันธุ์โรบัสต้าจะเจริญเติบโตได้ดีในสภาพบรรยากาศที่อบอ้าวมีความชื้นประมาณร้อยละ 90 หรือมากกว่านี้

5. ความร้อนของแสงแดด กาแฟแต่ละชนิดจะสามารถทนทานต่อความร้อนของแสงแดดที่ต่างกันออกไป เช่น กาแฟพันธุ์โรบัสต้ามีความทนทานต่อความร้อนของแสงแดดมากกว่ากาแฟพันธุ์อาราบิก้า แต่ถ้าหากแสงแดดมีความร้อนมากเกินไป จะทำให้แห้งตายได้

วิธีการปลูก

มีหลายวิธีด้วยกัน จะเลือกใช้วิธีไหนขึ้นอยู่กับลักษณะท้องถิ่นเป็นสำคัญ

1. วิธีปลูกและการตัดยอด ใช้ปลูกกาแฟบนที่สูงจากระดับน้ำทะเลหลายๆ ตั้งแต่ 3,000 ฟุตขึ้นไป โดยปลูกต้นกล้าให้ตั้งตรง เมื่อต้นกล้าเจริญเติบโตขึ้นมาแล้ว จะต้องให้ไม้กิ่งตั้งเพียงกิ่งเดียว และจะต้องคอยตัดยอด ให้ต้นกาแฟมีความสูงเพียง 5 ฟุต

2. วิธีปลูกเพื่อการตัดแต่งกิ่งหมุนเวียน เหมาะสำหรับการปลูกกาแฟในที่ต่ำหรืออยู่ใกล้ทะเล โดยปลูกให้ต้นกล้าเอนประมาณ 40 องศา

3. วิธีปลูกด้วยเมล็ดโดยตรง นิยมใช้กันมากทางภาคใต้ เหมาะสำหรับปลูกกาแฟแซมลงในแปลงพืชอื่น ควรใส่ปุ๋ยที่มีธาตุฟอสเฟตสูง โดยใส่ประมาณ 1 กำมือ หรือประมาณ 50

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรั้ม ใส่ลงไปก่อนหยอดเมล็ด โดยให้ลึกประมาณ 2-3 นิ้ว แล้วเอาดินโรยทับ ต่อจากนั้นให้หยอดเมล็ดกาแฟลงไปประมาณ 5-6 เมล็ด สำหรับเมล็ดที่นำมาปลูกควรเลือกจากต้นที่มีอายุประมาณ 8-12 ปี มีประวัติสายพันธุ์ดี ให้ผลผลิตสูง ไม่มีโรคและแมลงเข้าทำลาย หลังจากหยอดเมล็ดลงในหลุม แล้วให้เอาดินกลบหนาประมาณ 1/2 นิ้ว หลังจากนั้นเกษตรกรก็นำเอาต้นกล้ากาแฟไปปลูกลงตรงกลางหลุม โดยให้ต้นกล้าตั้งตรง อย่าให้รากต้นกล้างอ แล้วเอาหน้าดินกลบลงไปจนเต็มหลุม แต่ถ้าใช้ต้นกล้าที่ชำในถุงพลาสติกจะต้องแกะเอาถุงพลาสติกออกก่อน แล้วจึงนำลงปลูกในหลุมที่เตรียมเอาไว้ อีกวิธีหนึ่งที่เกษตรกรนิยมใช้กันคือ ก่อนปลูกให้เอาดินหรือปุ๋ยคอกมารองกันหลุม แล้วกลบดินลงไปให้เต็มหลุม เมื่อถึงเวลาปลูกให้ใช้เสียมขุดหลุมให้ได้ขนาดพอที่จะใส่ต้นกล้ากาแฟลงไปได้ แล้วกลบดินลงไป และรดน้ำทันที ถ้าฝนไม่ตกให้นำใบไม้ หรือทางมะพร้าวมาบังร่มให้กับต้นกล้าประมาณ 2-3 วัน เพื่อให้ต้นกล้ากาแฟตั้งตัวได้เร็ว และต้นกล้าที่นำมาปลูกจะต้องลงปลูกทันที หลังจากที่ได้ถอนมาจากแปลงชำ และถ้าหากพบต้นกาแฟต้นใดตายให้ทำการปลูกใหม่ทันที

ฤดูปลูก

นิยมปลูกกันในช่วงต้นฤดูฝน ราว ๆ ปลายเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน และควรทำการปลูกในวันที่ฝนตก เพื่อเป็นการช่วยลดภาระให้น้ำแก่ต้นกล้า และต้นกล้าเองก็สามารถที่จะตั้งตัวได้เร็ว แต่ถ้าหากฝนไม่ตกก็ต้องช่วยให้น้ำแก่ต้นกล้าประมาณ 10 วัน และควรหาฟางข้าว หรือหญ้าแห้งมาคลุมโคนต้นกาแฟ เพื่อเป็นการช่วยรักษาความชุ่มชื้นในดินให้กับกาแฟ

จำนวนน้ำฝนและการให้น้ำ

กาแฟเป็นพืชที่คายน้ำมากโดยเฉพาะในแถบที่มีลมแรงและแสงแดดจัด ปริมาณการคายน้ำของกาแฟมีมาก จนทำให้ชะงักการเจริญเติบโต ดังนั้นการใช้ร่มเงาช่วยจึงยังมีความจำเป็นอยู่ในบางท้องถิ่น หากเป็นดินที่ระบายน้ำได้ดี เช่น ดินร่วนปนทราย (ทางภาคใต้) หรือพื้นที่ที่ลาดเอียง กาแฟก็จะเจริญได้เป็นอย่างดี กาแฟต้องการน้ำมากแต่ไม่ต้องการน้ำขัง จำนวนน้ำฝนยังมีความสำคัญไม่เท่าฤดูกาลที่ฝนตก ฤดูกาลที่แน่นอนลงไป เป็นสิ่งที่เหมาะที่สุดสำหรับการทำสวนกาแฟ เพราะจะทำให้การเจริญเติบโต ออกดอกออกผลแน่นอนและมีระยะพักตัวคงที่เป็นประจำ ถ้าปีใดมีฝนตกตามฤดูกาล การออกดอก การเก็บเกี่ยว การพักตัวก็จะไปตามระยะ หากปีใดฝนตกผิดฤดูกาล หลังจากฝนตกแล้ว กาแฟก็จะเริ่มออกดอกอีก เป็นการลำบากในการเก็บผลกาแฟ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับดูเท่านั้น เพื่อการศึกษานานาชาติ ไม่ควรเอาไปใช้โดยไม่ขออนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งต้องมีอายุทั้งปีไม่เป็นผู้ที่ไม่เป็นรุ่น ผลกาณพ์ที่เก็บได้แต่ละครั้งก็น้อย ตลอดจนการพักตัวของกาณพ์ก็ไม่มี

การใส่ปุ๋ยให้แก่กาณพ์

ปีที่ 1 ใส่ปุ๋ยต้นละ 100-150 กรัมต่อครั้ง ปีละ 3 ครั้ง

ปีที่ 2 ใส่ปุ๋ยต้นละ 200-250 กรัมต่อครั้ง ปีละ 3 ครั้ง

ปีที่ 3 ใส่ปุ๋ยต้นละ 300-350 กรัมต่อครั้ง ปีละ 3 ครั้ง

ระยะเวลาที่ใส่ปุ๋ยในช่วง 3 ปีแรก เกษตรกรมักใส่หลังจากปลูกกาณพ์แล้วหนึ่งเดือน ครั้งต่อไปใส่หลังจากครั้งแรก 4 เดือน ส่วนในปีที่ 2-3 มักใส่เมื่อย่างเข้าฤดูฝน ครั้งที่ 2 ใส่หลังจากครั้งแรก 2 เดือน และครั้งที่ 3 ใส่ตอนปลายฤดูฝน

ปีที่ 4 ในระยะนี้กาณพ์มีความต้องการธาตุโปแตสเซียมสูงมากกว่าธาตุชนิดอื่นๆ ดังนั้นเกษตรกรจึงนิยมใส่ปุ๋ยสูตร 10-5-20 หรือ 12-12-17

สำหรับวิธีการใส่ปุ๋ยให้แก่กาณพ์นั้น จะขุดดินรอบต้นกาณพ์ให้กว้างประมาณ 5 เซนติเมตร โดยใช้ต้นกาณพ์เป็นจุดศูนย์กลาง ปุ๋ยที่ใส่กาณพ์จะโรยเป็นวงกลมในร่องที่ขุดไว้ ถ้าเป็นกาณพ์ที่มีอายุ 1-3 ปี จะขุดวงกลมระหว่าง 30-90 เซนติเมตร และกาณพ์ที่มีอายุ 4 ปีขึ้นไป จะขุดวงกลมเส้นผ่าศูนย์กลางระหว่าง 60-100 เซนติเมตร แล้วกลบด้วยดินและคลุมด้วยหญ้าแห้งหรือฟางข้าวอีกทีหนึ่งเพื่อป้องกันการชะล้างมิให้แร่ธาตุในดินต้องสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์

การเก็บเกี่ยว

ก่อนจะกล่าวถึงการเก็บเกี่ยวก็ควรจะต้องทราบถึงระยะเวลาที่กาณพ์ออกดอกและผลกาณพ์สุกเสียก่อน โดยปกติกาณพ์จะเริ่มออกดอกในเดือนมกราคมเรื่อยไปจนถึงเดือนเมษายน บางส่วนกาณพ์อาจจะออกดอกเร็วคือประมาณเดือนธันวาคม ในการเก็บเกี่ยวจะเริ่มเก็บได้ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนไปจนถึงเดือนมีนาคม รวมระยะเวลาเก็บเกี่ยวก็ประมาณ 2-3 เดือน แล้วแต่ขนาดของสวนและการตัดแต่งกิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเก็บเกี่ยวกาแฟที่สุกนั้นจะเก็บได้ทุกวัน หรือเก็บวันเว้นวันหรือทุกๆ 3 วัน แล้วแต่ขนาดของสวน ความคด หรือปริมาณการติดลูกของกาแฟและลักษณะการตัดแต่งกิ่ง

ในการเก็บผลกาแฟนั้นเกษตรกรจะจ้างเก็บเป็นรายวัน ขึ้นอยู่กับความคดของกาแฟ ถ้ากาแฟติดลูกคดมากค่าจ้างเก็บก็จะถูก เพราะแรงงานจะเก็บเกี่ยวกาแฟได้หลายวันติดต่อกัน แต่ถ้ากาแฟไม่คดค่าจ้างเก็บเกี่ยวกาแฟก็จะสูงขึ้น เฉลี่ยแล้วค่าจ้างจะตกประมาณวันละ 50-60 บาท ภาชนะที่ใช้บรรจุในการเก็บส่วนใหญ่จะใช้กระสอบปุ๋ยที่ใช้แล้วบรรจุ หลังจากเก็บก็จะเอามาเทใส่ปี๊บ เพื่อทำการตรวจวัดสำหรับจ่ายค่าจ้าง

หลักการปฏิบัติที่ถูกต้องในการเก็บผลกาแฟ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสูงตามลำดับดังนี้

1. เก็บเฉพาะผลสุกเท่านั้น คือ
 - ผลสุกครึ่งผล (green ripe)
 - ผลสุกเต็มทั้งผล (hard ripe)
 - ผลสุกจัด (soft ripe)

ถ้าเก็บได้ตั้งแต่ทั้งหมด ไม่มีสีเขียวปน ย่อมจะได้กาแฟที่มีคุณภาพสูง และสำหรับผลที่สุกจัดจนนุ่มมีสีดำ (over ripe) และผลที่แห้งติดกิ่งอยู่ (dried up cherry) เหล่านี้ถ้าเก็บไป ก็ย่อมจะได้กาแฟที่มีคุณภาพต่ำ

2. เมื่อเก็บผลมาแล้ว ควรรีบกระเทาะเปลือกออกอย่างช้าๆ ไม่เกิน 48 ชั่วโมง หรือถ้าจะทำการกระเทาะได้ภายใน 24 ชั่วโมงยิ่งดี

3. ถ้าเก็บไว้ในกระสอบ หรือในเป็บบานเกินกว่า 24 ชั่วโมง กาแฟจะเสื่อมคุณภาพ เนื่องจากเกิดการบูดเน่า (fermentation) ขึ้น

4. เครื่องกระเทาะเปลือกกาแฟ (pulper) ควรจะได้ทำการยกเครื่องปรับและทำความสะอาดบ่อยครั้ง ก่อนหน้าฤดูเก็บเกี่ยวผลกาแฟ ตรวจสอบให้อยู่ในสภาพที่ปฏิบัติงานได้ดี

อยู่เสมอ นี่เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ก่อนนำผลกาแฟเข้าเครื่องกระเทาะเปลือก ควรเอาผลกาแฟทั้งหมดที่เก็บมาได้ ลงแช่น้ำให้ท่วม กวาดขยะ ผลกาแฟแห้ง และผลสุกเกินไปที่ลอยขึ้นมาออกทิ้งเสียก่อน

6. เมื่อกระเทาะเปลือกออกเสร็จแล้ว ควรนำเข้าเครื่องขัดเปลือกทันที มิฉะนั้นหาก ทิ้งไว้จะเกิดการบูดเน่า ทำให้ปริมาณผลผลิตกาแฟที่เก็บเกี่ยวได้ลดลง

การแปรสภาพผลกาแฟ

ชาวสวนกาแฟจะต้องนำผลกาแฟสุกมาแปรสภาพเป็นเมล็ดกาแฟ หรือที่เรียกว่า สารกาแฟเสียก่อน แล้วจึงนำออกขาย ซึ่งส่วนหนึ่งจะเป็นวัตถุดิบของโรงงานแปรรูปในประเทศ และอีกส่วนหนึ่งจะส่งไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ

การแปรสภาพผลกาแฟสุกให้เป็นสารกาแฟมี 2 วิธีก็คือ (ภาพที่ 1)

1. การทำสารกาแฟโดยวิธีหมักหรือวิธีเปียก (wet method) โดยมากจะมีในแถบ พื้นที่ปลูกกาแฟพันธุ์อาราบิก้า โดยเฉพาะทางภาคเหนือของประเทศ เพราะต้องการรักษา คุณภาพของผลผลิต ผลกาแฟที่เก็บจากต้น ต้องนำไปปลอกเปลือกสีแดงออกทันที ไม่เกิน 36 ชั่วโมง มิฉะนั้นจะทำให้สารกาแฟเกิดสีดำ และมีกลิ่นเหม็นซึ่งจะทำให้เสียคุณภาพไป

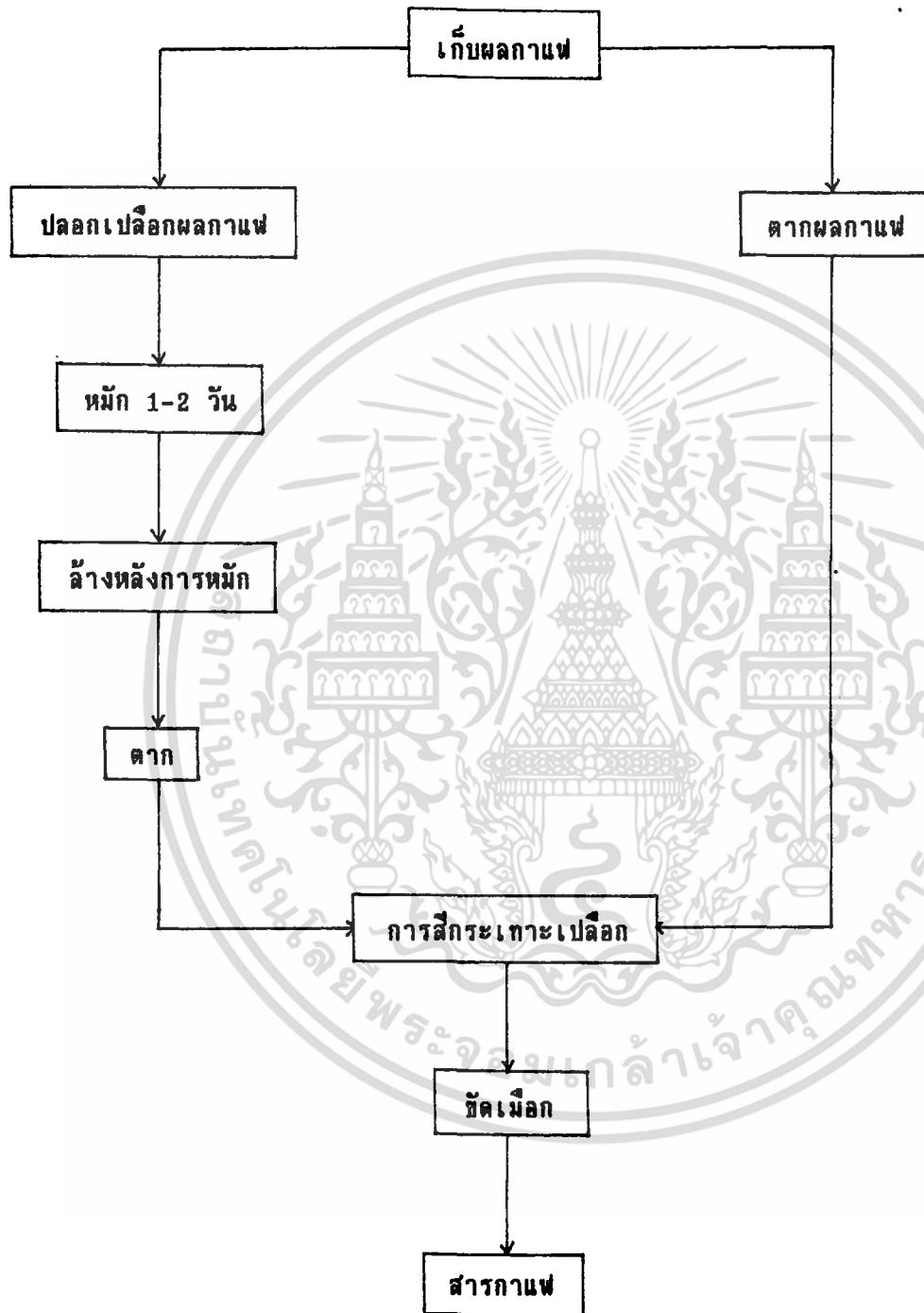
2. การทำสารกาแฟโดยวิธีแห้ง (dry method) เป็นที่นิยมทางภาคใต้ของประเทศ ซึ่งปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้า วิธีนี้มีขั้นตอนน้อยกว่าวิธีแรก แต่คุณภาพของสารกาแฟที่ได้โดยเฉลี่ยจะต่ำกว่าวิธีหมัก

โรคและแมลงศัตรูที่สำคัญของกาแฟ

1. โรคราสนิม เกิดจากเชื้อราชนิดหนึ่ง จะพบบนใบกาแฟทั้งใบอ่อนและใบแก่ของ ต้นกล้า มีลักษณะเป็นจุดสีเหลืองเล็ก ๆ ขนาดเท่าหัวเข็มหมุดก่อนทางด้านใต้ใบ ต่อมาจุดนี้จะ ขยายโตขึ้นเรื่อย ๆ และเปลี่ยนเป็นสีเหลืองส้ม เห็นเป็นขุยผงชั้นคลุมจุดหรือแผลนั้น ส่วนแผลด้าน บนใบที่อยู่ตรงข้ามกับแผลที่เป็นโรคใต้อันนั้น จะแห้งมีสีน้ำตาลและมีรูปร่างค่อนข้างกลม เมื่อเป็น โรคนี้นานเข้าแผลจะแผ่ขยายลุกลามมารวมกันเป็นแผลใหญ่ติดต่อกันเกือบทั้งใบทำให้ต่อมาใบกาแฟด้านการค้า ไม่สามารถใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีหมัก

วิธีแห้ง



ภาพที่ 1 ขั้นตอนการแปรสภาพ

ที่มา : (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2531:4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหล่านี้จะร่วงหล่น และถ้าเกิดกับต้นกาแฟที่กำลังให้ผลอยู่จะทำให้ผลกาแฟเจริญเติบโตไม่เต็มที่ เมื่อสุกมีขนาดเล็กกว่าปกติหรือผลแห้งคาต้นก็ได้

โรคนี้นี้เป็นโรคที่สำคัญที่สุดของกาแฟในแปลงปลูก ระบาดมากในฤดูฝนตั้งแต่เดือนกรกฎาคมจนถึงเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่กาแฟกำลังติดผลอยู่ สภาพอุณหภูมิและภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการระบาดของโรคราสนิม ได้แก่ สภาพที่มีฝนตกๆ หยดๆ และมีแสงแดดจ้าสลับกันไป เป็นระยะเวลาหลายวันติดต่อกัน

การป้องกันและกำจัด ฉีดยาบอร์โดมิกเจอร์ 2 ส่วนต่อน้ำ 1 ส่วน หรือยากุปราวีท 5 เปอร์เซ็นต์ ในเดือนพฤษภาคมก่อนฝนตกและหลังฝนตก และพยายามใส่ปุ๋ยให้มีแร่ธาตุพอเพียงแก่ความต้องการของกาแฟ

2. โรคใบจุดสีน้ำตาล เกิดจากเชื้อราชนิดหนึ่ง อาการของโรคจะพบบนใบแก่ของกาแฟที่อยู่ตอนล่าง ๆ ของต้นก่อน แล้วจึงระบาดขึ้นสู่ใบบน โดยเริ่มแรกจะเห็นเป็นจุดเล็ก ๆ สีน้ำตาลอ่อน ต่อมาจุดนี้จะขยายใหญ่ขึ้น ขอบผลมีสีน้ำตาลแดง สามารถมองเห็นได้ทั้งด้านบนและด้านใต้ของใบ ต่อมาใบที่เป็นโรครจะเริ่มเหลืองและร่วงหล่น

โรคนี้นี้เป็นโรคที่สำคัญที่สุดของกาแฟในเรือนเพาะชำ มีการระบาดตลอดปี และทำให้ต้นกาแฟแคระแกรนไม่เจริญเติบโต ช่วงที่ระบาดหนักมากคือ ในหน้าแล้ง

การป้องกันและกำจัด ต้องบำรุงรักษากาแฟให้แข็งแรง โอกาสที่เกิดโรคนี้นั้นจะน้อยลง ถ้าเป็นโรคนี้นี้ให้ใช้ยาที่มีส่วนผสมของทองแดง 5-10 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นทุก 15 วัน จนกว่าจะหาย

3. โรคผลแห้งสีน้ำตาล เกิดจากเชื้อรา เกิดกับผลกาแฟในระยะแก่จัดจนถึงระยะกาแฟสุกพร้อมจะเก็บเกี่ยวได้แล้ว โดยจะพบว่าบนเปลือกกาแฟมีลักษณะแห้งเป็นสีน้ำตาล ขยายบริเวณกว้าง โดยเริ่มจากเปลือกที่อยู่ด้านบนก่อน แล้วค่อย ๆ ลุกลามไปสู่ด้านล่าง ผลกาแฟที่เป็นโรคนี้นี้จะแห้งติดอยู่บนกิ่ง และเมื่อทิ้งไว้นานๆ เปลือกของกาแฟที่แห้งจะค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเขียวหรือดำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กาแฟที่เป็นโรคผลแห้งสีน้ำตาล จะมีปัญหาในการกระเทาะเอาเมล็ดออกจากเปลือก ทั้งนี้เนื่องจากทำให้กระเทาะเปลือกออกได้ยาก เมล็ดที่ได้จากผลกาแฟที่เป็นโรคจะมีสีซีด และคุณภาพต่ำ

การป้องกันและกำจัด ต้องปลูกไม้บังร่มเพื่อไม่ให้ต้นกาแฟถูกแสงแดดส่องมากเกินไป และพ่นยาออร์โกลิกเจอร์เข้มข้น 5 เปอร์เซ็นต์ หรือคูปาวิท เพื่อป้องกันโรคนี

4. แผลงเงาะต้น จะวางไข่ได้เปลือกหนา ๆ ของต้น มีระยะฟักไข่เป็นเวลา 20-30 วัน ตัวหนอนที่ฟักออกมาจะมีสีขาว โดยจะเจาะรูเข้าไปใต้เปลือก เมื่อตัวหนอนเจริญขึ้นจะเจาะไม้ทั้งออกมาทางรู โดยจะเจาะเป็นรูปลัดขิมมาหารากของต้นกาแฟ หลังจากนั้นจะเจาะรูย้อนกลับมาเรื่อย ๆ จากรากมาตามลำดับ ตัวหนอนจะทำอันตรายได้มากเมื่อมันเจาะเข้าไปในเปลือก ในระยะนี้เราควรระวังดูแลเปลือกด้วยของยาอย่างแรง จนเปลือกนอกหลุดออก ก็จะพบรูที่ตัวหนอนเจาะเข้าไป แล้วจับตัวหนอนออกมาฆ่าเสีย

การป้องกันและกำจัด โดยใช้ D.D.T ผสมกับขุยมะพร้าวไว้ที่เปลือกต้นกาแฟ เป็นวิธีที่ให้ผลดี ยากจะเกาะอยู่ได้นาน เพราะตัวยาจะค่อยๆ เปลี่ยนเป็นเกลืออยู่ที่ผิวของขุยมะพร้าวจะไม่กล้ำมาเจาะ หรือใช้ ethylene dichloride (75%) carbon tetrachloride (25%) 1 ส่วน ผสมกับน้ำมันเรือบิน 1 ส่วน ชุบผ้าขนสัตว์ใส่เข้าไปในรู และใช้ดินอุดรูทางเข้านั้นเสีย

5. เพลี้ยหอยสีเขียว เป็นแมลงศัตรูกาแฟที่พบมาก ระบาดมากในฤดูแล้งไปจนถึงฤดูฝน รูปร่างของเพลี้ยหอยสีเขียวมีลักษณะกลมรีคล้ายไข่ ด้านท้ายเล็ก มีสีเขียวอ่อนมีจุดดำ 2 จุด เพลี้ยหอยชนิดนี้จะดูดกินน้ำเลี้ยงกาแฟ ทำให้ต้นกาแฟหยุดชะงักการเจริญเติบโต

การป้องกันกำจัด โดยใช้ยากำจัดแมลงประเภทคูคูซึม ชนิดเม็ดหว่านลงดินรอบโคนต้นเป็นรัศมี 15 เซนติเมตร แต่ถ้าหากดินขาดความชื้นการใช้ยากำจัดแมลงประเภทคูคูซึมดังกล่าว จะไม่ได้ผลให้ใช้ยาก็คือ

ไดซีคอน 10 จี อัตรา 10 กรัมต่อต้น

ฟรุดาน 3 จี อัตรา 30 กรัมต่อต้น

ทิมิก 10 จี อัตรา 10 กรัมต่อต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยาทั้ง 3 ชนิดที่กล่าวมาข้างต้น ใช้ที่กล้าต้นและบริเวณที่มีเพลี้ยหอยสีเขียวอาศัยอยู่
อาร์ที่มี 75 จี อัตรา 2 กรัมต่อต้น ใช้ทาตามลำต้นด้วยแปรง โดยให้สูงจากพื้นดิน
6 นิ้ว และทำเป็นบริเวณยาวขึ้นไป 6 นิ้ว

อินฟอส, มีทิล 20 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 65 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นจนกว่าเพลี้ย
จะหาย

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพสารกาแฟ

ปัจจัยทางตรง

1. การดูแลรักษากาแฟหลังจากที่ได้เก็บเกี่ยวมาได้จนกระทั่งถึงขั้นตอนการแปรรูป
มิได้รับการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร อาจถูกแมลงรบกวนซึ่งทำให้เมล็ดมีร่องรอยการทำลายของ
แมลง
2. การเก็บผล ในกรณีที่มีการจ้างเก็บโดยจ่ายค่าจ้างตามจำนวนปี๊บที่เก็บได้ คน
งานจะรีบเก็บผลกาแฟให้ได้มากที่สุด โดยไม่คำนึงถึงความแก่ของผลกาแฟ เมื่อนำมาตากและสี
เอาเปลือกออกแล้ว จะได้สารกาแฟที่มีสีดำคล้ำและเสีย
3. การตาก หากตากกาแฟบนพื้นดิน จะมีสิ่งเจือปนติดมามากกว่าตากบนพื้นที่เอนด์
4. กรรมวิธีการแปรรูป ในกรณีที่ทำสารกาแฟโดยวิธีหมักหรือเปียก กล่าวคือ
ผลกาแฟที่เก็บมาจากต้น ต้องลอกเปลือกสีแดงออกทันที หากปล่อยทิ้งไว้เกิน 36 ชั่วโมง จะ
ทำให้สารกาแฟที่ได้มีสีดำและมีกลิ่นเหม็นเสียคุณภาพไป นอกจากนี้ความแก่ของผลกาแฟที่จะเก็บก็
ต้องคำนึงเป็นพิเศษมากกว่าการทำโดยวิธีแห้ง แต่การทำสารกาแฟโดยวิธีหมักหากปฏิบัติถูกต้อง
ทุกขั้นตอนแล้ว จะได้สารกาแฟที่มีคุณภาพดีกว่า
5. การสีกระเทาะเปลือก การปรับเครื่องสีให้ได้ขนาดเป็น เรื่องที่ต้องคำนึงถึงอีก
ข้อหนึ่ง ถ้าปรับช่องขีดเกินไป เมล็ดกาแฟจะถูกเครื่องบดแตกได้สารกาแฟที่มีเมล็ดแตกมาก และ
ถ้าปรับช่องห่างเกินไปผลกาแฟขนาดเล็กจะหลุดเครื่องออกมาได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้เพื่อใช้ในการอ้างอิงข้อมูลเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกไปเผยแพร่ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้อำนวยการเขตในโอกาสที่
ผู้อำนวยการเขตในโอกาสที่
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

6. การเก็บรักษา แม้ว่าเมล็ดกาแฟผ่านการสีแล้ว จะมีความชื้นต่ำ แต่ก็ยังมี ขบวนการหายใจและได้พลังงานความร้อนอยู่ การถ่ายเทอากาศจึงเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นการ เก็บในกระสอบปานที่แห้งและสะอาดจะเหมาะสมกว่าการเก็บในถุงหรือกระสอบปื้อ

ปัจจัยทางอื่น

1. ระบบการซื้อขาย การค้ากาแฟเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่มีการกำหนดขึ้น มาตรฐานคุณภาพของสินค้าที่แน่นอน ทั้งตลาดระดับท้องถิ่น ตลาดกรุงเทพฯ และการส่งออก ส่วนใหญ่ซื้อขายกันโดยแหล่งรับซื้อต่าง ๆ จะกำหนดคุณภาพขึ้นเอง โดยเฉพาะการซื้อขายในระดับ ท้องถิ่นคุณภาพของกาแฟจะถูกนำมาใช้พิจารณาประกอบการกำหนดราคาซื้อขายน้อยมาก เกษตรกร จึงขาดแรงจูงใจในการคิดคุณภาพก่อนที่จะนำกาแฟออกมาขาย

2. ความเคลื่อนไหวของราคากาแฟ เป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งที่มีเกิดขึ้น เสมอ ก็คือ หากปีใดกาแฟมีราคาสูงเมล็ดกาแฟที่เกษตรกรนำออกมาจำหน่ายจะดียคุณภาพกว่าปีที่ กาแฟมีราคาตกต่ำ เนื่องจากปีที่ราคากาแฟสูงเกษตรกรจะเก็บเกี่ยวผลกาแฟสุกมาแปรรูปเป็น สารกาแฟ โดยไม่คำนึงถึงความแก่ของผลกาแฟ เพราะต้องการให้ได้ปริมาณมากที่สุด กรณี ตรงข้ามปีที่ราคากาแฟตกต่ำ อันเนื่องจากผลผลิตภายในมีมากหรือภาวะตลาดต่างประเทศไม่ อำนวย เกษตรกรจะค่อนข้างพิถีพิถันในการเก็บเกี่ยวผลผลิต การแปรรูปเป็นสารกาแฟ และการ คิดคุณภาพ เพราะเกรงว่าผู้รับซื้อจะไม่รับซื้อหรือให้ราคาต่ำ

ต้นทุนการผลิต

จะเห็นว่าต้นทุนการผลิตกาแฟต่อกิโลกรัมนั้นไม่แน่นอน บางปีสูงบางปีต่ำ แต่ก็จัด ได้ว่าอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันไม่แตกต่างกันมากนัก (ตารางที่ 5) อีกทั้งในปัจจุบันเกษตรกรก็ได้ พยายามที่จะลดต้นทุนการผลิตลง เพื่อให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

ในการศึกษารั้งนี้จะแยกให้เห็นถึงต้นทุนการผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสต้า และต้นทุนการผลิต กาแฟพันธุ์อาราบิก้า

ตารางที่ 5 ต้นทุนการผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสต้า ปี พ.ศ. 2525/26-2532/33

(หน่วย: บาท)

ปี พ.ศ.	ต้นทุนผันแปรต่อไร่	ต้นทุนคงที่ต่อไร่	ต้นทุนรวมต่อไร่	ต้นทุนต่อกิโลกรัม
2525/26	2,273.80	184.95	2,458.75	25.64
2526/27	2,437.98	213.00	2,650.98	28.52
2527/28	2,584.84	213.00	2,797.84	30.04
2528/29	3,595.85	351.32	3,947.17	29.90
2529/30	3,701.98	530.63	4,232.61	27.84
2530/31	3,337.10	514.30	3,851.40	36.33
2531/32	3,558.59	1,040.85	4,599.44	31.29
2532/33	3,712.10	1,120.26	4,832.36	27.77

ที่มา : (กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2533:11)

ต้นทุนการผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสต้าเป็นต้นทุนรวมทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด และเป็นต้นทุนการผลิตที่เฉลี่ยทุกอายุต่อไร่ (ตั้งแต่ปีที่ 1 - 8 ขึ้นไป รวม 8 อายุ) ซึ่งจะเห็นว่ามีต้นทุนรวมทั้งหมด 5,637.31 บาทต่อไร่ โดยแยกเป็น ค่าใช้จ่ายก่อนให้ผลผลิต 622.18 บาทต่อไร่ ค่าใช้จ่ายระยะให้ผลผลิต 4,411.31 บาทต่อไร่ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ได้แก่ ค่าใช้ที่ดิน ค่าเสื่อมอุปกรณ์เกษตร ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ระยะยาวและค่าเสียโอกาส รวมแล้ว 603.81 บาทต่อไร่ เมื่อคิดเป็นต้นทุนรวมทั้งหมดต่อกิโลกรัมจะเท่ากับ 31.29 บาทต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 6)

ต้นทุนการผลิตกาแฟอาราบิก้าเฉลี่ยทุกอายุต่อไร่ (ตั้งแต่ปีที่ 1 - 8 ขึ้นไป รวม 8 อายุ) เท่ากับ 4,403.21 บาทต่อไร่ แยกออกเป็นต้นทุนคงที่ 784.40 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.80 และต้นทุนผันแปร 3,618.81 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 82.20 เมื่อคิดเป็นต้นทุนรวมทั้งหมดต่อกิโลกรัม จะเท่ากับ 43.43 บาท ผลผลิตเฉลี่ย 116.82 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรจะมีรายได้เฉลี่ย 9,345.80 บาทต่อไร่ เมื่อหักต้นทุนการผลิตแล้ว เกษตรกรจะมีกำไร 4,942.39 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 7)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 ต้นทุนการผลิตภาพแผ่นฟิล์มวีซีดี ปี พ.ศ. 2531/32

(หน่วย : บาทต่อไร่)

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
1. ค่าใช้จ่ายก่อนให้ผลผลิต	622.18
2. ค่าใช้จ่ายระยะให้ผลผลิต	
2.1 ค่าวัสดุ	1,979.73
2.2 ค่าแรงงาน	
- ค่าแรงงานดูแลรักษา	1,020.00
- ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว ซัดสี และอื่นๆ	934.20
2.3 ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ระยะสั้นและค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	477.39
3. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	
3.1 ค่าใช้ที่ดิน	285.23
3.2 ค่าเสื่อมอุปกรณ์เกษตร	124.86
3.3 ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ระยะยาวและค่าเสียโอกาส	139.72
4. รวมต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	5,637.31
5. ต้นทุนทั้งหมดต่ออีกโลกกรัม	31.29

ที่มา : (นายประจวบ ไชยสาส์น, 2532:15)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 ต้นทุนการผลิตภาพยนตร์อาหรับก้า ปี พ.ศ. 2531/32

(หน่วย : บาทต่อไร่)

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
ต้นทุนผันแปร	
1. ค่าแรงงาน	2,164.05
1.1 ค่าแรงงานปลูก ดูแลรักษา เตรียมดิน	
วางแผนขุดหลุมปลูก	
ปลูกและปลูกซ่อม	
ค้าย้ำพรวนดิน	
ใส่ปุ๋ย	
พ่นยาปราบศัตรูพืช	
คลุมโคน	
ตัดแต่งกิ่ง	
ไถน้ำ	
1.2 ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว ตากแห้ง	
ขนรวบรวม	
2. ค่าวัสดุ	1,120.28
ค่าพันธุ์	
ค่าฟาง	
ค่าปุ๋ยเคมี	
ค่าปุ๋ยคอก	
สารโรมน	
ค่ายาปราบศัตรูพืช	
ค่าอุปกรณ์การเกษตร	
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(หน่วย : บาทต่อไร่)

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	334.47
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	
ต้นทุนคงที่	784.40
ค่าใช้จ่ายที่ดิน	
ค่าเสื่อมอุปกรณ์	
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	4,403.21
ต้นทุนทั้งหมดต่อกิโลกรัม	43.43
ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	116.82
รายได้ต่อไร่	9,345.60
กำไรต่อไร่	4,942.39

ที่มา : (คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์, 2532:9)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาด้านการผลิตและแนวทางแก้ไข

ปัญหาด้านการผลิต

1. การควบคุมเนื้อที่เพาะปลูกกาแฟ โดยวิธีกำหนดเขตเศรษฐกิจสำหรับการปลูกกาแฟยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร เพราะยังมีการขยายเนื้อที่เพาะปลูกมากขึ้น ไม่สามารถควบคุมพื้นที่การเพาะปลูกกาแฟได้อย่างจริงจัง ทำให้ปริมาณผลผลิตกาแฟมีมากเกินไปเกินความต้องการของตลาด
2. การเพิ่มผลผลิตกาแฟของเกษตรกรเกิดจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกมากกว่าการเพิ่มผลผลิตต่อไร่
3. การจดทะเบียนผู้ปลูกกาแฟยังไม่ได้ผลเต็มที่ เนื่องจากเกษตรกรส่วนหนึ่งไม่ยอมให้ความร่วมมือ เพราะเกรงกลัวว่าจะต้องเสียภาษีรายได้ หรือเกษตรกรบางรายปลูกกาแฟในเขตป่าสงวน กลัวมีความผิด จึงไม่ยอมจดทะเบียนผู้ปลูกกาแฟ ทำให้ไม่ทราบเนื้อที่ปลูกกาแฟที่แท้จริง ซึ่งมีผลต่อการกำหนดนโยบายกาแฟอาจผิดพลาดได้ เพราะข้อมูลไม่ถูกต้อง
4. การเก็บเกี่ยวผลกาแฟและการแปรรูปให้เป็นสารกาแฟ ยังทำไม่ถูกต้องตามหลักวิธี กล่าวคือ ในการเก็บเกี่ยวมีการเก็บเอาผลกาแฟที่ยังสุกไม่เต็มที่ปะปนมาด้วย และในการทำให้แห้งนั้นบางครั้งเกษตรกรตากแดดผลกาแฟไม่แห้งสนิททำให้มีความชื้นสูง เกิดโรคราได้ง่าย
5. ขาดแคลนพันธุ์กาแฟที่ให้ผลผลิตสูง คุณภาพดี และต้านทานต่อโรคได้
6. เกษตรกรขาดความรู้ ความชำนาญในการผลิตกาแฟ ทำให้รากของกล้ากาแฟคดงอ ต้นไม้แข็งแรงและตายง่าย
7. เกษตรกรขาดแคลนเงินทุน การปลูกกาแฟต้องลงทุนเกี่ยวกับปุ๋ย อุปกรณ์การให้น้ำ จึงต้องรอคอยธรรมชาติทำให้ผลผลิตต่ำ
8. คุณภาพผลผลิตกาแฟที่ได้ยังไม่สม่ำเสมอ ในปีที่กาแฟขาดแคลนราคาจึงสูง เกษตรกรจะไม่ค่อยสนใจผลิตกาแฟที่มีคุณภาพดี เพราะสามารถขายได้หมด ผู้ซื้อจำเป็นต้องซื้อไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่ในภาวะการผลิตที่ผลผลิตกาแฟมีมากผู้ซื้อจะเลือกซื้อจากแหล่งที่มั่นใจว่ามีคุณภาพดี

9. ต้นทุนการผลิตกาแฟของไทยอยู่ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตของกลุ่ม เช่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซียมีต้นทุนการผลิตกิโกรัมละ 14.18 บาท ฟิลิปปินส์กิโกรัมละ 16-19 บาท ในขณะที่ประเทศไทยในปี พ.ศ.2532/33 มีต้นทุนการผลิตกิโกรัมละ 25 บาท (กองนโยบายและแผนพัฒนาทางการเกษตร, 2533) ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากการดูแลรักษาไม่ถูกวิธี เช่น การใช้ปุ๋ยมากเกินไป การใช้ยากำจัดโรคและแมลงยังไม่ถูกต้อง เทคโนโลยีที่ใช้ไม่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นการผลิต ฯลฯ ทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูง

10. ปัญหาทางด้านสภาพดินฟ้าอากาศ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตตลอดทั้งการติดผลของกาแฟ ดังเช่นถ้าหากเกิดความแห้งแล้งจะทำให้ดอกของกาแฟแห้งและมีการติดผลน้อยลง และถ้าหากเกิดความหนาวเย็น จะเกิดน้ำค้างแข็งเมื่อกระทบกับความชื้นของแสงแดดใบจะร่วง ผลผลิตจะน้อยลง นอกจากนี้สภาพของดินยังมีส่วนในการเจริญเติบโตของกาแฟ ถ้าหากดินมีความเหนียวเกินไป จะทำให้ระบบรากของกาแฟเป็นแบบรากลอย หากินตามหน้าดิน ทำให้เกิดปัญหาโรคและแมลงศัตรู

11. สำหรับกาแฟพันธุ์อาราบิก้าเน้นการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากศูนย์วิจัยกาแฟบนที่สูงไปยังเกษตรกรนั้น ทำให้เกษตรกรมีการเพาะพันธุ์ให้กรมส่งเสริม ซึ่งมีก็จะเกิดความล่าช้าในการขนย้ายกล้าจากสถานีเพาะพันธุ์ไปยังแปลงปลูก ซึ่งทำให้กล้ากาแฟเสื่อมคุณภาพ ซึ่งตามความเป็นจริงนั้น กล้ากาแฟควรอยู่ใกล้กับพื้นที่ปลูก เพราะจะต้องปลูกตามเวลาในช่วงที่มีฝน การปลูกกาแฟจะต้องมีความพร้อมตั้งแต่ต้นวิชาการ นักส่งเสริม และเกษตรกร

แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการผลิต

1. ควรจำกัดขอบเขตการขยายเนื้อที่เพาะปลูกกาแฟ โดยกำหนดนโยบายและเป้าหมายการผลิต โดยให้มุ่งเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต หรือปลูกทดแทนต้นกาแฟเก่าที่ให้ผลน้อยจะเหมาะสมกว่า เนื่องจากสถานการณ์กาแฟของโลกในปัจจุบันมีผลผลิตล้นตลาด ดังนั้นการขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น จะทำให้ผลผลิตล้นตลาดยิ่งขึ้น

2. ควรสนับสนุนให้มีการปลุกกาแฟอาราบิก้าในภาคเหนือเพิ่มขึ้น เนื่องจากกาแฟชนิดนี้ ผลผลิตยังไม่เพียงพอับความต้องการใช้ภายในประเทศและส่งออก นอกจากนี้กาแฟพันธุ์อาราบิก้ายังมีคุณภาพดีกว่ากาแฟพันธุ์โรบัสต้า สามารถขายได้ราคาดีกว่าและเป็นที่ต้องการของตลาดโลกมากกว่ากาแฟพันธุ์โรบัสต้า แต่อย่างไรก็ตามต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของท้องถิ่น และต้องระมัดระวังโรคราสนิม ซึ่งเป็นศัตรูสำคัญของกาแฟชนิดนี้

3. เร่งรัดการเพิ่มผลผลิตกาแฟต่อไร่ เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต โดยให้เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรที่ได้รับการฝึกอบรมแล้ว ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการผลิตให้แก่เกษตรกร อีกทั้งรัฐบาลน่าจะสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตจำพวกปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืชและวัชพืช อุปกรณ์เกษตรอื่นๆ ฯลฯ ซึ่งค่าใช้จ่ายในส่วนนี้มีมากถึงร้อยละ 38 ของต้นทุนการผลิตกาแฟทั้งหมดและมากเป็นอันดับสองรองจากค่าใช้จ่ายในส่วนของการแรงงาน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2534)

4. ปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานกาแฟไทย โดยแนะนำเผยแพร่ความรู้แก่เกษตรกร รวมทั้งเชิญผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการตากการแปรรูปกาแฟ การเก็บรักษาสาธิตกาแฟให้ถูกวิธีก่อนจำหน่าย

5. ทำการคัดเลือกพันธุ์และวิธีการปลูกให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น ที่ที่มีไม้ร่มเงากับที่ที่ไม่มีไม้ร่มเงา ควรจะปลูกพันธุ์อะไรที่เหมาะสม และทำให้กาแฟสามารถเจริญเติบโตได้ดี คือถ้าเป็นพื้นที่มีไม้ร่มเงาก็ควรปลูกกาแฟพันธุ์อาราบิก้า ถ้าไม่มีไม้ร่มเงาก็ควรปลูกพันธุ์โรบัสต้า เพราะสามารถทนทานต่อความร้อนของแสงแดดได้ดีกว่า และในเขตพื้นที่ที่มีน้ำค้างแข็ง ควรปลูกกาแฟโดยมีไม้ร่มเงา

6. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำทะเบียนผู้ปลูกกาแฟ เมื่อเกิดภาวะราคาตกต่ำ รัฐบาลจะให้ความช่วยเหลือเฉพาะแต่กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจดทะเบียน ดังนั้นจึงควรมีการสนับสนุนให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการกันให้มากขึ้น เพื่อผลประโยชน์ของตัวเกษตรกรเอง

บทที่ 3

สถานการณ์ตลาดกาแฟภายในประเทศไทย

กาแฟเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่มีบทบาทมากขึ้นทุกวัน ผลผลิตกาแฟที่ประเทศไทยผลิตได้ส่วนใหญ่จะส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ ผลผลิตส่วนที่เหลือจะใช้บริโภคภายในประเทศ ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยสามารถผลิตผลผลิตกาแฟจากเมล็ดกาแฟดิบได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. กาแฟคั่วและบด (Brewed Coffee) เพื่อทำกาแฟ โรงงานที่ผลิตกาแฟประเภทนี้มีอยู่ทั่วไปทุกภาคของประเทศไทย แต่ส่วนมากจะตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และตั้งกระจายอยู่ทั่วไปตามต่างจังหวัด ซึ่งโรงงานเหล่านี้เป็นโรงงานที่มีขนาดเล็ก มีกรรมวิธีการแปรรูปไม่ยุ่งยากและใช้เงินลงทุนไม่มาก มีความต้องการใช้เมล็ดกาแฟคั่วค่อนข้างคงที่ คือใช้เมล็ดกาแฟคั่วรวมกันประมาณ 1,000 ตันต่อปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2524 จนถึงปัจจุบัน แต่ในปัจจุบันผู้บริโภคหันมานิยมดื่มกาแฟผลิตสำเร็จรูปกันมากขึ้น ซึ่งทำให้ความนิยมดื่มกาแฟคั่วลดลง

2. กาแฟผงสำเร็จรูป (Instant Coffee) โรงงานที่ผลิตกาแฟผงสำเร็จรูปในปัจจุบันมีอยู่ 3 โรงงาน ซึ่งตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมด ได้แก่ บริษัทกาแฟไทย จำกัด บริษัทเขาส่งอุตสาหกรรม จำกัด และบริษัทสยามโคฟี จำกัด ในปี พ.ศ.2530 โรงงานที่ผลิตกาแฟผงสำเร็จรูปมีความต้องการใช้เมล็ดกาแฟคั่วรวมกันประมาณ 4,000 ตัน แต่เมื่อมีการสนับสนุนให้มีการส่งออกผงสำเร็จรูปในปี พ.ศ.2531 เป็นต้นมา ปริมาณความต้องการใช้เมล็ดกาแฟคั่วเพื่อใช้ผลิตกาแฟผงสำเร็จรูปได้เพิ่มขึ้น จนกระทั่งปี พ.ศ.2534 มีความต้องการใช้เมล็ดกาแฟคั่วรวมกันประมาณ 13,000 ตันต่อปี (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2534)

ประเภทและการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับตลาดกาแฟ

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการตลาดกาแฟมีหลายประเภทดังนี้

เกษตรกร

จะจำหน่ายผลผลิตที่ได้ในหลายลักษณะดังนี้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. จำหน่ายให้แก่พ่อค้าท้องถิ่น พ่อค้าท้องถิ่น หรือตัวแทนบริษัทส่งออก ซึ่งจะมีสถานที่รับซื้อในแหล่งผลิต

2. จำหน่ายให้แก่โรงงานแปรรูปกาแฟ โดยมีตัวแทนของโรงงานออกไปรับซื้อ การรับซื้อกาแฟของโรงงานแปรรูปค่อนข้างจะเข้มงวดในเรื่องคุณภาพของเมล็ดกาแฟ โดยจะให้ราคาซื้อตามคุณภาพ ถ้ากาแฟมีราหรือกลิ่นผิดปกติ จะถูกส่งกลับคืน

3. จำหน่ายผ่านกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์การเกษตร ซึ่งจะเป็นผู้รวบรวมผลผลิตจำหน่ายให้แก่ผู้ส่งออก หรือโรงงานแปรรูป แต่การจำหน่ายกาแฟในลักษณะนี้ยังมีน้อย เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์มีปัญหาทางการเงินในการรวบรวมผลผลิต นอกจากนี้ถ้ากาแฟมีราคาดี สมาชิกจะจำหน่ายกาแฟให้แก่พ่อค้าโดยตรง

แต่สำหรับกาแฟพันธุ์อาราบิก้า ผลผลิตบางส่วนจะนำมาขาย ผลิตรับซื้อของทางราชการ ได้แก่ โครงการหลวง ศูนย์ส่งเสริมไร่ชาเขา และหน่วยงานอื่น ๆ

กลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ

เกษตรกรจะมีการรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อทำหน้าที่รับซื้อกาแฟเช่นเดียวกับพ่อค้าท้องถิ่น และพ่อค้าท้องถิ่น แต่มีวัตถุประสงค์ที่แท้จริงเพื่อสร้างอำนาจต่อรองให้สูงขึ้น กลุ่มของเกษตรกรที่ทำหน้าที่นี้ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกร

พ่อค้าท้องถิ่น

คือ พ่อค้าซึ่งอยู่ในแหล่งเพาะปลูกกาแฟ จะรวบรวมกาแฟจากเกษตรกร แล้วนำมาขายให้กับพ่อค้าท้องถิ่น และในบางรายพ่อค้าท้องถิ่นจะเป็นตัวเกษตรกรผู้ปลูกเองด้วย

พ่อค้าท้องถิ่น

เป็นพ่อค้าที่อยู่ในแหล่งผลิตที่กว้างออกไป ส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาอยู่ในบริเวณหรือเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่ผู้เผยแพร่เพื่อใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จังหวัดที่ใกล้เคียงกับแหล่งเพาะปลูกกาแฟ จะเป็นผู้รวบรวมกาแฟจากพ่อค้าท้องถิ่น และจากตัวเกษตรกรเอง แล้วนำมาขายให้โรงงานแปรรูปกาแฟ และพ่อค้าขายส่งในกรุงเทพมหานคร ซึ่งการซื้อขายมักจะใช้ราคารับซื้อจากผู้ส่งออกเป็นเกณฑ์ในการตั้งราคาซื้อ โดยหักค่าใช้จ่ายในการตลาดและกำไรออก

พ่อค้าขายส่งกรุงเทพมหานคร

จะรับซื้อกาแฟจากพ่อค้าท้องถิ่น แล้วนำมาขายให้กับโรงงานแปรรูปกาแฟ และผู้ส่งออก

ตัวแทนผู้ส่งออก

ในบางครั้งผู้ส่งออกจะตั้งตัวแทนไปรับซื้อกาแฟจากเกษตรกรโดยตรงจากแหล่งผลิต นิยมกันมากสำหรับการรับซื้อกาแฟพันธุ์โรบัสต้า

หน่วยงานต่าง ๆ ของทางราชการ

สำหรับกาแฟพันธุ์อาราบิก้านั้น เกษตรกรจะขายผลผลิตที่ได้บางส่วนให้กับหน่วยงานของทางราชการ และหน่วยงานที่ได้รับความร่วมมือจากต่างประเทศ เช่น โครงการปลูกพืชทดแทนฝิ่น โครงการหลวง โครงการพัฒนาเศรษฐกิจชาวไทยภูเขา ฯลฯ ประมาณร้อยละ 20 ของผลผลิตทั้งหมด

โรงงานแปรรูปกาแฟ

ผลผลิตกาแฟที่ได้ส่วนหนึ่งจะนำเข้าสู่โรงงานแปรรูปกาแฟ ซึ่งแบ่งออกเป็นโรงงานกาแฟคั่วและบด และโรงงานผลิตกาแฟผงสำเร็จรูป สำหรับโรงงานผลิตกาแฟคั่วและบดนั้น ในปัจจุบันได้ลดความสำคัญลงไปมาก เนื่องจากผู้บริโภคหันไปนิยมดื่มกาแฟผงสำเร็จรูปแทน และอีกประการหนึ่งคือ รัฐบาลเก็บภาษีจากร้านเครื่องดื่มประเภทนี้สูงกว่าร้านเครื่องดื่มประเภทอื่น ทำให้ร้านเครื่องดื่มประเภทนี้เลิกขายกาแฟคั่วและบดไปเป็นจำนวนมาก ส่วนโรงงานผลิตกาแฟผงสำเร็จรูปจะรับซื้อกาแฟเพื่อนำมาทำการผลิตเป็นกาแฟผงสำเร็จรูป สำหรับจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคต่อไป

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ส่งออก

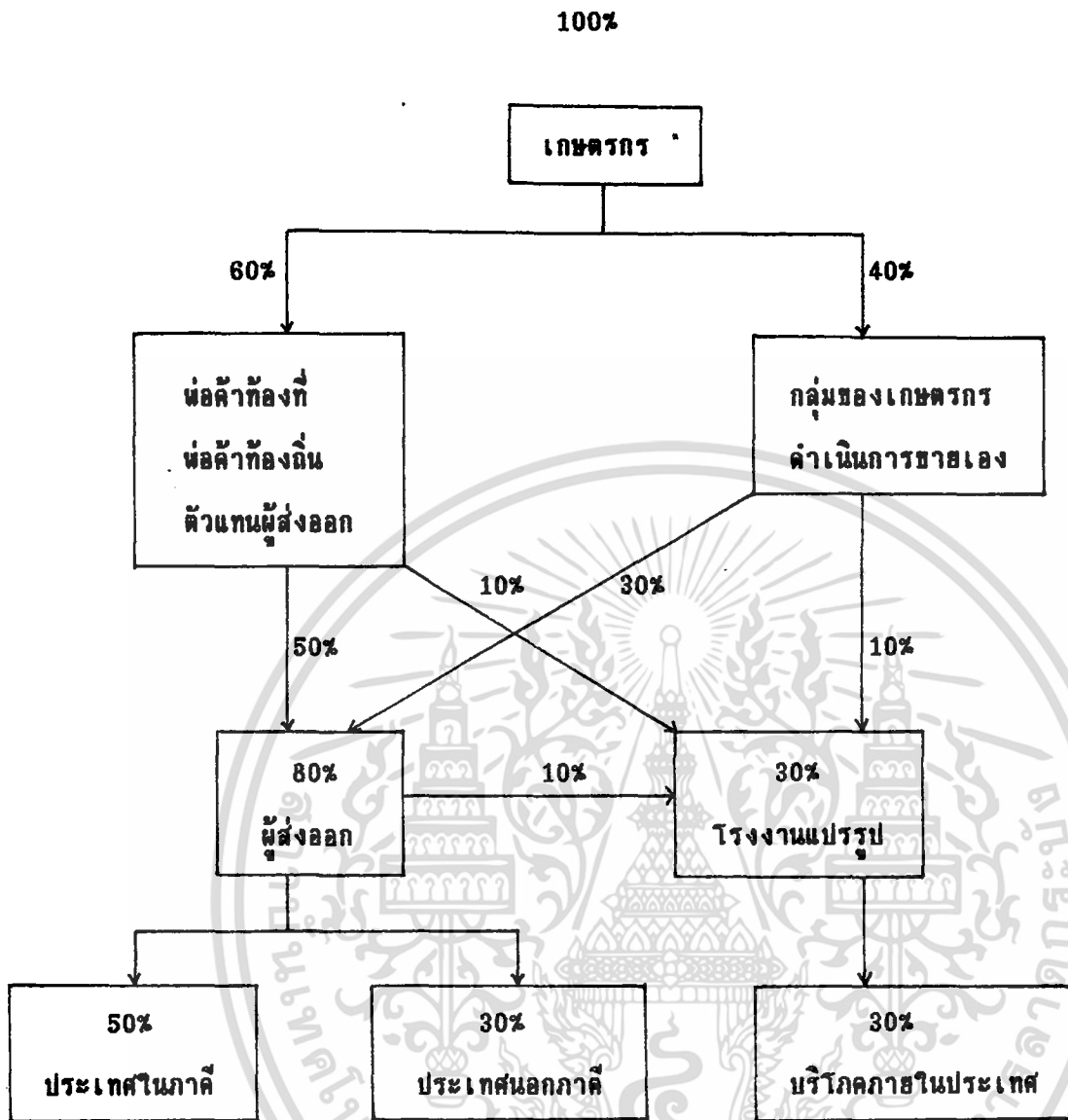
เป็นผู้รับซื้อเมล็ดกาแฟดิบจากพ่อค้าแล้วส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ จะต้องเป็นนิติบุคคลหรือผู้ที่จดทะเบียนพาณิชย์ โดยมีวัตถุประสงค์เป็นผู้ค้ากาแฟส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ และต้องเป็นสมาชิกของสมาคมผู้ส่งออกกาแฟเท่านั้น จึงจะมีสิทธิ์ส่งออกกาแฟไปจำหน่ายต่างประเทศได้ หรือในบางรายก็จะเป็นเกษตรกรรายใหญ่เอง ซึ่งมักพบในผลผลิตกาแฟพันธุ์อาราบิก้า

โครงสร้างวิธีการตลาดของกาแฟ

ในการศึกษาคั้งนี้จะแยกให้เห็นถึงวิธีการตลาดของกาแฟพันธุ์อาราบิก้า และวิธีการตลาดของกาแฟพันธุ์โรบัสต้า ซึ่งมีความแตกต่างกัน เนื่องจากกาแฟพันธุ์อาราบิก้าเป็นกาแฟที่ปลูกกันในภาคเหนือ และเป็นพืชที่ได้รับการส่งเสริมจากทางราชการให้เกษตรกรชาวเขาปลูกเพื่อทดแทนฝิ่นและเพื่อเพิ่มรายได้ เนื่องจากท้องที่ปลูกกาแฟพันธุ์อาราบิก้าส่วนใหญ่จะเป็นภูเขาและที่สูง การคมนาคมไม่ค่อยสะดวก ประกอบกับผลผลิตมีไม่มากนักเมื่อเทียบกับผลผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสต้า ดังนั้นผลผลิตที่ได้ส่วนใหญ่จึงใช้บริโภคภายในประเทศ

วิธีการตลาดของกาแฟพันธุ์โรบัสต้า

วิธีการตลาดของกาแฟพันธุ์โรบัสต้า พอสรุปได้คือ เกษตรกรจะขายผลผลิตให้พ่อค้าในระดับต่าง ๆ ร้อยละ 60 และเกษตรกรรวมกลุ่มขายกันเองร้อยละ 40 และจาก 2 จุดนี้ ส่วนหนึ่งจะส่งไปจำหน่ายยังโรงงานแปรรูปกาแฟประมาณร้อยละ 30 เพื่อทำการผลิตกาแฟสำหรับบริโภคในประเทศ และอีกส่วนหนึ่งประมาณร้อยละ 70 จะส่งไปขายให้กับผู้ส่งออกเพื่อส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ (ภาพที่ 2)



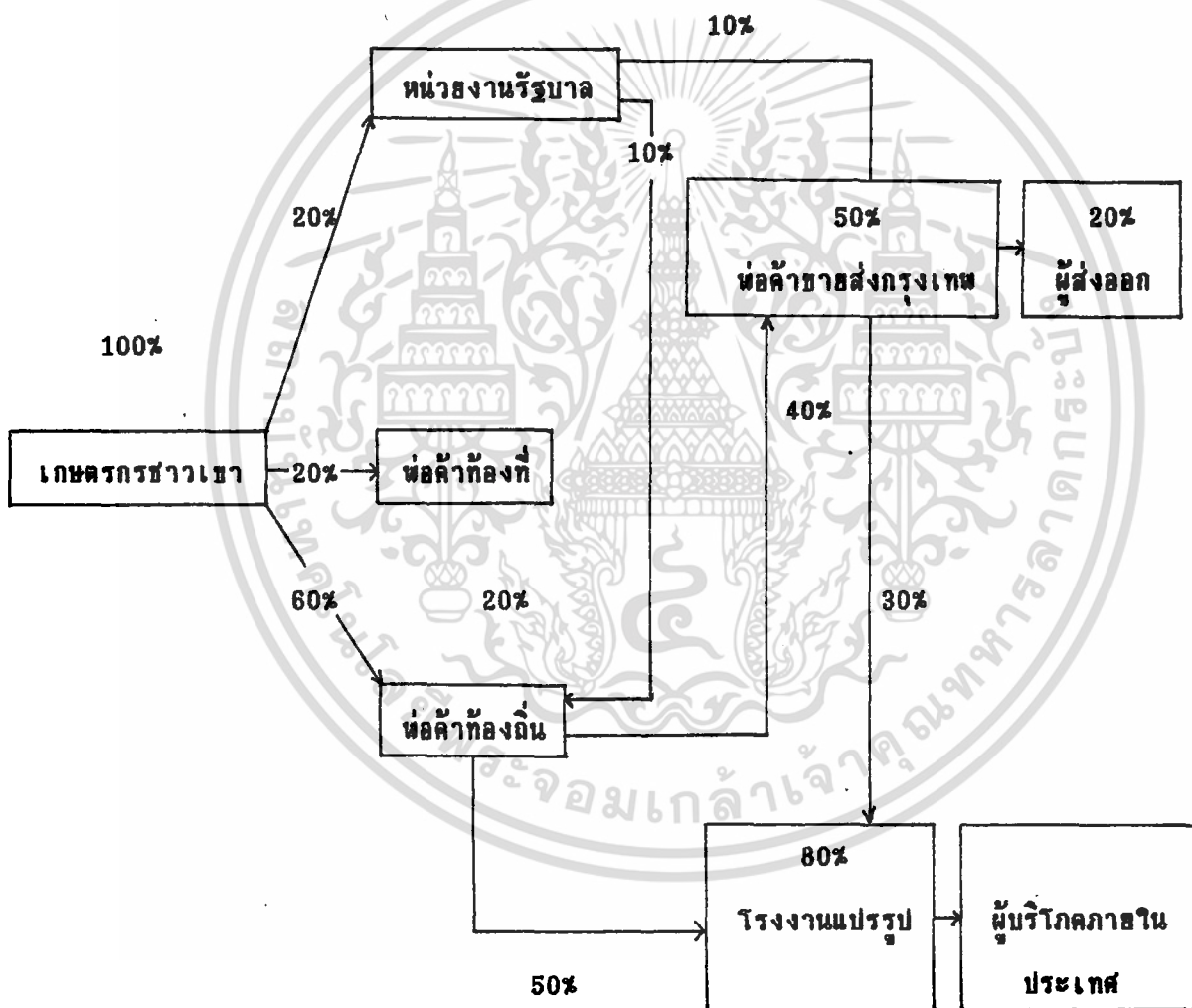
ภาพที่ 2 โครงสร้างวิธีการตลาดของกานแพ้นธุ์โรบัสต้า

ที่มา : (กองวิจัยฝ่ายวางแผน, 2531:39)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการตลาดของกาแฟพันธุ์อาราบิก้า

วิธีการตลาดของกาแฟพันธุ์อาราบิก้า มีลักษณะดังนี้ เกษตรกรชาวเขาจะขายผลผลิตให้กับหน่วยงานของทางราชการประมาณร้อยละ 20 ที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 80 เกษตรกรจะจำหน่ายให้กับพ่อค้า ซึ่งจากนั้นก็ขายให้กับพ่อค้าชาวส่งกรุงเทพ และประมาณร้อยละ 20 จะขายให้กับผู้ส่งออก และอีกส่วนหนึ่งจะขายให้กับโรงงานแปรรูป เพื่อนำมาบริโภคกันภายในประเทศ ประมาณร้อยละ 80 ของผลผลิตทั้งหมด (ภาพที่ 3)



ภาพที่ 3 โครงสร้างวิธีการตลาดของกาแฟพันธุ์อาราบิก้า

ที่มา : (คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์, 2532:12)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของเมล็ดกาแฟที่มีการซื้อขาย

เมล็ดกาแฟจะแบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ อาราบิก้าและโรบัสต้า

กาแฟพันธุ์อาราบิก้า

จะแบ่งออกเป็น 4 ชั้นคุณภาพ ตามคะแนนหรือบัพทรวงต่อตัวอย่างเมล็ดกาแฟ 300 กรัม เป็นชั้นคุณภาพที่ 1, 2, 3 และ 4 คือ เกรดเอ เกรดเอ็กซ์ เกรดวาช และเกรดวาช วาช ตามลำดับ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. เกรดเอ
 - เมล็ดเดี่ยว : เมล็ดที่ถูกเขี่ยราและเมล็ดที่มีสีผิดปกติ ไม่เกินร้อยละ 15
 - เมล็ดแตกหัก : เมล็ดที่ไม่สมบูรณ์ ไม่เกินร้อยละ 13
 - สิ่งเจือปนต่างๆ : เศษดิน หิน ไม้ ไม่เกินร้อยละ 0.5
 - ขนาด : ตั้งแต่ 5.5 มิลลิเมตรขึ้นไป
 - ความชื้น : ไม่เกินร้อยละ 13
2. เกรดเอ็กซ์
 - สี : เป็นเมล็ดที่มีสีผิดไปจากสีเขียวแกมเทา คือเป็นสีน้ำตาลแกมแดง
 - สิ่งเจือปนต่างๆ : เศษดิน หิน ไม้ ไม่เกินร้อยละ 0.5
 - ความชื้น : ไม่เกินร้อยละ 13
3. เกรด วาช
 - เป็นเมล็ดที่ผ่านตะแกรงร่อนเบอร์ 12 (5.5 มิลลิเมตร) ซึ่งเมล็ดอาจจะมีเมล็ดกลมเล็ก ๆ ร่วมอยู่ด้วย ความสะอาด
 - สิ่งเจือปนร้อยละ 0.5 และมีความชื้นไม่เกินร้อยละ 13
4. เกรด วาช วาช
 - เป็นเมล็ดที่เสี่ยที่คัดมาจากเกรดเอ
 - สิ่งเจือปนต่าง ๆ : เศษดิน หิน ไม้ ไม่เกินร้อยละ 0.5
 - ความชื้น : ไม่เกินร้อยละ 13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับความชื้นเพื่อการ : ไม่เกินร้อยละ 13
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่สำหรับผลกาแฟสดได้กำหนดเป็นมาตรฐานไว้สำหรับกำหนดราคาไว้ชื่อว่า จะต้องมีผลสุก (สีแดง) มากกว่าร้อยละ 95 จึงจะสามารถขายได้ในราคาที่กำหนด สำหรับเมืองไทยในขณะนี้ยังไม่นิยมนำที่จะคิดแยกออกเป็นเกรดข้างบน อีกทั้งไม่จำเป็นต้องแยกชั้นกันจนละเอียดมากนักข้างบน เพราะยังไม่มีการซื้อขายกันตามชั้น คือ ตลาดยังไม่ได้กำหนดกันอย่างชัดเจนว่า กาแฟเกรดนั้นเกรดนี้ ให้ราคาเท่าไรลงไปแน่นอน หลักใหญ่คือ ควรพยายามคัดเมล็ดเสียออกไปให้มากที่สุด

กาแฟพันธุ์โรบัสต้า

จะแบ่งเมล็ดกาแฟดิบออกเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นดี และชั้นรอง

1. ชั้นดี มีลักษณะดังนี้

ความชื้นไม่เกินร้อยละ 13

ข้อบกพร่องต่างๆ (เมล็ดดำ เมล็ดแตก เมล็ดเป็นรูมอด สิ่งเจือปนอื่นๆ เป็นต้น)

รวมกันต้องไม่เกินร้อยละ 6 โดยน้ำหนัก ทั้งนี้ยอมให้มี

- เมล็ดดำไม่เกินร้อยละ 1 โดยน้ำหนัก

- สิ่งเจือปนอื่นๆ (เช่น เศษหิน ดิน ทราช เปลือก กะลา ไม้ เป็นต้น)

ไม่เกินร้อยละ 0.5 โดยน้ำหนัก

- เมล็ดเป็นรูมอดหรือมอดเจาะเมล็ดแตก เมล็ดสีชาดขีด ไม่มีการกำหนดปริมาณ

แต่ไม่รวมกับข้อบกพร่องอื่นแล้วจะต้องไม่เกินข้อบกพร่องรวม

เมล็ดกาแฟจะต้องมีกลิ่น สี ปกติตามธรรมชาติ ไม่บูดเน่า หรือขึ้นรา และไม่มี

ผลกาแฟปะปน

ขนาดของเมล็ด ปริมาณเมล็ดกาแฟที่ค้ำงบนตะแกรงขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของรูกอม 5.6 มิลลิเมตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 โดยน้ำหนักของเมล็ดกาแฟทั้งหมด และปริมาณที่รอดผ่านตะแกรงขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของรูกอม 4.75 มิลลิเมตร ไม่เกินร้อยละ 5 โดยน้ำหนักของเมล็ดกาแฟทั้งหมด

2. ชั้นรอง มีลักษณะดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารความชื้นไม่เกินร้อยละ 13.6 เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อบกพร่องต่างๆ (เมล็ดดำ เมล็ดแตก เมล็ดเป็นรูมอด สิ่งเจือปนอื่นๆ เป็นต้น) รวมกันต้องไม่เกินร้อยละ 13.5 โดยน้ำหนัก ทั้งนี้ยอมให้มี

- เมล็ดดำไม่เกินร้อยละ 3.5 โดยน้ำหนัก
 - สิ่งเจือปนอื่นๆ (เช่น เศษหิน ดินทราย เปลือก กะลา ไม้ เป็นต้น) ไม่เกินร้อยละ 1.1 โดยน้ำหนัก
 - เมล็ดเป็นรูมอดหรือมอดเจาะเมล็ดแตก เมล็ดสีชาดขีด ไม่มีการกำหนดปริมาณ แต่เมื่อรวมกับข้อบกพร่องอื่นแล้ว จะต้องไม่เกินข้อบกพร่องรวม
- เมล็ดกาแฟจะต้องมีกลิ่น สีส ปกติตามธรรมชาติ ไม่บูดเน่า หรือขึ้นรา และไม่มี

ผลกาแฟปะปน

ขนาดของเมล็ด ปริมาณที่รอดผ่านตะแกรงขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของรูกลม 4.75 มิลลิเมตร ไม่เกินร้อยละ 10 โดยน้ำหนักของเมล็ดกาแฟทั้งหมด

การขนส่งภายในประเทศ

การขนส่งผลผลิตกาแฟจากเกษตรกรไปยังพ่อค้ารวบรวมผลผลิตนั้น เกษตรกรมักใช้วิธีบรรทุกใส่กระสอบที่กำด้วยปอหรือโซ่สังเคราะห์ ไม่มีรอยขาดหรือรอยรั่ว สะอาด ปราศจากกลิ่น และมีความคงทนในการขนส่ง ซึ่งจะขนส่งโดยรถบรรทุก หลังจากนั้นพ่อค้าก็จะทำการบรรจุลงในกระสอบใหญ่ (ประมาณ 120 กิโลกรัม) แล้วจึงส่งขายต่อไปยังพ่อค้าขายส่งกรุงเทพฯ โรงงานแปรรูป และผู้ส่งออก¹

การจัดขึ้นคุณภาพกาแฟในระดับต่าง ๆ

1. เกษตรกรผู้ปลูก แต่เดิมเกษตรกรไม่ค่อยให้ความสนใจในการคัดแยกเมล็ดเสีย และสิ่งเจือปนออก ต่อมาเมื่อได้รับคำแนะนำของหน่วยงานราชการและภาคเอกชนที่เป็นโรงงานแปรรูปกาแฟ ซึ่งส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปแนะนำถึงตัวเกษตรกร ทำให้เกษตรกรเริ่มทราบว่ามีผลผลิต

¹ ได้จากการสัมภาษณ์คุณพรชัย ชาตวนิชวงศ์ กรรมการผู้จัดการบริษัทไทยคอมมอดิตี้ จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณภาพดีจะทำให้ขายได้ราคาดี จึงมีการแยกขายผลผลิตเป็นเกรดต่าง ๆ ในลักษณะง่าย ๆ คือ เมล็ดดี เมล็ดกาแฟดำ และเมล็ดกาแฟแตก อย่างไรก็ตามก็ยังมีเกษตรกรจำนวนไม่มากนักที่แยก คัดเกรดกาแฟออกขาย โดยมากจะขายในรูปแบบเมล็ดดี แต่มีสิ่งเจือปนและเมล็ดเสียปนบ้างเล็กน้อย

2. **พ่อค้าท้องถิ่น** สำหรับในด้านคุณภาพ พ่อค้าส่วนหนึ่งจะพิจารณาคุณภาพของกาแฟ ที่เกษตรกรนำมาขายประกอบด้วย ซึ่งส่วนมากจะยังไม่มีการคัดเกรด แต่พ่อค้าบางรายจะไม่คำนึง ถึงคุณภาพ โดยเฉพาะกับเกษตรกรที่ซื้อขายกันเป็นประจำ

การตรวจสอบคุณภาพของพ่อค้าท้องถิ่นทำได้วิธีง่าย ๆ โดยสู่มตัวอย่างจากกระสอบ ต่าง ๆ ตรวจสอบด้วยสายตาและอาจมีการตัดราคาโดยพิจารณาจากความชื้น ความสมบูรณ์ของเมล็ด ความสุกของเมล็ด สิ่งเจือปนอื่นๆ ที่ทำให้กาแฟมีน้ำหนักมากขึ้น

พ่อค้าท้องถิ่นบางรายก่อนที่จะส่งกาแฟไปขายต่อไป จะนำเอากาแฟที่มีคุณภาพค่อนข้าง ดีผสมกับกาแฟที่มีคุณภาพรองลงไป ซึ่งรับซื้อมาในราคาต่ำ แล้วบรรจุใส่กระสอบส่งขายต่อไป แต่ บางรายก็จะส่งให้กับผู้รับซื้อรายต่อไป โดยไม่มีการผสมหรือคัดคุณภาพ

3. **พ่อค้าขายส่งกรุงเทพมหานคร** จะคำนึงถึงเมล็ดเสียเป็นโรคและความชื้นเป็น สำคัญ โดยเมล็ดเสียเป็นโรคและแตกหักไม่ควรมีเกินร้อยละ 5 และมีความชื้นอยู่ระหว่างร้อยละ 12-14

ในส่วนต่อไปนี้จะเป็นการเพิ่มเติมเกี่ยวกับ การระบุชั้นคุณภาพหรือมาตรฐานของผู้รับซื้อ กาแฟในตลาดกรุงเทพฯ ที่สำคัญ¹

ตลาดผู้รับซื้อย่านทรงวาด การรับซื้อกาแฟอาราบิก้าและโรบัสต้า จะไม่มีการกำหนด มาตรฐานในการรับซื้อ จะกระทำในลักษณะที่คละกัน โดยพ่อค้าให้ความเห็นว่า แม้ว่าจะกำหนด มาตรฐานเกษตรกรผู้ปลูกก็ไม่อาจปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐาน และเท่าที่ผ่านมามีจะละเลยอยู่

¹ ได้จากการสัมภาษณ์คุณวารี สดประเสริฐ นักสมาคมผู้ส่งออกกาแฟแห่งประเทศไทย
ใช้การค้นคว้าข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการผลิตกาแฟในประเทศไทย เมื่อผู้เขียนได้เดินทางไปเยี่ยมชมโรงงานด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสมอ โดยเฉพาะกาแฟพันธุ์โรบัสต้า แต่ผู้รับซื้อในร้านนี้พอใจในคุณภาพของกาแฟพันธุ์อาราบิก้า แต่กาแฟพันธุ์อาราบิก้าที่ส่งเข้ามาขายยังมีส่วนที่เป็นเมล็ดเสียและแตกหักปนอยู่ ซึ่งพ่อค้าจะตัดราคาซื้อลงตามความมากน้อยของเมล็ดเสียและแตกหักที่มีอยู่ แต่ถึงแม้ว่าพ่อค้าจะรับซื้อกาแฟในลักษณะดะกัน แต่พ่อค้าก็มีความต้องการที่จะรับซื้อกาแฟที่อยู่ในมาตรฐาน เมล็ดเสียเป็นโรค และแตกหักควรมีไม่เกินร้อยละ 5 ความชื้นควรอยู่ระหว่างร้อยละ 13-13.5 ความชื้นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะทำให้เกิดเชื้อราได้ง่ายและรสชาติของกาแฟเสียไป กาแฟที่มีเชื้อราเมื่อส่งไปขายจะถูกผู้ซื้อตัดราคาหรือปฏิเสธการรับซื้อได้

บริษัทอุตสาหกรรมกาแฟเขาส่อง จำกัด การรับซื้อกาแฟยังไม่มีการแบ่งเกรดการรับซื้อ จะเปรียบเทียบโดยอาศัยประสบการณ์ว่า เมล็ดกาแฟดีหรือไม่ สมบูรณ์เพียงใด

บริษัทกาแฟเขาส่อง จำกัด ส่วนมากจะรับซื้อกาแฟพันธุ์โรบัสต้า สำหรับกาแฟพันธุ์อาราบิก้ารับซื้อบ้าง เพื่อนำมาใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตผลิตภัณฑ์บางยี่ห้อ โดยกำหนดว่าถ้ากาแฟสามารถผ่านตะแกรงร่อนที่มีขนาดตั้งแต่ 4.25-5 มิลลิเมตรได้จะไม่รับซื้อ และความชื้นกำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 12.5 หากตรวจพบเมล็ดกาแฟที่เป็นเชื้อราหรือเป็นโรคจะปฏิเสธการรับซื้อทันที ด้านสิ่งเจือปนกำหนดระหว่างร้อยละ 11.5-12.5 ถ้ามีสิ่งเจือปนมากจะตัดราคาซื้อลง

บริษัทตั้งแก้งจวน จำกัด (เป็นบริษัทที่ผลิตกาแฟคั่วคุณภาพดี) การรับซื้อกาแฟจะพิจารณาว่า กาแฟมีความเข้มข้นมากเกินไปหรือไม่ โดยอาศัยความชำนาญเป็นส่วนใหญ่ ด้านเมล็ดเสียและแตกหักจะตัดราคาลงตามความมากน้อยของเมล็ดเสีย

4. ผู้ส่งออก กาแฟที่ผู้ส่งออกมารับซื้อมาก็จะเป็นกาแฟดะมีเมล็ดเสียและสิ่งเจือปนอยู่บ้าง ต้องนำมาคัดเลือกเมล็ดเสียและสิ่งเจือปนออก แล้วนำมาบรรจุกระสอบขนาดมาตรฐาน (60 กิโลกรัม) ผู้ส่งออกจะทำการคัดเลือกเกรดกาแฟตามมาตรฐานที่ประเทศผู้นำเข้าแต่ละประเทศกำหนด ด้วยเครื่องมือง่าย ๆ ซึ่งอาจดัดแปลงจากเครื่องสีข้าว และใช้ตะแกรงร่อนขนาดเล็ก เมล็ดที่แตกและเสียจะลอดตะแกรงแยกไว้ส่วนหนึ่ง และมีเครื่องเป่าลมพัดสิ่งเจือปนฝุ่นละอองออก โดยก่อนที่จะผ่านเครื่องคัดขนาดจะคัดเมล็ดค่าออกกาแฟส่วนที่ถูกคัดออกนี้จะนำไปขายให้แก่โรงงานคั่วกาแฟในประเทศ ดังนั้นสิ่งที่ผู้ส่งออกต้องการคือ กาแฟที่แห้งและมีสิ่งเจือปนน้อยที่สุด เพราะไม่ต้องเสียเวลามาคัดเลือกและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. โรงงานแปรรูป ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟดิบในประเทศแบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตกาแฟสำเร็จรูป ส่วนใหญ่จะใช้กาแฟพันธุ์โรบัสต้า และอุตสาหกรรมผลิตกาแฟคั่ว ซึ่งใช้กาแฟพันธุ์โรบัสต้าและอาราบิก้าเป็นวัตถุดิบ

เนื่องจากกาแฟสำเร็จรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่ขาดความพอใจในรูปแบบของกลิ่นและรสชาติให้กับผู้บริโภค ดังนั้นเมล็ดกาแฟดิบซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญจึงต้องมีการคัดเลือกอย่างพิถีพิถันทางด้านคุณภาพมากกว่าผู้รับซื้อประเภทอื่น ๆ โรงงานผลิตกาแฟสำเร็จรูปจะมีขั้นตอนการควบคุมคุณภาพตั้งแต่สินค้าส่งถึงโรงงาน โดยการซึ่งน้ำหนัก วัตถุประสงค์ ทดสอบโดยการชิม แยกเกรด ทำความสะอาดแยกเอาฝุ่นผงและสิ่งแปลกปลอมออก แบ่งขนาดจัดอัตราส่วนคุณภาพ ทางโรงงานจะกำหนดพื้นฐานในการซื้อขาย หากตรวจสอบคุณภาพแล้วพบข้อบกพร่องและความชื้นสูงกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงงานกำหนดไว้ จะตัดราคาลงตามส่วน และในกรณีตรงข้ามถ้าข้อบกพร่องและความชื้นต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผู้ซื้อมาจะได้อายุราคาสูงขึ้น โดยทั่วไปแล้วราคากาแฟที่โรงงานกาแฟสำเร็จรูปรับซื้อจะสูงกว่าที่ผู้ส่งออกรับซื้อ

ตัวอย่าง การรับซื้อกาแฟของโรงงานผลิตกาแฟสำเร็จรูปแห่งหนึ่ง ซึ่งกำหนดปริมาณข้อบกพร่องร้อยละ 11.5 - 12.5 และความชื้นไม่เกินร้อยละ 14 กำหนดราคาพื้นฐานกิโลกรัมละ 35 บาท จากการตรวจสอบตัวอย่างของผู้ที่นำกาแฟมาขายปรากฏว่า (ตารางที่ 8)

กาแฟของนาย ก. มีข้อบกพร่องร้อยละ 8.5 ความชื้นร้อยละ 12 จะเห็นว่าข้อบกพร่องต่ำกว่าร้อยละ 11.5 อยู่ร้อยละ 3 ดังนั้นราคาที่ได้เพิ่มจะเท่ากับ $3/100 \times 35 = 1.05$ บาทต่อกิโลกรัม และความชื้นของกาแฟนาย ก. ไม่เกินร้อยละ 14 จึงไม่มีการหักราคาเกี่ยวกับความชื้น ฉะนั้นราคากาแฟที่นาย ก. ได้รับจะเท่ากับ $35 + 1.05 = 36.05$ บาทต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 8)

กาแฟของนาย ข. มีข้อบกพร่องร้อยละ 12.3 ความชื้นร้อยละ 14 จะเห็นว่าข้อบกพร่องอยู่ในช่วงราคาพื้นฐาน ดังนั้นจะได้รับราคาพื้นฐานและมีความชื้นไม่เกินร้อยละ 14 ก็จะไม่มีการหักราคาเกี่ยวกับความชื้นด้วยเช่นกัน ฉะนั้นราคากาแฟที่นาย ข. ได้รับจะเท่ากับ 35 บาทต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 8)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กาฬของนาย ค. มีข้อบกพร่องร้อยละ 15.5 ความชื้นร้อยละ 14.5 จะเห็นว่า ข้อบกพร่องของกาฬนาย ค. สูงกว่าร้อยละ 12.5 อยู่ร้อยละ 3 ดังนั้นราคาจะถูกหักเท่ากับ $3/100 \times 35 = 1.05$ บาทต่อกิโลกรัม และความชื้นของกาฬนาย ค. เกินกว่ามาตรฐานคือร้อยละ 14 อยู่ร้อยละ 0.5 ซึ่งจะถูกราคาเกี่ยวกับความชื้นเท่ากับ $0.5/100 \times 35 = 0.18$ บาทต่อกิโลกรัม ฉะนั้นราคากาฬที่นาย ค. ได้รับจะเท่ากับ $35 - 1.05 - 0.18 = 33.87$ บาทต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 8)

ราคากาฬ

ซึ่งในที่นี้จะศึกษารวมทั้งราคากาฬภายในประเทศและราคาส่งออก สำหรับราคากาฬในประเทศนั้น จะมีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกันกับราคากาฬในตลาดต่างประเทศ เนื่องจากผลผลิตกาฬส่วนใหญ่ส่งออกนอกประเทศ อีกทั้งประเทศไทยยังเป็นเพียงผู้ผลิตกาฬรายย่อยของโลก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศบราซิลที่มีส่วนแบ่งการตลาดถึงประมาณร้อยละ 25 ของปริมาณการส่งออกกาฬโลก ในขณะที่ประเทศไทยมีเพียงประมาณร้อยละ 1-1.5 เท่านั้น และผู้ส่งออกจะใช้ราคาซื้อขายกันในตลาดต่างประเทศ หักด้วยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการส่งออกและกำไรเพื่อคำนวณกลับมาเป็นราคารับซื้อภายในประเทศ ซึ่งจะส่งผลถึงราคาในระดับต่าง ๆ ดังนั้นราคากาฬในตลาดโลกจึงมีความสำคัญต่อราคากาฬในประเทศอย่างมาก ซึ่งราคากาฬในตลาดโลกจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง คือ

1. ความต้องการบริโภคกาฬของโลก
2. ปริมาณผลผลิตกาฬของโลก
3. สภาพดินฟ้าอากาศของประเทศผู้ปลูกกาฬ
4. นโยบายด้านราคาขององค์การกาฬระหว่างประเทศ (ICO)
5. การคาดคะเนผลผลิตกาฬในอนาคต

ราคาเมล็ดกาฬผลิตที่เกษตรกรขายได้ ก็มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันกับราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ และราคาส่งออกเอฟ.โอ.บี. นั่นก็คือราคาส่งออกเอฟ.โอ.บี. มีผลกระทบต่อราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ และสะท้อนกลับมาซึ่งราคาที่เกษตรกรขายได้ ดังนั้นราคากาฬที่เกษตรกรขายได้จะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับราคาส่งออกเอฟ.โอ.บี. หรือขึ้นอยู่กับราคาซื้อขายในตลาดโลกนั่นเอง

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 การคำนวณราคาการรับซื้อกาแฟตามชั้นคุณภาพ

รายการ	กาแฟของนาย ก.	กาแฟของนาย ข.	กาแฟของนาย ค.
1. ธีอบกพร่อง	ร้อยละ 8.5	ร้อยละ 12.3	ร้อยละ 15.5
2. ความชื้น	ร้อยละ 12	ร้อยละ 14	ร้อยละ 14.5
3. การคำนวณราคา	ธีอบกพร่องต่ำกว่าร้อยละ 11.5 ผลต่างจากค่าต่ำ = $11.5 - 8.5 = 3$ ราคาที่ได้เพิ่ม $3/100 \times 35 = 35 + 1.05 = 36.05$ บาท ความชื้นไม่เกินร้อยละ 14 ไม่มีการหักราคาเกี่ยวกับความชื้น ราคากาแฟที่นาย ก. ได้รับ 36.05 บาทต่อ กิโลกรัม	ธีอบกพร่องอยู่ในช่วงราคาพื้นฐานดังนั้นจะได้ตามราคาพื้นฐาน 12.5 ผลต่างจากค่าสูง $12.5 - 12.3 = 0.2$ ได้ตามราคาพื้นฐาน $0.2/100 \times 35 = 0.07$ บาท ความชื้นไม่เกินร้อยละ 14 ไม่มีการหักราคาเกี่ยวกับความชื้น ราคากาแฟที่นาย ข. ได้รับ 35 บาทต่อ กิโลกรัม	ธีอบกพร่องสูงกว่าร้อยละ 12.5 ผลต่างจากค่าสูง $15.5 - 12.5 = 3$ ราคาที่ถูกหัก $3/100 \times 35 = 35 - 1.05 = 33.95$ บาท ความชื้นเกินร้อยละ 14 ผลต่างจากความชื้นที่กำหนด $14.5 - 14 = 0.5$ ราคาที่ถูกหัก $0.5/100 \times 35 = 0.18$ บาท ราคากาแฟที่นาย ค. ได้รับ 33.87 บาทต่อ กิโลกรัม

ที่มา : (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2531:8)

ราคากาแฟมีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งขึ้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และสิ่งที่มีผลกระทบต่อราคากาแฟในประเทศไทยที่สำคัญ อีกประการหนึ่งก็คือ นโยบายและมาตรการของรัฐบาล เช่น การกำหนดราคารับซื้อขั้นต่ำของผู้ส่งออก ซึ่งในปัจจุบันปี พ.ศ. 2533/34 กำหนดให้ผู้ส่งออกรับซื้อกาแฟในราคาภิโกลรัมละ 28 บาท การกำหนดอัตราส่วนการส่งกาแฟออกไปยังประเทศนอกภาคีและในภาคี เป็นต้น

การซื้อขายกาแฟส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงเดือนที่มีการเก็บเกี่ยว คือ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมีนาคม หลังจากนั้นแล้วมีการซื้อขายกันน้อย เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ขายกาแฟดิบไปแล้ว กาแฟส่วนใหญ่จึงอยู่ในมือของพ่อค้า เดือนที่มีการขายผลผลิตกาแฟมากที่สุดเฉลี่ยทั่วไปประเทศ คือ เดือนมีนาคม รองลงมาคือ เดือนกุมภาพันธ์

ในอดีตปริมาณการส่งกาแฟออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศจะถูกกำหนดตามโควต้า ซึ่งองค์การกาแฟระหว่างประเทศ (ICO) เป็นผู้กำหนดระดับราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี. จากการควบคุมโควต้าขององค์การ ICO อยู่ในระดับที่ดีพอสมควร คือ ประมาณภิโกลรัมละ 46 บาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2534) แต่หลังจากองค์การ ICO ได้ยกเลิกการใช้ระบบโควต้าเมื่อประมาณเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2532 เนื่องจากเกิดข้อขัดแย้งระหว่างผู้บริโภครายใหญ่ คือ สหรัฐอเมริกา ที่ต้องการให้ราคากาแฟของตลาดในภาคีใกล้เคียงกับตลาดนอกภาคี (ปกติแล้วราคากาแฟของตลาดในภาคีจะสูงกว่าตลาดนอกภาคี) ทำให้ตลาดการค้ากาแฟเป็นแบบเสรี ทุกประเทศสามารถส่งออกได้เต็มที่ มีการแข่งขันกันส่งออกมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาการขาดดุลการค้าตามมา พ่อค้าและนักเก็งกำไรจึงเริ่มไม่แน่ใจในสถานการณ์กาแฟของโลก และคาดว่าราคากาแฟจะมีแนวโน้มต่ำลงอีก เพราะต่างก็คาดว่าเมื่อไม่มีมาตรการจำกัดโควต้าแล้ว ผลผลิตกาแฟคงจะต้องทะลักเข้าสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก บรรดาพ่อค้าตลอดจนนักเก็งกำไรจึงเร่งเทขายกาแฟเข้าสู่ตลาดจำนวนมาก ทำให้ราคากาแฟส่งออก เอฟ.โอ.บี. ในปัจจุบันปี พ.ศ. 2533/34 ลดต่ำกว่าเดิมมาก คือ เหลือเพียงประมาณภิโกลรัมละ 22 บาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2534) ดังนั้นรัฐบาลจึงได้แทรกแซงตลาด เพื่อรักษาเสถียรภาพของราคากาแฟภายในประเทศ กระทรวงพาณิชย์จึงให้องค์การคลังสินค้าและผู้ส่งออกรับซื้อเมล็ดกาแฟจากเกษตรกรโดยกาแฟชนิดภิโกลรัมละ 28 บาท และชนิดรอง ภิโกลรัมละ 24 บาท และสำหรับในกรณีที่มีการขาดทุนจากการซื้อและส่งออกเมล็ดกาแฟดังกล่าว รัฐจะพิจารณาจ่ายเงินชดเชยให้ในอัตราภิโกลรัมละ 7.20 บาทกสมจำนวนที่ส่งออกจริงในวงเงินไม่เกิน 310 ล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2534)

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2534) การแทรกแซงตลาดของรัฐบาลทำให้ภาวะการค้ากาแฟภายในประเทศกระเตื้องขึ้น และราคาอยู่ในระดับที่ค้ำขึ้นเล็กน้อย และสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ราคากาแฟตกต่ำลงมาโดยตลอดในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ก็เนื่องมาจากการที่ปริมาณการผลิตกาแฟภายในประเทศมีมากเกินไปกว่าความต้องการ

ราคาที่เกษตรกรขายได้ ส่วนใหญ่เกษตรกรจะขายสารกาแฟให้พ่อค้ารวบรวมผลผลิตราคาที่เกษตรกรขายได้จะเป็นราคาที่ภาครัฐบาลเข้าไปส่งเสริมกำหนดไว้ ซึ่งใช้คุณภาพของกาแฟเป็นเครื่องกำหนดราคา ราคาเมล็ดกาแฟดิบที่เกษตรกรขายได้ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2528/29 ถึงปี พ.ศ. 2532/33 ได้ลดลงจาก 59.55 บาทต่อกิโลกรัม เป็น 20.20 บาทต่อกิโลกรัม เนื่องจากปริมาณผลผลิตกาแฟมีมากเกินไปกว่าความต้องการของตลาด (ตารางที่ 9)

ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ พ่อค้าท้องถิ่นจะขายเมล็ดกาแฟดิบให้โรงงานแปรรูปและมีบางส่วนที่ขายให้พ่อค้าขายส่งในกรุงเทพฯ ราคาที่พ่อค้าขายส่งได้รับจากการขายผลผลิตให้กับผู้ส่งออกหรือโรงงานแปรรูปส่วนใหญ่จะสูงกว่าราคาที่รับซื้อจากพ่อค้าท้องถิ่นหรือกลุ่มเกษตรกรประมาณ 5-10 บาท ราคาเมล็ดกาแฟดิบที่ขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2528/29 ถึงปี พ.ศ.2532/33 ได้ลดลงจาก 63.03 บาทต่อกิโลกรัม เป็น 26.00 บาทต่อกิโลกรัม ทั้งนี้เนื่องมาจากปริมาณผลผลิตกาแฟของประเทศไทยมีมากเกินไปกว่าความต้องการของตลาด (ตารางที่ 9)

ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี แบ่งออกเป็นราคาที่ส่งออกไปประเทศในภาคีและประเทศนอกภาคี ในช่วงที่องค์การ ICO ใช้ระบบโควตาในการควบคุมปริมาณการส่งออกและราคากาแฟ คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528/29 ถึงปี พ.ศ. 2531/32 ให้อยู่ในระดับที่พอเหมาะ ราคากาแฟที่ส่งไปประเทศนอกภาคีจะต่ำกว่าราคาประเทศในภาคี ส่วนในปีที่ไม่มีการใช้ระบบโควตาคือ ปี พ.ศ. 2532/33 ราคากาแฟที่ส่งไปประเทศนอกภาคีจะใกล้เคียงกับประเทศในภาคี (ราคาส่งออกไปยังประเทศนอกภาคี เท่ากับ 22.99 บาทต่อกิโลกรัม ในภาคีเท่ากับ 22.80 บาทต่อกิโลกรัม เนื่องจากราคาจะถูกกำหนดด้วยอุปสงค์และอุปทานของสินค้าโดยแท้จริง

ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ไปประเทศในภาคีมีแนวโน้มลดลงเรื่อยมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528/29 จนกระทั่งถึงปี พ.ศ.2532/33 คือลดลงจาก 73.68 บาทต่อกิโลกรัมลงเหลือ 22.80 บาทต่อกิโลกรัม เนื่องมาจากผลผลิตกาแฟมีมากเกินไปกว่าความต้องการของตลาด (ตารางที่ 9)

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ไปประเทศนอกภาคีมีแนวโน้มลดลงเร็วมาเช่นเดียวกับประเทศในภาคี คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528/29 ถึงปี พ.ศ. 2532/33 ได้ลดลงจาก 61.77 บาทต่อกิโลกรัม เป็น 22.99 บาทต่อกิโลกรัม ลดลงประมาณร้อยละ 62.78 เนื่องมาจากปริมาณผลผลิตกาแฟมีมากเกินความต้องการของตลาด (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ราคาเมล็ดกาแฟที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ และราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ปี พ.ศ. 2528/29 - 2532/33

(หน่วย : บาทต่อกิโลกรัม)

ปี พ.ศ.	ราคาที่เกษตรกรขายได้	ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ	ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี	
			ในภาคี	นอกภาคี
2528/29	59.55	63.03	73.68	61.77
2529/30	45.26	44.39	61.78	51.91
2530/31	34.44	36.79	48.37	48.31
2531/32	24.25	28.99	41.30	37.36
2532/33	20.20	26.00	22.80	22.99

ที่มา : (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2534:68)

ปัญหาด้านการตลาดและแนวทางแก้ไข

ปัญหาทางด้านการตลาด

1. เกษตรกรรายย่อยที่ไม่ได้รวมกันเป็นกลุ่ม มีอำนาจต่อรองน้อย ทำให้ขายกาแฟไม่ได้ราคา

2. เกษตรกรทราบข้อมูลและข่าวสารด้านการตลาดน้อย ทำให้ไม่ทราบภาวะความเป็น
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไปของตลาดอย่างถูกต้อง จึงอาจตัดสินใจทำการผลิต หรือขายผลผลิตที่ไม่เหมาะสมกับเวลาและโอกาสทำให้ได้รับผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า

3. ประเทศไทยเป็นเพียงผู้ผลิตกาแฟรายย่อยของโลก ดังนั้นราคากาแฟของไทยจึงสัมพันธ์กับราคากาแฟในตลาดโลก ช่วงระยะเวลาใดที่ราคากาแฟในตลาดโลกสูง เกษตรกรผู้ปลูกของไทยจะได้รับราคาสูงด้วย แต่เมื่อใดที่ราคากาแฟในตลาดโลกตกต่ำ เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟก็จะได้รับความสะดวกสบาย ดังนั้นราคากาแฟจึงไม่ค่อยแน่นอนอนหาหลักประกันไม่ได้ ขึ้นอยู่กับราคากาแฟในตลาดโลก

4. การลดค่าของของราคาเนื่องจากมีผลผลิตมากเกินไปเกินความต้องการ และการยกเลิกจำกัดโควต้าส่งออก

5. ในปัจจุบันถึงแม้ว่าผลผลิตกาแฟของไทยจะมีมากเกินความต้องการของตลาดแล้วก็ตาม แต่ก็ปรากฏว่ายังมีการลักลอบนำเมล็ดกาแฟดิบเข้าประเทศ ทั้งนี้เพราะเมล็ดกาแฟดิบที่ลักลอบนำเข้าจากพม่า ลาว และประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงมีราคาถูกกว่ากาแฟของไทย จึงส่งผลกระทบต่อให้ราคากาแฟภายในประเทศตกต่ำมากเกินไป

6. มีการลักลอบนำเข้ากาแฟสำเร็จรูปเข้ามาจำหน่ายภายในประเทศมาก จากทางชายแดนภาคใต้ ทำให้แย่งส่วนแบ่งทางการตลาดของโรงงานกาแฟผงสำเร็จรูปภายในประเทศ ซึ่งมีผลทำให้การใช้เมล็ดกาแฟดิบภายในประเทศลดลง

7. การซื้อขายโดยทั่วไปไม่มีหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานกำหนดที่แน่ชัด เมื่อเกษตรกรนำกาแฟไปขายมักจะถูกราคาอยู่เสมอ ทั้งความชื้น คุณภาพ เช่น เมล็ดคั่ว สิ่งแปลกปลอม เมล็ดถูกแมลงทำลาย ทำให้มีข้อถกเถียงระหว่างผู้ซื้อและเกษตรกร ถึงแม้บางครั้งจะมีเครื่องมือวัดความชื้น แต่การใช้เครื่องมือไม่ถูกต้องก็ทำให้ความชื้นที่วัดได้คลาดเคลื่อนไป ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะเป็นผู้เสียเปรียบ

8. การค้ากาแฟของไทยอยู่ในวงจำกัด เนื่องจากขาดการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ให้กาแฟไทยเป็นที่รู้จักของตลาดโลก การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ผู้บริโภคภายในประเทศนิยมบริโภคกาแฟที่มีคุณภาพดีจากต่างประเทศ ทำให้โรงงานผลิตกาแฟผงสำเร็จรูปผลิตได้ไม่เต็มกำลังการผลิต

แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการตลาด

1. ควรจัดหาแหล่งรับซื้อ เมล็ดกาแฟดิบและข่าวสารต่าง ๆ ในเรื่องการจัดการ การเก็บผล การทำสารกาแฟ ตลอดจนราคาซื้อขายกาแฟตามเกรดของตลาด

2. แจ้งราคารับซื้อ-ขายกาแฟให้เกษตรกรทราบทุกกระแสะเพื่อป้องกันการรับซื้อในราคาต่ำของพ่อค้าคนกลาง

3. ผู้ซื้อจะต้องมีความรู้ในเรื่องของกาแฟอย่างชัดเจน เช่น ความชื้น เกรด และควรวางตัวเป็นกลางในการตีราคาอย่างเป็นธรรม

4. สนับสนุนให้มีการซื้อขายกาแฟตามชนิดของคุณภาพ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรได้ปรับปรุงคุณภาพกาแฟให้ดีขึ้น โดยให้ราคาตามคุณภาพของกาแฟ เพื่อที่จะขยายตลาดกาแฟไปยังประเทศที่ต้องการกาแฟที่มีคุณภาพสูงได้

5. เร่งรัดการปราบปรามการลักลอบนำเข้าเมล็ดกาแฟดิบ โดยขอความร่วมมือจากกรมศุลกากรและจังหวัดชายแดน รวมทั้งขอความร่วมมือให้สมาคมผู้ส่งออกกาแฟควบคุมสมาชิกมิให้รับซื้อเมล็ดกาแฟดิบที่ลักลอบนำเข้า

6. เร่งรัดให้มีการปราบปรามการลักลอบนำเข้ากาแฟผงสำเร็จรูปต่างประเทศ โดยเฉพาะทางภาคใต้อย่างเด็ดขาดและจริงจัง เพราะแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดของกาแฟผงสำเร็จรูปภายในประเทศเป็นจำนวนมาก

7. รณรงค์ให้ผู้บริโภคภายในประเทศหันมานิยมบริโภคกาแฟผงสำเร็จรูปที่ผลิตได้ในประเทศให้มากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก่อนปี พ.ศ.2519/20 การส่งออกกาแฟยังมีจำนวนไม่มากนัก เนื่องจากผลผลิตกาแฟยังมีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศ แต่หลังจากปี พ.ศ.2519/20 ผลผลิตกาแฟมีมากเกินความต้องการบริโภคภายในประเทศ จึงมีการส่งออกกาแฟมากขึ้น กาแฟที่ส่งออกส่วนใหญ่จะส่งออกรูปของเมล็ดกาแฟดิบ ส่วนกาแฟคั่วมีการส่งออกไม่มากนัก และในปีหลัง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2526/27 เป็นต้นมา การส่งออกกาแฟคั่วมีปริมาณและมูลค่าน้อยมาก

จากตารางเห็นได้ว่า การส่งออกกาแฟดิบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่อดีตมาเรื่อยๆ จนถึงปี พ.ศ.2522/23 ซึ่งมีการส่งออกจำนวน 3,874 ตัน แต่ในปี พ.ศ.2523/24 การส่งออกเมล็ดกาแฟดิบลดลง เนื่องจากประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่ของไทย คือ สิงคโปร์ สมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การ ICO ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิก จึงไม่สามารถส่งกาแฟเข้าไปขายถึงประเทศสิงคโปร์ได้ ทำให้การส่งออกในปี พ.ศ.2523/24 ลดลง (ตารางที่ 10) แต่หลังจากที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การ ICO เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2524 ทำให้การส่งออกกาแฟมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี เมื่อสิ้นปี พ.ศ.2524/25 มีการส่งออก 5,556 ตัน และได้เพิ่มขึ้นมาเป็น 12,315 ตัน ในปี พ.ศ.2525/26 แต่ในปี พ.ศ.2526/27 การส่งออกกลับลดลงเหลือ 7,702 ตัน เนื่องมาจากสภาพดินฟ้าอากาศไม่อำนวย ซึ่งหลังจากนี้มาปริมาณการส่งออกกาแฟไปจำหน่ายยังต่างประเทศก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน และเนื่องจากผลผลิตกาแฟมีเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลจึงได้พยายามหามาตรการที่จะผลักดันกาแฟออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศให้มากที่สุด โดยมีให้กาแฟเหลือตกค้างในประเทศมาก เพราะคุณภาพกาแฟไทยที่ส่งออกค่อนข้างจะเป็นที่พอใจของประเทศผู้นำเข้า เนื่องจากผู้ส่งออกได้มีการคิดเกรดและมาตรฐานตามที่กำหนด ดังนั้นปริมาณการส่งออกกาแฟของไทยไปจำหน่ายยังต่างประเทศจึงเพิ่มขึ้น ซึ่งตลาดคั่วเมล็ดกาแฟดิบของไทยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ตลาดในภาคี คือตลาดที่ประเทศสมาชิกผู้ส่งออกจะส่งกาแฟออกไปจำหน่าย โดยได้รับราคาสูงกว่าตลาดนอกภาคี ตลาดในประเทศภาคีที่สำคัญของไทยได้แก่ สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น สำหรับส่วนแบ่งการตลาดเมล็ดกาแฟดิบของไทยที่มีอยู่ในประเทศดังกล่าวพบว่า เรามีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 18.42 ในสิงคโปร์, ร้อยละ 1.2 ในสหรัฐอเมริกา, ร้อยละ 6.24 ในออสเตรเลีย และร้อยละ 0.12 ในญี่ปุ่น (ประสูตร บศุประเสริฐ, 2531)

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเมล็ดกาแฟดิบของไทย ปี พ.ศ. 2517/18 - 2532/33

ปี พ.ศ.	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2517/18	0.9	0.014
2518/19	0.3	0.004
2519/20	846	16.51
2520/21	1,053	73.86
2521/22	1,364	57.91
2522/23	3,874	125.21
2523/24	2,028	125.24
2524/25	5,558	226.40
2525/26	12,315	498.39
2526/27	7,702	396.63
2527/28	22,644	952.23
2528/29	20,592	1553.20
2529/30	25,886	1354.19
2530/31	26,683	1208.74
2531/32	44,242	1701.36
2532/33	69,413	1499.76

ที่มา : (กรมศุลกากร, 2533:43)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ตลาดนอกภาคี เป็นตลาดที่มีการแข่งขันอยู่ในระดับสูง เพราะนอกจากประเทศผู้ผลิตที่ไม่ได้เป็นสมาชิกองค์การ ICO จะส่งกาแฟออกมาจำหน่ายยังตลาดส่วนนี้แล้วประเทศผู้ผลิตที่เป็นสมาชิกองค์การ ICO ต่างก็พยายามผลักดันกาแฟส่งที่เหลือจากตลาดในภาคีมายังตลาดส่วนนี้ด้วย ทำให้ราคากาแฟตลาดนอกภาคีต่ำกว่าตลาดในภาคี ประกอบกับตลาดนอกภาคีเป็นตลาดไม่ใหญ่นักมีผู้รับซื้อน้อยราย ตลาดนอกภาคีที่สำคัญของไทย ได้แก่ จีน เกาหลีเหนือ มาเลเซีย อิสราเอล ฮองกง และเยอรมันตะวันออก

สมาชิกขององค์การ ICO นั้นจะเป็นสมาชิกผู้ส่งออกจำนวน 50 ประเทศ แบ่งออกเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ 29 ประเทศ และประเทศผู้ส่งออกรายย่อย 21 ประเทศ และมีประเทศที่เป็นสมาชิกผู้นำเข้าจำนวน 25 ประเทศ (กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร, 2533)

ในอดีตประเทศไทยส่งกาแฟออกไปจำหน่ายยังตลาดในภาคีและนอกภาคีในสัดส่วน 1:1.4 แต่จะต้องส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดนอกภาคีก่อน จึงจะส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดในภาคีได้ (ซึ่งเกณฑ์กระทรวงพาณิชย์เป็นผู้กำหนด) แต่หลังจากที่องค์การ ICO ได้ยกเลิกการใช้ระบบโควตา ทำให้ประเทศไทยส่งออกไปจำหน่ายในจำนวนเท่าไรก็ได้ทั้งในตลาดในภาคีและนอกภาคี ขึ้นอยู่กับ การสั่งซื้อระหว่างผู้ส่งออกและประเทศผู้นำเข้า

ตลาดต่างประเทศที่สำคัญ

ประเทศคู่ค้ากาแฟที่สำคัญของไทย ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมันตะวันตก แคนาดา สิงคโปร์ สเปน เกาหลีใต้ และอิสราเอล

ซึ่งสหรัฐอเมริกาจัดได้ว่าเป็นประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญของไทยประเทศหนึ่ง ที่มีคู่ทางแจ่มใสในการเพิ่มส่วนแบ่งการตลาด เพราะคุณภาพและชื่อเสียงของกาแฟไทยได้เริ่มแพร่หลาย เห็นได้ว่าเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2531/32 ประมาณร้อยละ 247.5 สำหรับสิงคโปร์นั้น สาเหตุที่ปริมาณการนำเข้าในปี พ.ศ.2532/33 ลดลงมากกว่าเท่าตัว เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการที่

¹ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าได้จากการสัมภาษณ์คุณพรชัย ชาญานิชวงศ์ กรรมการผู้จัดการบริษัทไทยคอมมอดิตี จำกัด

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์การ ICO ยกเลิกการใช้ระบบโควต้า เพราะการนำเข้าของสิ่งปรีๆเป็นการนำเข้าเพื่อสนองความต้องการของประเทศที่สาม ปริมาณความต้องการจะเปลี่ยนแปลงไปตามความเคลื่อนไหวของประเทศผู้ซื้อที่กำหนด ซึ่งได้รับผลกระทบจากการยกเลิกระบบโควต้าเช่นกัน เพราะมีทั้งประเทศในและนอกภาคทำให้ปริมาณการนำเข้าลดลง แต่สำหรับในกรณีของอเมริกานั้นปริมาณการนำเข้ากลับเพิ่มขึ้น เนื่องจากสหรัฐอเมริกาจัดได้ว่าเป็นประเทศที่มีอิทธิพลในองค์การ ICO ประเทศหนึ่ง และเป็นตัวตั้งตัวตีให้มีการยกเลิกระบบโควต้า เพราะจะได้ประโยชน์จากการที่ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี. ไปประเทศในภาคีลดลงเหลือใกล้เคียงกับราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี. ของประเทศนอกภาคี (ตารางที่ 11)

ประเทศผู้ผลิตกาแฟที่สำคัญของโลกและประเทศคู่แข่งการค้าของไทย

ประเทศผู้ผลิตกาแฟที่สำคัญและมีผลผลิตมากของโลก เรียงตามลำดับได้แก่ ประเทศบราซิล โคลัมเบีย และอินโดนีเซีย

บราซิล เป็นประเทศผู้ผลิตกาแฟรายใหญ่ที่สุดของโลก มีส่วนแบ่งทางการตลาดประมาณร้อยละ 25 ของผลผลิตทั้งหมดที่ส่งออกไปจำหน่าย โดยผลิตกาแฟพันธุ์อาราบิก้าประมาณร้อยละ 85 และกาแฟพันธุ์โรบัสต้าร้อยละ 15 ของผลผลิตกาแฟทั้งประเทศ (กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร, 2534) ในปีกาแฟ พ.ศ. 2533/34 บราซิลผลิตกาแฟได้ประมาณ 31 ล้านกระสอบ และปี พ.ศ. 2534/35 ผลิตได้ 28 ล้านกระสอบ ซึ่งลดลงจากปีก่อนร้อยละ 9.68 (ตารางที่ 12)

โคลัมเบีย เป็นประเทศผู้ผลิตกาแฟรายใหญ่อันดับสองของโลก โดยผลิตกาแฟพันธุ์อาราบิก้าทั้งหมด ซึ่งเป็นกาแฟที่มีคุณภาพดีและเป็นที่ต้องการของตลาดโลก ซึ่งในปี พ.ศ. 2534/35 โคลัมเบียผลิตกาแฟได้ 14.5 ล้านกระสอบ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อน 14 ล้านกระสอบ คิดเป็นร้อยละ 3.57 (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 11 ปริมาณส่งออกเมล็ดกาแฟดิบของไทยไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2530/31-2532/33

(หน่วย : ตัน)

ประเทศ	พ.ศ.2530/31	พ.ศ.2531/32	พ.ศ.2532/33
ประเทศในภาคี	8,972	11,977	15,621
สิงคโปร์	NA ^{1/}	6,755	2,858
สหรัฐอเมริกา	NA	3,007	10,451
ญี่ปุ่น	NA	947	392
ประเทศอื่น ๆ	NA	1,268	1,920
ประเทศนอกภาคี	12,744	14,785	30,371
เกาหลี	NA	4,224	8,842
มาเลเซีย	NA	2,417	4,134
อิสราเอล	NA	2,248	2,061
ฮ่องกง	NA	1,028	-
ประเทศอื่น ๆ	NA	4,868	13,584
รวม	21,716	26,762	45,992

ที่มา : (กรมการค้าต่างประเทศ, 2534:67)

หมายเหตุ ^{1/} NA หมายถึง ไม่มีข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อินโดนีเซีย เป็นประเทศผู้ผลิตกาแฟรายใหญ่อันดับสามของโลก และเป็นประเทศผู้ผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสต้ารายใหญ่ของโลก ซึ่งนับได้ว่าเป็นประเทศคู่แข่งที่สำคัญของไทย เนื่องจากไทยส่งออกกาแฟพันธุ์โรบัสต้าประมาณร้อยละ 80 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด (กองวิจัยฝ่ายวางแผน, 2531) แต่ผลผลิตกาแฟของอินโดนีเซียจะออกหลังจากประเทศไทยเล็กน้อยคือ ประมาณเดือนเมษายนถึงเดือนสิงหาคม ในขณะที่ผลผลิตกาแฟของไทยจะออกมาในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม ซึ่งในช่วงนี้เป็นโอกาสดีของไทยที่ขายกาแฟได้ในราคาไม่ต่ำนัก เมื่อเทียบกับราคาช่วงเดือนเมษายนเป็นต้นไป ในปี พ.ศ. 2534/35 อินโดนีเซียผลิตกาแฟได้ 8.9 ล้านกระสอบ ลดลงจากปีก่อน 6.95 ล้านกระสอบ คิดเป็นร้อยละ 0.72 (ตารางที่ 12)

การรวบรวมผลผลิต

ผู้ส่งออกจะรวบรวมผลผลิต โดยการรับซื้อจากพ่อค้าท้องถิ่น และพ่อค้าขนส่งในกรุงเทพมหานคร แต่จะมีผู้ส่งออกบางรายที่มีการจัดตั้งตัวแทนผู้ส่งออกเพื่อไปรับซื้อผลผลิตจากตัวเกษตรกรเองโดยตรง ซึ่งวิธีนี้จะช่วยลดต้นทุนลง เนื่องจากการซื้อขายไม่ได้ผ่านพ่อค้าคนกลาง ทั้งนี้ผลผลิตที่รวบรวมมาได้ส่วนใหญ่ยังไม่มีการคัดคุณภาพมาตรฐานอย่างชัดเจนนัก ผู้ส่งออกจะต้องนำผลผลิตที่ได้มาคัดคุณภาพเองอีกทีหนึ่ง

การบรรจุและการขนส่ง

การบรรจุเมล็ดกาแฟดิบไปจำหน่ายยังต่างประเทศนั้น จะบรรจุลงในกระสอบปอกที่ไม่มีรอยขาด และสะอาด โดยบรรจุกระสอบละ 60 กิโลกรัม หลังจากนั้นจะนำกระสอบนั้นไปรมชาเพื่อฆ่าแมลงและกำจัดเชื้อรา

การขนส่งจะขนส่งโดยทางเรือ ทั้งนี้เนื่องจากเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งถูกกว่าและขนส่งได้เป็นปริมาณมากกว่าการขนส่งโดยทางเครื่องบิน โดยบรรจุในตู้คอนเทนเนอร์ ซึ่งตู้หนึ่งบรรจุได้ 333 กระสอบหรือประมาณ 20 ตัน สำหรับการขนส่งไปทางยุโรปจะใช้เวลาประมาณ 4-5 อาทิตย์ ไปทางสหรัฐอเมริกาจะใช้เวลาประมาณ 5-6 อาทิตย์ และไปญี่ปุ่นจะใช้เวลาประมาณ 1-2 อาทิตย์¹

¹ ได้จากการสัมภาษณ์คุณพรชัย ภาณุวนิชวงศ์ กรรมการผู้จัดการบริษัทไทยคอมมอดิตี จำกัด โยชนด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 ปริมาณผลผลิตกาแฟของแต่ละประเทศที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2533/34 - 2534/35

(หน่วย : ล้านกระสอบ)^{1/}

ทวีป	พ.ศ. 2533/34	พ.ศ. 2534/35	% การเปลี่ยนแปลง
ทวีปอเมริกาเหนือ			
คอสตาริกา	2.645	2.680	1.32
เอลซาวาดอร์	2.230	2.500	12.11
กัวเตมาลา	3.250	3.440	5.85
เม็กซิโก	4.350	4.550	4.60
อื่น ๆ	4.364	4.560	4.72
ทวีปอเมริกาใต้			
บราซิล	31.000	28.000	-9.68
โคลัมเบีย	14.000	14.500	3.57
เอกวาดอร์	2.000	1.900	-5.00
อื่น ๆ	2.680	3.155	17.72
ทวีปแอฟริกา			
ไซวอรีโคสต์	4.000	4.500	12.50
เอธิโอเปีย	3.000	3.000	-
อูกันดา	3.000	3.000	-
คาเมรูน	1.175	0.970	-17.45
เคนยา	1.400	1.600	14.29
แซมเบีย	1.695	1.640	-3.24
อื่น ๆ	4.725	4.665	-1.27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(หน่วย : ล้านกระสอบ)^{1/}

ทวีป	พ.ศ.2533/34	พ.ศ.2534/35	% การเปลี่ยนแปลง
ทวีปเอเชีย			
อินเดีย	2.880	3.500	21.53
อินโดนีเซีย	6.950	6.900	-0.72
ฟิลิปปินส์	1.101	1.300	18.07
เวียดนาม	1.200	1.350	12.50
ไทย	0.357	1.000	11.11
อื่น ๆ	1.725	1.220	-29.28
รวมผลผลิตกาแฟของโลก	99.727	99.930	0.20

ที่มา : (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2535:130)

หมายเหตุ ^{1/} กระสอบละ 60 กิโลกรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดขึ้นมาตรฐานของการส่งออก

จากการสอบถามบริษัทเอกชนที่ทำหน้าที่ตรวจสอบสินค้าก่อนการส่งออก .เท่าที่ผ่านมา การตรวจจะเป็นไปตามคำขอของผู้นำเข้าในต่างประเทศ เพื่อให้ได้สินค้าตรงกับความต้องการ โดยระบุให้ตรวจเกี่ยวกับ

1. น้ำหนัก
2. เมล็ดดำ
3. เมล็ดหักและแตก
4. เมล็ดมีแมลงเจาะ
5. สิ่งเจือปน
6. ความชื้น

สำหรับกาแฟพันธุ์โรบัสต้านั้นก็แบ่งเมล็ดกาแฟดิบออกเป็น 2 ประเภท คือ ชันดีและ ชันรอง และกาแฟพันธุ์อาราบิก้าก็แบ่งเมล็ดกาแฟดิบออกเป็น 4 เกรด คือ เกรดเอ เกรดเอ็กซ์ เกรดควาส และเกรดควาส วาส ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

นอกจากจะต้องทำการจัดขึ้นมาตรฐานของการส่งออกแล้ว ผู้ส่งออกควรมีการตรวจสอบคุณภาพของเมล็ดกาแฟดิบด้วยเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการถูกตัดราคาจากผู้รับซื้อ หรือตีกลับในภายหลัง โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบโดยวิธีชิมรสกาแฟ (Cupstasting) วิธีนี้มุ่งหมายเพื่อควบคุมคุณภาพในด้านรสชาติและกลิ่นของกาแฟ แต่ในปัจจุบันมีผู้ส่งออกเพียงไม่กี่รายที่ตรวจสอบคุณภาพด้วยวิธีนี้ ขั้นตอนของการตรวจสอบ จะต้องนำเมล็ดกาแฟมาเปรียบเทียบกันทุกตัวอย่าง จดบันทึกข้อมูลรายละเอียดตั้งแต่รูปร่างลักษณะเมล็ด สี กลิ่น จากนั้นจึงนำไปต้มเพื่อพิสูจน์กลิ่นและชิมรสตามขั้นตอนต่อไป นอกจากการชิมรสของน้ำกาแฟแล้ว ผู้ส่งออกจะต้องลองเคี้ยวเมล็ดกาแฟด้วยเพื่อให้รู้ว่ากาแฟมีสภาพความเป็นกรดมากน้อยเพียงไร ซึ่งการตรวจสอบโดยวิธีนี้จะช่วยสร้างความเชื่อถือให้แก่ตัวผู้ส่งออกเองอีกด้วย และจะกระทำโดยตัวผู้ส่งออกเองหรือเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมคุณภาพตามจุดที่มีการซื้อขายผลผลิตกาแฟ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระบวนการส่งออกเมล็ดกาแฟของไทย

เนื่องจากองค์การ ICO ได้ยกเลิกการจัดสรรโควตาการส่งออกกาแฟให้กับบรรดาประเทศสมาชิก เพื่อให้สอดคล้องกับข้อบังคับดังกล่าว และเพื่อให้การส่งเมล็ดกาแฟไปนอกราชอาณาจักร เป็นไปอย่างคล่องตัวและกว้างขวางยิ่งขึ้น กระทรวงพาณิชย์จึงได้ออกระเบียบดังนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้ให้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการส่งกาแฟออกไปนอกราชอาณาจักร พ.ศ. 2534"

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ 3. ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวกับการส่งกาแฟออกไปนอกราชอาณาจักรที่ใช้ก่อนหน้าทั้งสิ้น

ข้อ 4. คุณสมบัติของผู้ส่งออก ผู้ส่งกาแฟออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเป็นนิติบุคคล หรือผู้ที่จดทะเบียนพาณิชย์ โดยมีวัตถุประสงค์หรือประกอบพาณิชย์ซึ่งเป็นผู้ค้ากาแฟออกไปจำหน่ายต่างประเทศ

ข้อ 5. การจดทะเบียนเป็นผู้ส่งกาแฟพร้อมผูกตรา

5.1 ให้ผู้ที่ประสงค์จะเป็นผู้ส่งกาแฟออกไปนอกราชอาณาจักรยื่นคำขออนุญาต เป็น "ผู้ส่งกาแฟพร้อมผูกตรา" ต่อกรมการค้าต่างประเทศตามแบบพิมพ์ที่กำหนด

5.2 เมื่อกรมการค้าต่างประเทศเห็นสมควรอนุญาตให้เป็นผู้ส่งกาแฟพร้อมผูกตราให้ได้รับจดทะเบียนไว้ และออกหมายเลขการส่งออกประจำตัว (Serial Number) ให้เพื่อใช้ในการขอหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 6. การขออนุญาตส่งออก

6.1 ให้ผู้ส่งออกกาแฟรับอนุญาตที่ประสงค์จะส่งกาแฟออกไปนอกราชอาณาจักรยื่นคำขอรับใบอนุญาตส่งออกตามแบบพิมพ์ที่กำหนดต่อกรมการค้าต่างประเทศ พร้อมทั้งแสดงหลักฐานการซื้อขาย เช่น สัญญาซื้อขาย ใบกำกับสินค้า (Invoice) หรือเอกสารใดๆ ที่กรมการค้าต่างประเทศเห็นสมควร

6.2 ให้กรมการค้าต่างประเทศอนุญาตให้ส่งออกได้โดยไม่จำกัดปริมาณ

ข้อ 7. การขอหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า

7.1 ให้ผู้ที่ยื่นขอรับใบอนุญาตส่งกาแฟออกไปนอกราชอาณาจักรตามข้อ 6.1 ยื่นขอรับหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าต่อกรมการค้าต่างประเทศตามแบบพิมพ์ที่กำหนด พร้อมกับการยื่นขอรับใบอนุญาตส่งออก

7.2 เมื่อตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้อง ให้กรมการค้าต่างประเทศออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าให้แก่ผู้ขอเพื่อนำไปแสดงประกอบการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ศุลกากรออกไป

ข้อ 8. การตรวจสอบหลักฐานการส่งออก

8.1 สำหรับผู้ส่งออกกาแฟที่ร่วมในโครงการรับซื้อเมล็ดกาแฟ เพื่อการส่งออกขององค์การคลังสินค้า กระทรวงพาณิชย์ ให้แสดงหลักฐานการส่งออกดังต่อไปนี้ต่อกรมการค้าต่างประเทศ

1. ใบจำลองใบขนสินค้าขาออกจากกรมศุลกากร

2. สำเนาหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าซึ่งเจ้าหน้าที่ศุลกากรได้สลัก

หลังแสดงการตรวจสอบสินค้าไว้แล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.2 ให้กรมการค้าต่างประเทศตั้งคณะกรรมการขึ้นตรวจสอบหลักฐานการส่งออกตามข้อ 8.1 แล้วแจ้งให้องค์การคลังสินค้าทราบ เพื่อดำเนินการตามระเบียบขององค์การคลังสินค้าต่อไป

ข้อ 9. บทยกเว้น การส่งออกเพื่อเป็นตัวอย่างในการซื้อขาย ให้ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องมีใบอนุญาตส่งออกและไม่ต้องมีหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า

ข้อ 10. ให้อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ขั้นตอนและเอกสารในการส่งออกเมล็ดกาแฟดิบ

1) การจดทะเบียนประกอบกิจการพาณิชย์ โดยนิติบุคคลจะต้องไปจดทะเบียนที่กรมการค้าต่างประเทศ เพื่อขออนุญาตส่งออกเมล็ดกาแฟดิบไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เมื่อกรมการค้าต่างประเทศอนุมัติ ก็จะกลายเป็นผู้ส่งออกและสามารถดำเนินการส่งออกเมล็ดกาแฟดิบไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้ (ภาพที่ 4)

2) การเสนอขายและรับการสั่งซื้อ มีขั้นตอนดังนี้

1. สอบถาม/ขอตัวอย่าง เช่น โดยทางจดหมาย

โทรศัพท์ โทรสาร โทรพิมพ์ ฯลฯ

2. ยื่นข้อเสนอสั่ง

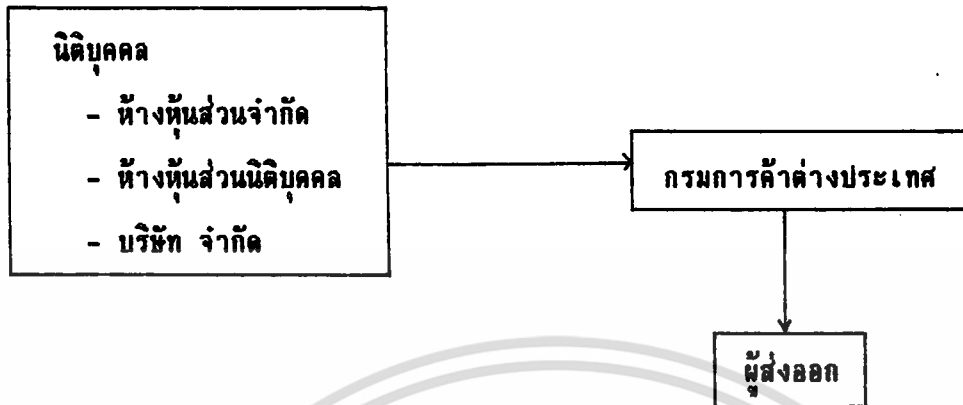
3. สนใจที่จะสั่งซื้อขอให้ผู้ขายจัดทำ proforma

invoice

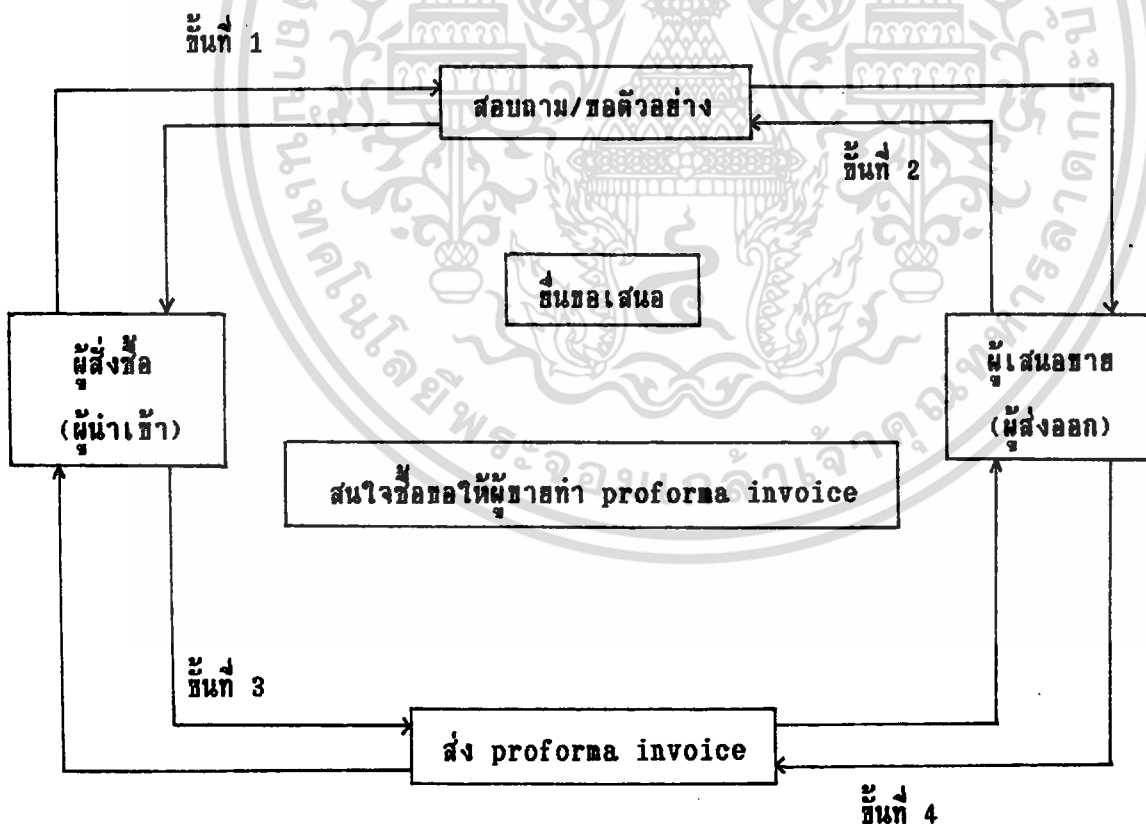
4. ส่ง proforma invoice (ภาพที่ 5)

Invoice หรือใบกำกับราคาสินค้า เป็นเอกสารที่ผู้ส่งสินค้าจัดทำขึ้น เพื่อแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้า เช่น รายการจำนวนสินค้า น้ำหนัก ราคาต่อหน่วย ราคารวม เป็นต้น ซึ่งแต่ละบริษัทผู้ขายสินค้าจะมีโอกาสในการออก invoice ของตนเอง และส่งไปพร้อมกับสินค้า พร้อมทั้งส่งมอบให้ผู้ซื้อไว้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบสินค้า (ตัวอย่างที่ 1 ในภาคผนวก)

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4 การจดทะเบียนเป็นผู้ส่งออกทางพ
 ท์มา : (กรมพาณิชย์สัมพันธ์, 2532:129)



ภาพที่ 5 ขั้นตอนการเสนอขายและรับคำสั่งซื้อ

ที่มา : (กรมพาณิชย์สัมพันธ์, 2532:130)
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) การเตรียมสินค้าและเอกสารต่าง ๆ ของผู้ส่งออก มีขั้นตอนดังนี้

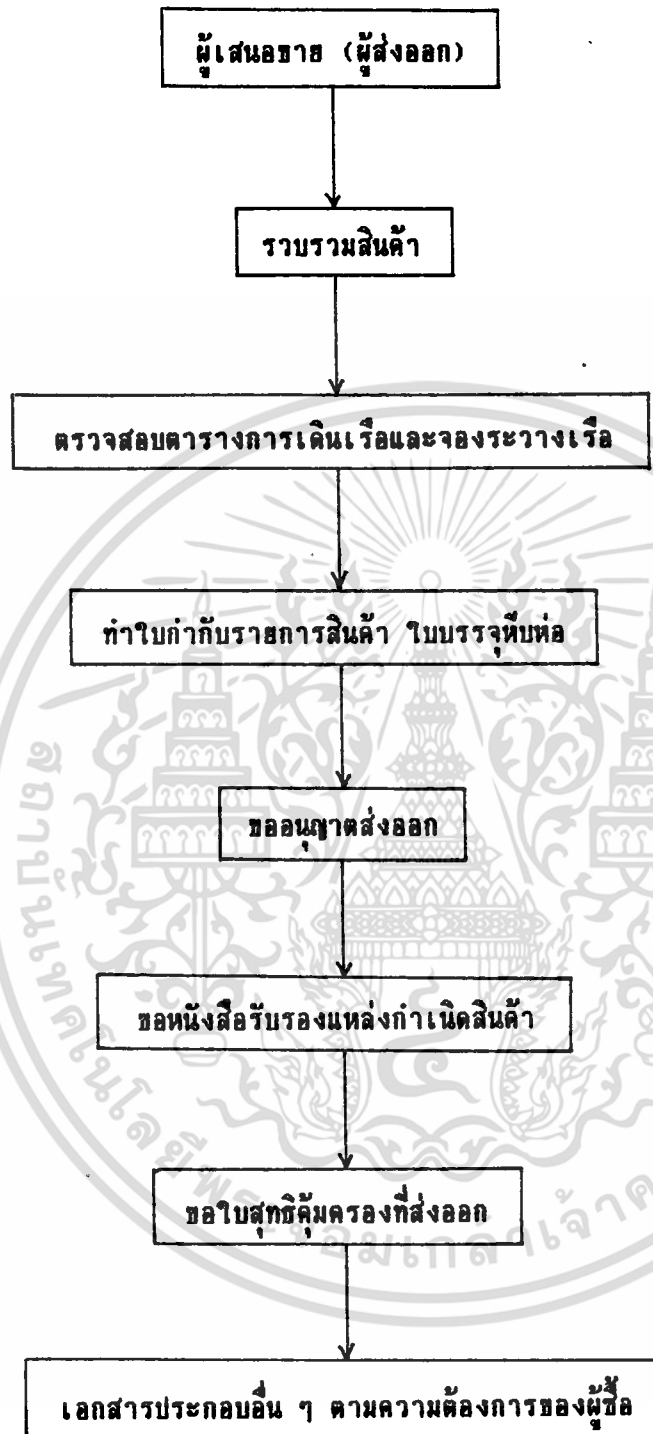
1. รวบรวมสินค้าตามเงื่อนไขที่ตกลงกัน
2. ตรวจสอบตารางการเดินเรือและจองระวางไว้ล่วงหน้า ซึ่งผู้ส่งออกอาจดำเนินการเองหรือผ่านบริษัทนายหน้า
3. จัดทำใบกำกับรายการสินค้า (commercial invoice) รวมทั้งใบแสดงการบรรจุหีบห่อ (packing list)
4. ดำเนินการขออนุญาตส่งออก ซึ่งอาจดำเนินการเองหรือผ่านบริษัทนายหน้า
5. ขอลงหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า จากกรมการค้าต่างประเทศ
6. ขอลิสต์ศุลกากรของที่ส่งออกแบบ ลป. 61 ซึ่งอาจจะดำเนินการเองหรือผ่านบริษัทนายหน้าก็ได้
7. เอกสารประกอบอื่น ๆ ตามความต้องการของผู้ซื้อ (ผู้นำเข้า) เช่น
 - Customs invoice
 - Consular invoice
 - Certificate of health (ภาพที่ 6)

Commercial Invoice หรือ ใบกำกับรายการสินค้า จะต้องมีการประทับตรารับรองอย่างถูกต้องตามกฎหมายโดยสถานทูต หรือกงสุลที่เกี่ยวข้อง และจะต้องไม่รวมค่าใช้จ่ายพิเศษอื่นๆ เช่น ค่านายหน้า ค่าเก็บรักษาสินค้า ค่าโทรเลข เป็นต้น

Packing List หรือ ใบแสดงการบรรจุหีบห่อ แสดงถึงการบรรจุของในแต่ละหีบห่อว่าได้บรรจุสินค้าแบบใด จำนวนเท่าใด ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของ invoice คือเมื่อไม่สามารถแสดงรายละเอียดลงใน invoice ได้ทั้งหมดก็ต้องแยกออกมาเป็นเอกสารต่างหาก หรืออาจเป็นกรณีที่มีผู้ส่งสินค้าขอให้ทำ (ตัวอย่างที่ 2 ในภาคผนวก)

ใบลิสต์ศุลกากรของที่ส่งออกแบบ ลป. 61 (ตัวอย่างที่ 3 ในภาคผนวก)

Customs Invoice เป็น invoice ที่ทำขึ้นเพื่อมอบให้ด้านศุลกากรปลายทางใช้ตรวจสอบสินค้า การที่ด้านศุลกากรเรียก invoice ชนิดนี้ก็เพื่อหาทางป้องกันการค้าในตลาดในบางประเทศ ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 6 ขั้นตอนการเตรียมสินค้าและเอกสารต่าง ๆ ของผู้ส่งออก

ที่มา : (กรมพาณิชย์สัมพันธ์, 2532:131)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Consular Invoice เป็น invoice ที่ต้องนำไปให้กงสุลของประเทศที่จะส่งสินค้าไปตรวจลงตราเสียก่อนที่จะส่งไปตามระเบียบศุลกากรของประเทศผู้ซื้อบางประเทศ

4) การผ่านพิธีการศุลกากร ซึ่งผู้ส่งออกอาจดำเนินการเองหรือผ่านบริษัทนายหน้า มีขั้นตอนดังนี้

1. ให้เลขที่ใบขนสินค้า ใบขนสินค้าออกและเอกสารประกอบที่ได้จัดทำเรียบร้อยแล้ว จะต้องนำไปยื่นที่จุดนี้ก่อนเป็นจุดแรก เจ้าหน้าที่จะให้เลขที่ใบขนสินค้า โดยจะให้เลขเรียงกันไปตามลำดับก่อนหลัง (ตัวอย่างที่ 4 ในภาคผนวก)

ตรวจสอบบัตรลายเซ็น เมื่อให้เลขที่ใบขนสินค้าแล้ว เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบลายเซ็นชื่อของผู้ส่งออกที่เขียนมาในใบขนสินค้านั้น กับสำเนาบัตรลายเซ็นซึ่งกรมฯ ออกให้มาตรวจสอบคู่ เพื่อป้องกันการปลอมแปลงลายมือ

2. ตรวจสอบพิธีการ เมื่อตรวจลายมือชื่อแล้วเจ้าหน้าที่ก็จะตรวจสอบเอกสารต่างๆ อันได้แก่ ใบขนสินค้าและเอกสารประกอบ ว่าได้ยื่นมาครบถ้วนตามระเบียบหรือไม่ รายการสินค้าในใบขนสินค้ากับในเอกสารประกอบตรงกันหรือไม่ ตามลำดับดังนี้

พิธีศุลกากร เมื่อตรวจสอบพิธีการเสร็จแล้ว เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบการสำแดงหรือเขียนตัวเลขรหัสพิธีศุลกากรถูกต้องตรงกับชนิดสินค้านั้นหรือไม่

ราคา เมื่อตรวจสอบพิธีศุลกากรเสร็จแล้ว เจ้าหน้าที่จะตรวจราคาว่า ราคาที่สำแดงมาในใบขนสินค้านั้นถูกต้องและตรงกันกับราคาในเอกสารประกอบต่าง ๆ ที่แนบมาหรือไม่

ค่านวม เมื่อราคาถูกต้อง เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบว่าตัวเลขปริมาณ ราคา อาก (ถ้ามี) ผู้ส่งออกได้ค่านวมมาถูกต้องหรือไม่

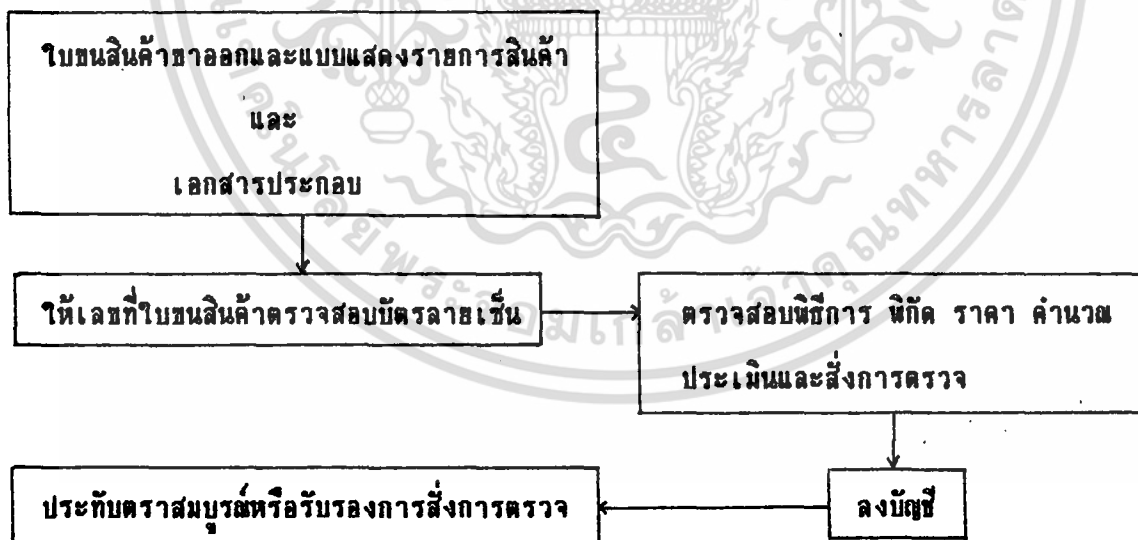
ประเมิน เมื่อการค่านวมถูกต้อง เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบราคาสินค้าที่สำแดงมาว่าเป็นราคาที่เหมาะสมหรือไม่ หากตรวจพบว่าราคาที่สำแดงมาต่ำกว่าราคาของชนิดเดียวกัน โดยซึ่งดำเนินการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ส่งออกรายอื่นเคยให้ราคาไว้ในเวลาใกล้เคียงกัน เจ้าหน้าที่ที่มีสิทธิ์จะประเมินราคาเพิ่มได้

สั่งการตรวจ เมื่อการประเมินถูกต้องแล้ว เจ้าหน้าที่จะบันทึกสั่งการตรวจในใบขนสินค้าขาออกฉบับนั้นว่า ให้ทำการตรวจปล่อยที่ไหน และตรวจอย่างไร ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ส่งออกเองว่าจะให้ตรวจที่ไหน

3. ลงบัญชี เมื่อสั่งการตรวจเสร็จแล้ว เจ้าหน้าที่จะลงบัญชีไว้เป็นหลักฐาน โดยลงชื่อบริษัท ชนิดสินค้า น้ำหนัก ส่งไปประเทศไหน และชื่อเรือต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักฐานไว้ตรวจสอบหรือค้นหาต่อไป

4. ประทับตราสมบูรณ์หรือรับรองการสั่งการตรวจ เมื่อลงบัญชีแล้วก็มาถึงพิธีการสุดท้าย เจ้าหน้าที่จะทำการตรวจสอบความถูกต้องของใบขนสินค้าและเอกสารประกอบอีกครั้งหนึ่ง หากพบว่ามีอะไรผิดก็จะสั่งให้เจ้าหน้าที่ทำการแก้ไขให้ถูกต้องเสียก่อน เมื่อตรวจสอบว่าถูกต้องแล้วเจ้าหน้าที่จะลงนามกำกับรับรองการสั่งการตรวจให้ แล้วมอบใบขนส่งสินค้าให้ผู้ส่งออกนำไปยื่นชำระภาษีที่กองเก็บอากร แล้วก็ประทับตราสมบูรณ์ให้ (ภาพที่ 7)



ภาพที่ 7 ขั้นตอนการผ่านพิธีการศุลกากร

ที่มา : (กรมพาณิชย์สัมพันธ์, 2532:240)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อได้ผ่านมารอบ 4 ชั้นตอนแล้ว ผู้ส่งออกจะนำใบขนสินค้าพร้อมเอกสารประกอบทั้งหมดไปยื่นที่กองตรวจสินค้าขาออก เพื่อให้นายตรวจทำการตรวจและปล่อยสินค้า (เมล็ดกาแฟดิบ) ให้นำไปบรรทุกลงเรือออกไปนอกราชอาณาจักรต่อไป

5) การส่งสินค้าไปยังจุดหมายปลายทาง มีขั้นตอนดังนี้

1. ส่งสินค้า (เมล็ดกาแฟดิบ) ลงเรือ

2. จ่ายค่าขนส่ง

FOB ไม่ต้องจ่ายเก็บเงินจากผู้ซื้อ

3. รับเอกสาร Bill of Landing (B/L)

B/L หรือใบตราส่งสินค้า เป็นเอกสารที่บริษัทผู้ทำการขนส่งสินค้า (Shipping Company) ออกให้แก่ผู้ส่งไว้เพื่อเป็นหลักฐานว่า คนได้ริบมอบสินค้าไว้เพื่อทำการขนส่งจากที่แห่งหนึ่ง ไปยังสถานที่อีกแห่งหนึ่งตามที่กำหนด (ตัวอย่างที่ 5 ในภาคผนวก)

4. ตรวจสอบรายละเอียด B/L ว่าตรงกับระวางที่จองไว้หรือไม่

6) การประกันภัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อบริษัทประกันล่วงหน้าของประกันภัยสินค้าส่งออก

2. รับเอกสารการประกันภัย (Insurance Policy) เป็นสัญญาซึ่งบุคคลหนึ่ง คือผู้รับประกันภัยตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง คือผู้เอาประกันได้เสีย เบี้ยประกันภัยให้แก่ผู้รับประกันภัย ในกรณีที่ภัยตามที่ได้ตกลงกันไว้เกิดขึ้นแก่สินค้าที่เอาประกันภัย และวงเงินที่เอาประกันมักจะสูงกว่าราคาจริงของสินค้าอย่างน้อยเท่ากับราคาสินค้าบวกภาษีขาเข้า ทั้งนี้เพราะเวลาชำระภาษีจะต้องชำระทั้งจำนวนที่ปรากฏใน invoice แม้ว่าสินค้านั้นๆ จะถูกภัยเสียหายหมดแล้วก็ตาม (ตัวอย่างที่ 6 ในภาคผนวก)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7) การเรียกเก็บเงินและชำระเงินค่าสินค้า มีขั้นตอนดังนี้

1. รวบรวมเอกสาร เช่น invoice, packing list, B/L และ export certificate เป็นต้น

2. ขอขึ้นเงิน

3. ส่งสำเนาเอกสารให้ผู้ซื้อ.

- ส่งสำเนาเอกสารให้ผู้ซื้อ
- สำเนา B/L

คำแนะนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจ้างตัวแทนดำเนินการส่งออก

1. ผู้แทนออกของเป็นบุคคลหรือนิติบุคคล ที่มีความเชื่อถือและรับผิดชอบเพียงพอ
2. เขามีได้เป็นผู้แทนออกของของผู้ส่งออกที่เป็นคู่แข่งชั้นของท่าน
3. มีสำนักงานที่แน่นอน และสั่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่จะสามารถติดต่อกับเขาได้ตลอดเวลาในการปฏิบัติงาน
4. เป็นผู้เอาใจใส่ในการดำเนินงานของท่าน และสามารถช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ท่านได้
5. ต้องไม่เป็นตัวแทนออกของที่มีงานมากเกินไป จนไม่อาจติดตามงานของท่านได้
6. เป็นตัวแทนที่มีประสบการณ์และความชำนาญในสินค้าส่งออกของท่านเป็นอย่างดี
7. สามารถให้คำแนะนำที่ดีแก่ท่านได้ ทั้งล่วงหน้าและเมื่อเกิดปัญหาขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาด้านการส่งออกและแนวทางแก้ไข

ปัญหาด้านการส่งออก

1. ตลาดต่างประเทศของกาแฟไทยยังไม่กว้างขวางนัก ต้องอาศัยประเทศที่สาม เช่น สิงคโปร์ เนื่องจากสิงคโปร์ได้ทำการค้ากาแฟมานาน ผู้ซื้อสินค้าจะซื้อจากสิงคโปร์เพราะมีความมั่นใจว่าจะได้รับมอบสินค้าในปริมาณและคุณภาพตามที่ต้องการ ทำให้ประเทศไทยขายกาแฟได้ในราคาต่ำ
2. นโยบายการส่งออกกาแฟของรัฐบาลขาดความคล่องตัว เพราะเท่าที่ผ่านมา รัฐบาลมักจะกำหนดนโยบายช่วงต้นฤดูการผลิต ทำให้ผู้ส่งออกไม่สามารถปรับตัวได้ทัน เนื่องจากไม่สามารถคาดคะเนได้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายอย่างไรในเรื่องการส่งออก
3. ในการขยายตลาดไปยังประเทศผู้นำเข้าบางประเทศ เช่น ญี่ปุ่น จะประสบปัญหา เนื่องจากมาตรฐานเมล็ดกาแฟดิบที่ญี่ปุ่นนำเข้าจะเป็นไปตามมาตรฐานที่ประเทศส่งออกกำหนด ซึ่งประเทศไทยยังไม่ได้กำหนดมาตรฐานไว้อย่างชัดเจน

แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการส่งออก

1. ให้เกษตรกรพัฒนาด้านคุณภาพของกาแฟให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ตลาดต้องการ และพยายามลดต้นทุนการผลิตลง
2. พัฒนานโยบายการส่งออกกาแฟของรัฐบาลให้มีความคล่องตัวมากขึ้น โดยให้ รัฐบาลกำหนดนโยบายตั้งแต่ช่วงก่อนต้นฤดูการผลิต ผู้ส่งออกจะได้ทราบว่ารัฐบาลมีนโยบายอย่างไรในเรื่องการส่งออก เพื่อที่จะได้วางแผนการตลาดเพื่อการส่งออกได้ถูกต้อง รวมทั้งควรลดขั้นตอนการส่งออกให้เหลือน้อยที่สุด
3. จากการที่ผู้นำเข้ากาแฟบางส่วนไม่ค่อสุจริตคุณภาพกาแฟไทย เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เมล็ดกาแฟดิบที่ส่งออกส่วนหนึ่งต้องส่งผ่านประเทศที่ทำหน้าที่คล้ายพ่อค้าคนกลาง เช่น สิงคโปร์ ไม่वारณิใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่งออก ก่อนที่จะส่งต่อไปยังประเทศที่สาม ถ้าไรส่วนหนึ่งจึงตกไปอยู่กับประเทศเหล่านี้ ซึ่งหากเราส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้ประเทศผู้นำเข้ารู้จักกาไฟฟ้าไทยมากขึ้น ก็เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าการส่งออก และช่วยให้มีโอกาสขยายตลาดส่งออกได้มากขึ้น

แนวทางการพัฒนาเพื่อการส่งออก

ซึ่งควรทำความเข้าใจไปทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการผลิต ด้านการส่งเสริม และด้านการสนับสนุน เพื่อให้เกิดการผลิตรที่มีประสิทธิภาพ มีตลาดรองรับผลผลิตเหล่านั้น ตลอดจนเชื่อนพัฒนาการส่งออกผลผลิตกาไฟฟ้า

ด้านการผลิต

1. ศึกษาทดลองหาพันธุ์กาไฟฟ้าและปรับปรุงพันธุ์กาไฟฟ้าให้ได้ผลผลิตสูง คุณภาพดี มีความต้านทานโรค และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ทำการปลูกกาไฟฟ้า
2. ศึกษาทดลองค้นคว้าหาวิธีการเกษตรกรรมที่เหมาะสม เพื่อจัดสภาพที่ดินให้เหมาะสมกับการปลูกกาไฟฟ้า
3. ศึกษาทดลองด้านการควบคุมและอารักขาพืชที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อคอยติดตามดูแลการผลิตให้ได้ผลผลิตตามต้องการ และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันก่วงที่
4. ศึกษาการปรับปรุงคุณภาพเมล็ดกาไฟฟ้าให้มีมาตรฐาน

ด้านการส่งเสริม

1. แนะนำเกษตรกรให้ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต โดยเน้นการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ เช่น การคัดเลือกพันธุ์ การดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยวแปรรูปให้ถูกวิธี

เอกสารนี้เป็มเอกสารที่มอบให้ไว้แก่รับเอาไปวางบนโต๊ะเรียนของนักเรียนที่นั้น ไม่ควรให้มีปริมาณที่สอดคล้องด้านการค้า
 2. ส่งเสริมการปลูกกาไฟฟ้าพันธุ์อาราบิก้าในภาคเหนือ โดยให้มีปริมาณที่สอดคล้อง
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กับความต้องการของตลาด เพื่อไม่ให้กระทบต่อการจำหน่ายกาแฟพันธุ์โรบัสต้าของภาคใต้

3. ส่งเสริมให้มีการปลูกกาแฟพันธุ์ที่ให้ผลผลิตต่ำแทนการขยายพื้นที่เพาะปลูกใหม่

4. ถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้กรมวิชาการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่พนักงานส่งเสริม เพื่อนำไปอบรมเกษตรกร

5. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมตัวกันเป็นสถาบัน เพื่อจัดการผลิตผลและการตลาดกาแฟให้มีประสิทธิภาพ

6. รัฐบาลสนับสนุนสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ ให้เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร

ด้านการสนับสนุนอื่น ๆ

1. ศึกษาหามาตรการในการควบคุมไม่ให้มีการขยายพื้นที่เพาะปลูกต่อไปอีก เช่น การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบถึงภาวะการตลาดและความจำเป็นที่จะต้องชะลอการขยายพื้นที่เพาะปลูก

2. สนับสนุนให้มีการผลิตกาแฟสำเร็จรูปคุณภาพดีภายในประเทศ

3. จัดให้เอกชนเข้าร่วมลงทุน โดยสนับสนุนให้เข้าไปจัดตั้งโรงงานแปรรูปเพื่อรองรับผลผลิตจากเกษตรกร

4. หามาตรการป้องกันการลักลอบนำเข้าเมล็ดกาแฟดิบและกาแฟผงสำเร็จรูปจากทั่วแถบชายแดน

5. รัฐบาลช่วยสนับสนุนผู้ส่งออกโดยช่วยเหลือภาระและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ผู้ส่งออกต้องรับผิดชอบ เพื่อหาสามารถแข่งขันกับประเทศผู้ผลิตรายอื่นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุป

ในบรรดามลผลผลิตทางการเกษตรที่ทำการส่งออกทั้งหมด กาแฟจัดได้ว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งมีศักยภาพการส่งออกค่อนข้างสูง และเป็นพืชที่ได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐบาลทำให้ประเทศไทยเปลี่ยนฐานะจากประเทศผู้นำเข้ากาแฟมาเป็นผู้ส่งออก ดังนั้นกาแฟจึงเป็นพืชที่น่าจับตามองในอนาคต การศึกษาการส่งออกกาแฟของประเทศไทย จึงเป็นแนวทางที่จะช่วยทำให้การพัฒนาการส่งออกกาแฟของประเทศไทยเจริญรุดหน้ายิ่งขึ้น

จากการศึกษาพบว่ากาแฟเป็นพืชที่โตเร็ว ใช้เวลาเพียง 2-3 ปีก็ให้ผล มีรายได้อัปกรันค่อนข้างสูง นิยมปลูกกันในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน เพราะเป็นช่วงที่ฝนตก เนื่องจากกาแฟเป็นพืชที่ต้องการน้ำมาก และในบางท้องที่จำเป็นต้องใช้ไม้ร่มเข้าช่วย จะเริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตกันตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงมีนาคม พันธุ์กาแฟที่เป็นที่นิยมและทำการซื้อขายกันมากในประเทศไทยคือพันธุ์โรบัสต้า เพราะเหมาะกับสภาพแวดล้อมในประเทศไทยและมีความต้านทานโรคได้ดี รองลงมาคือพันธุ์อาราบิก้า ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ได้รับการส่งเสริมให้ปลูกอย่างจริงจังมาเมื่อไม่นานนี้ แหล่งเพาะปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้าที่สำคัญคือ ทางภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่จังหวัดชุมพร ซึ่งมีพื้นที่เพาะปลูกคิดเป็นร้อยละ 55 ของพื้นที่เพาะปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้าทั้งหมด และสำหรับพันธุ์อาราบิก้า นั้น แหล่งเพาะปลูกส่วนใหญ่อยู่ทางภาคเหนือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ทางด้านตลาดของกาแฟนั้นพบว่า ระบบตลาดของกาแฟนั้นจะประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด 9 ฝ่าย คือ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร พ่อค้าท้องที่ พ่อค้าท้องถิ่น พ่อค้าชายส่งกรุงเทพฯ ตัวแทนผู้ส่งออก หน่วยงานราชการ โรงงานแปรรูป และผู้ส่งออก โดยเกษตรกรจะทำการปลูกกาแฟแล้วนำผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้มาจำหน่ายให้กับกลุ่มเกษตรกร พ่อค้าท้องที่ พ่อค้าท้องถิ่น หรือตัวแทนผู้ส่งออก หลังจากนั้นก็มีพ่อค้าชายส่งกรุงเทพฯ มารับซื้อจากกลุ่มพ่อค้าเหล่านี้อีกที ซึ่งส่วนหนึ่งจะจำหน่ายให้กับโรงงานแปรรูปเพื่อมาทำเป็นกาแฟคั่วหรือบด และกาแฟผงสำเร็จรูป อีกส่วนหนึ่งจะจำหน่ายให้กับผู้ส่งออกเพื่อนำไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ลักษณะของเมล็ดกาแฟดิบที่ทำการซื้อขายนั้น สำหรับพันธุ์โรบัสต้าแบ่งออกเป็นพันธุ์คั้นและพันธุ์รอง พันธุ์อาราบิก้าจะแบ่งออกเป็น

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4 เกรด คือ เกรดเอ เกรดเอ็กซ์ เกรดวาย และเกรดวาย วาย แต่ในปัจจุบันการซื้อขายยังไม่นิยมที่จะแบ่งออกเป็นเกรดที่ละเอียดดังกล่าวนัก ส่วนใหญ่เพียงแต่นำเมล็ดกาแฟที่ได้มาคั่วเอาเมล็ดเสียและสิ่งเจือปนออก และทำการบรรจุใส่ลงในกระสอบปอขนส่งโดยใช้รถบรรทุกสำหรับทางด้านราคานี้ ราคาที่ได้รับจะลดลงตามส่วนของข้อบกพร่องและความชื้นของผลผลิต

ทางการส่งออก การส่งออกเมล็ดกาแฟดิบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญแบ่งออกเป็นตลาดในและนอกภาคี สำหรับตลาดในภาคี ได้แก่ สิงคโปร์ อเมริกา ญี่ปุ่น และตลาดนอกภาคี ได้แก่ จีน เกาหลีเหนือฮ่องกง ทางด้านประเทศคู่แข่งในการส่งออกเมล็ดกาแฟดิบของประเทศไทยนั้น ที่สำคัญคือ อินโดนีเซีย เนื่องจากคุณภาพกาแฟของไทยใกล้เคียงกับของอินโดนีเซีย แต่ต้นทุนการผลิตของไทยสูงกว่าทั้งนี้เนื่องมาจากการดูแลรักษาที่ไม่ดีเท่าที่ สำหรับการส่งออกจะบรรจุลงในกระสอบปอ กระสอบละ 60 กิโลกรัม แล้วใส่ลงในตู้คอนเทนเนอร์ ตู้ละ 333 กระสอบ แล้วขนส่งโดยทางเรือ ซึ่งในการส่งเมล็ดกาแฟดิบออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศนั้นจะต้องคำนึงถึง น้ำหนัก เมล็ดเสีย สิ่งเจือปน และความชื้นของเมล็ดกาแฟดิบ

กระบวนการส่งออกเมล็ดกาแฟดิบจะมีทั้งหมด 7 ขั้นตอน เริ่มตามลำดับดังนี้ การจดทะเบียนประกอบการพาณิชย์ การเสนอขายและรับคำสั่งซื้อ การเตรียมสินค้าและเอกสารต่าง ๆ การผ่านพิธีการศุลกากร การส่งสินค้าไปยังจุดหมายปลายทาง การประกันภัย และสุดท้ายการเรียกเก็บเงินและชำระเงินค่าสินค้า

ทางการศึกษาปัญหาของเมล็ดกาแฟดิบ จะแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ ทางด้านการผลิต การตลาด และการส่งออก สำหรับทางด้านการผลิตนั้นพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ ไม่สามารถควบคุมพื้นที่การเพาะปลูกกาแฟได้อย่างจริงจัง เกษตรกรมักเพิ่มผลผลิตโดยการขยายเนื้อที่การเพาะปลูกมากกว่าการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ทำให้เกิดปัญหาปริมาณกาแฟมีมากเกิดความต้องการตามมา และคุณภาพของเมล็ดกาแฟดิบของไทยยังไม่แน่นอน เกษตรกรไม่ให้ความสนใจในเรื่องของการจัดขึ้นและคุณภาพเท่าที่ควร และปัญหาด้านต้นทุนการผลิตยังสูงซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาต่อไปในอนาคต โดยนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมที่ช่วยเพิ่มผลผลิตต่อไร่มาใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิตทางด้านการตลาดปัญหาที่สำคัญที่ควรเร่งแก้ไขคือ การลดต่ำลงของราคาเนื่องจากผลผลิตมีมากเกินไปความต้องการและการยกเลิกจำกัดโควตาการส่งออกขององค์การ ICO ทำให้ตลาดการค้าไม่วอร์มได้ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กาแฟเป็นแบบเสรี มีการแข่งขันกันมากขึ้น ในส่วนของการส่งออกนั้น ปัญหาที่สำคัญคือ การค้ากาแฟของไทยอยู่ในวงจำกัด มีเพียงไม่กี่ประเทศที่รู้จักกาแฟไทย ซึ่งถ้าประเทศไทยเราสามารถขยายตลาดการค้ากาแฟให้กว้างขวางออกไปได้ ย่อมจะก่อให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาที่ผ่านมา มีข้อเสนอแนะบางประการ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการผลิตและการส่งออก รวมทั้งเป็นข้อคิดให้กับบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิต การตลาด และการส่งออกเมล็ดกาแฟดิบ ดังนี้

1. เกษตรกร ต้องศึกษาหาความรู้ทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่อยู่เสมอ เพื่อนำมาพัฒนาใช้กับสวนกาแฟของตน และควรส่งเสริมให้เกษตรกรสนใจข่าวสารการตลาด เพื่อให้เกษตรกรจะได้รู้ถึงสภาพความเป็นไปที่แท้จริงของตลาด เพื่อการตัดสินใจในการผลิตและการขายได้ถูกต้อง

2. หน่วยงานของรัฐบาล ควรสนับสนุนเกษตรกรโดยให้ข่าวสารด้านการตลาดที่ถูกต้องและทันสมัยแก่เกษตรกร นโยบายการส่งออกสินค้าเกษตรทุกชนิดควรจะประกาศล่วงหน้า และการแทรกแซงตลาดก็ควรคำนึงถึงภาวะตลาดโลกด้วยว่าเป็นเช่นไร เพื่อว่าการแทรกแซงนั้นจะได้ประโยชน์สูงสุด และนอกจากนี้ควรทำการขยายตลาดส่งออกควบคู่ไปกับการแทรกแซงตลาดภายในประเทศ เพื่อให้ระบบตลาดสามารถดำเนินงานไปได้อย่างสอดคล้องกัน

3. ผู้ส่งออก ควรดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์ รับซื้อผลผลิตด้วยราคาที่เป็นธรรม และส่งออกตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่ประเทศคู่ค้าต้องการ เพื่อให้ต่างประเทศมีความเชื่อถือในเมล็ดกาแฟดิบของไทยและได้รับการยอมรับจากตลาดโลก รวมทั้งพยายามหาตลาดใหม่ ๆ เพิ่มติดตามภาวะความเคลื่อนไหวของตลาดให้ใกล้ชิด ติดตามข่าวสารต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ตัวผู้ส่งออกเอง

4. นักวิชาการ ควรทำการค้นคว้าทดลองเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพันธุ์กาแฟ เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่และมีคุณภาพดี ซึ่งจะช่วยเหลือต้นทุนการผลิตของเกษตรกรลงทำให้เกษตรกรได้รับรายได้อีกส่วนหนึ่ง

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญที่ส่งวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กรมการค้าต่างประเทศ . 2534 . สถานการณ์กาแฟ ปี 2534 . กรุงเทพมหานคร : กรมการค้าต่างประเทศ .

กรมพาณิชย์สัมพันธ์ . 2532 . ชุดที่ 1 ทัศนาความรู้ตลาดโลก . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักข่าวพาณิชย์ .

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ . 2531 . รายงานการศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพและการจัดขึ้น
คุณภาพกาแฟ . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สก.พณ. .

กรมศุลกากร . 2533 . เอกสารเผยแพร่การส่งออก . กรุงเทพมหานคร : กรมศุลกากร .

กองบรรณาธิการ . 2534 . "การตรวจสอบคุณภาพกาแฟเพื่อส่งออก" . ผู้ส่งออก . ปีที่ 4
(ฉบับที่ 90) : น. 103-105 .

กองวิจัยฝ่ายวางแผน . 2531 . "กาแฟ ภาวะการผลิตและสถานการณ์ปัจจุบัน" . ธ.ก.ส.
(ตุลาคม 2530 - มีนาคม 2531) : น. 29-57 .

กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ . 2533 . สถานการณ์กาแฟปี พ.ศ.
2532 . กรุงเทพมหานคร : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ .

คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ . 2532 . นโยบายการพัฒนากาแฟ
อาราบิก้า . กรุงเทพมหานคร : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ .

_____ . 2533 . แนวทางการพัฒนากาแฟโรบัสต้า . กรุงเทพมหานคร : กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จันทร์เพ็ญ จาปะเกษตร . 2529 . การศึกษาวิจัยกาแฟ . กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย-
เกษตรศาสตร์ .

ประจวบ ไชยสาส์น . 2530 . สถานการณ์กาแฟของประเทศไทย . กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานส่งเสริมการเกษตร .

ประสูร บุญประเสริฐ . 2531 . "ศักยภาพการส่งออกสินค้าไทย" . บริหารธุรกิจ . (เดือน
ตุลาคม-ธันวาคม 2531) : น. 16 .

พรชัย ชาญานิชวงศ์ . 2535 . กรรมการผู้จัดการ . สัมภาษณ์ , 19 สิงหาคม 2535 .

เพิ่มพูน สักดิ์เกษม . 2528 . กาแฟ . กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการ
เกษตร .

มนตรี ลิ่ม . 2531 . "กาแฟ : โรบัสต้าสู่อาราบิก้าเพื่อความอยู่รอด" . สรุปข่าวธุรกิจ .
ปีที่ 19 (ฉบับที่ 3) : น. 40-52 .

วารีย์ สดประเสริฐ . 2535 . นายกสมาคมผู้ส่งออกกาแฟ . สัมภาษณ์ , 27 สิงหาคม 2535 .

ศิริ กุ๋พงษ์วัฒนา . 2529 . การศึกษาระยะคืนทุนและระยะเวลาที่จะต้องปลูกทดแทนในการผลิต
กาแฟ . กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .

สมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ . 2534 . การเกษตรไทยกับการค้า
สินค้าเกษตรในตลาดโลก . กรุงเทพมหานคร .

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ . 2533 . เป้าหมายการผลิตสินค้า
เกษตรกรรมที่สำคัญ ปี 2533 . กรุงเทพมหานคร : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

_____ . 2534 . เป้าหมายการผลิตสินค้าเกษตรกรรมที่สำคัญ ปี 2534 . กรุงเทพมหานคร :
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ .

_____ . 2535 . เป้าหมายการผลิตสินค้าเกษตรกรรมที่สำคัญ ปี 2535 . กรุงเทพมหานคร :
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ .

สมิตรา อ่าบญ . 2532 . "ภาวะกาฬหลัง ICO สกเล็กจำกัดโควต้าส่งออก" . เศรษฐกิจปริทัศน์ .
ปีที่ 11 (ฉบับที่ 9) : น. 11-13 .



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เขตเศรษฐกิจสำหรับการปลูกกาแฟ

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจังหวัดและท้องที่ที่กำหนดเป็น เขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับการปลูกกาแฟ มีดังนี้

1. เป็นท้องที่ที่มีการเพาะปลูกกาแฟอยู่แล้ว เกษตรกรมีความชำนาญดี
2. เป็นท้องที่ที่มีทางราชการส่งเสริมให้มีการปลูกกาแฟ
3. เป็นท้องที่ที่มีการปลูกกาแฟตั้งแต่ 100 ไร่ขึ้นไป

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว มีจังหวัดที่ถูกกำหนดให้เป็น เขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับปลูกกาแฟมีจำนวน 22 จังหวัด แยกเป็นจังหวัดในภาคใต้ 11 จังหวัด จำนวนท้องที่ 64 อำเภอ จังหวัดในภาคกลาง 3 จังหวัด จำนวนท้องที่ 7 อำเภอ และจังหวัดในภาคเหนือ 8 จังหวัด จำนวนท้องที่ 24 อำเภอ รวมทั้งอำเภอทั้งหมด 95 อำเภอ ดังมีรายชื่อจังหวัดดังนี้

ภาคใต้ นราธิวาส ยะลา สงขลา สตูล ตรัง กระบี่ นครศรีธรรมราช พังงา สุราษฎร์ธานี ระนอง ชุมพร

ภาคกลาง ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี จันทบุรี

ภาคเหนือ อุดรดิตถ์ แพร่ น่าน ตาก ลำปาง เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน

นอกจากนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะกำหนดเขตเศรษฐกิจสำหรับการปลูกกาแฟแล้ว ยังกำหนดให้เกษตรกรที่เพาะปลูกกาแฟในเขตเศรษฐกิจ ต้องไปขึ้นทะเบียนการปลูกกาแฟทางหน่วยงานของราชการตามที่กำหนดไว้อีกด้วย โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาล ในการที่จะวางแผนควบคุมการผลิตกาแฟให้มีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และรักษาระดับราคาให้สม่ำเสมอสร้างความเป็นธรรมแก่ทุก ๆ ฝ่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เพื่อระดมการช่วยเหลือและบริการส่งเสริมของรัฐในด้านต่างๆ ให้แก่เกษตรกร ผู้ปลูกกาแฟได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อความต้องการ

3. เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลและวิเคราะห์ภาวะการผลิต ตลอดจนติดตามดูแลส่งเสริม และพิจารณาแนวทางและวิธีแก้ปัญหาในด้านการผลิต การจำหน่ายและการกำหนดราคาได้ถูกต้อง เหมาะสมต่อสถานการณ์แต่ละปี

องค์การกาแฟระหว่างประเทศ

องค์การกาแฟระหว่างประเทศ (International Coffee Organization - ICO) จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2505 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือกันระหว่างประเทศผู้ผลิตกาแฟและประเทศผู้นำเข้ากาแฟ เพื่อหาหนทางที่จะทำให้ภาวะตลาดกาแฟมีเสถียรภาพลดการเคลื่อนไหวของราคาดัง โดยทั้งสองฝ่ายได้กำหนดให้มีข้อตกลงกาแฟระหว่างประเทศ (International Coffee Agreement-ICA) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศภาคีผู้ส่งออกและภาคีผู้นำเข้า เพื่อให้เกิดความเหมาะสมระหว่างอุปสงค์และอุปทานกาแฟของโลก และมีให้เกิดภาวะราคากาแฟขึ้นลงอย่างผิดปกติ ซึ่งจะมีผลเสียต่อประเทศภาคี

2. เพื่อส่งเสริมให้มีการบริโภคกาแฟเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการขยายตัวด้านเศรษฐกิจ และการพัฒนาของประเทศภาคีผู้ส่งออก

3. เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ปัญหากาแฟ

เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการตลาดส่งออกประเทศไทยจึงได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การ ICO และได้เข้าเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2524 ผลจากการเข้าเป็นสมาชิกองค์การ ICO ทำให้ประเทศไทยสามารถขยายตลาดได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

สถานที่จำหน่ายจ่ายแจกต้นกล้าและเมล็ดพันธุ์กาแฟ

- | | |
|-------------|---|
| ภาคกลาง | 1. สถานีทดลองพืชสวนบางกอกน้อย กรุงเทพฯ |
| ภาคเหนือ | 1. สถานีทดลองพืชสวนดอยมูเซอ จ.ตาก
2. สถานีทดลองพืชไร่แม่โจ้ จ. เชียงใหม่ |
| ภาคตะวันออก | 1. สถานีทดลองพืชสวนพลั่ว จ.จันทบุรี
2. สถานีทดลองยางโป่งแรด จ.จันทบุรี |
| ภาคใต้ | 1. สถานีทดลองพืชสวนสวี จ.ชุมพร
2. สถานีทดลองยางกระบี่ จ.ระนอง
3. สถานีทดลองยางบางปลอ จ.พังงา
4. สถานีทดลองยางกลาง จ.ภูเก็ต
5. สถานีทดลองยางในช่อง จ.กระบี่
6. สถานีทดลองคลองท่อม จ.กระบี่
7. สถานีทดลองยางเขาช่อง จ.ตรัง
8. สถานีทดลองยางจันดี จ.นครศรีธรรมราช
9. สถานีทดลองยางชารโต จ.ยะลา
10. สถานีทดลองยางโคกปริเม็ง จ.นราธิวาส |

รายชื่อภาคเอกชนที่รับซื้อกาแฟพันธุ์อาราบิก้า

1. ร้านชาวไทยภูเขา
2. บริษัท K.S TRADING
3. ร้านกุ่มชวด
4. ห้างหุ้นส่วนจำกัด สืบคัดตกุล
5. พ่อค้าจังหวัดเชียงราย
6. ร้านนานาพืชผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายชื่อโรงงานแปรรูปที่รับซื้อกากาพพันธุ์อาราบิก้า

1. โรงงานเชิงหวัด
2. โรงงานมิ่งคลสวัสดิ์
3. บริษัทกาแฟผงไทย สุขุมวิท กรุงเทพฯ.
4. บริษัทชูชุกิ
5. บริษัทสามหมื่น
6. บริษัทสามโกน้า
7. โรงงานตั้งเก็งจ้วน ซอยแสงทิพย์ สุขุมวิท 71 กรุงเทพฯ.
8. บริษัทเนสเล่ย์ ประเทศไทย จำกัด 149 เทพารักษ์ กรุงเทพฯ.



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CIE DE CHIMIE APPLIQUEE
18, rue Anatole France - LE VERT GALANT

INVOICE

Date
05/01/77

Invoice No.
0544-346481/0003

Delivery address
Pharmaceutical Trading LTD
12, North Road
BIRMINGHAM
U.K.

To
Pharmaceutical Trading LTD
12, North Road
BIRMINGHAM
U.K.

Terms of delivery

C.I.F. Contract No. 105357

Time of delivery

15/2/77

Description	Quantity	Unit price	Amount				
Alcool Benzylque.Pharmaceutique	1000,000KG	3,10 US D	3100,00				
All freight charges and export packing insurance from warehouse to warehouse			92,00 10,00				
On the presentation of the invoice by irrevocable documentary credit							
<p>Mark and numbers</p> <p>Number of packages; description of goods</p> <p>50 Metallic Containers</p> <table border="1"> <tr> <td>Estimated no of packages</td> <td>Measurements</td> </tr> <tr> <td>Net weight kg 1 000 T</td> <td>Gross weight kg 1.124 T</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Value</td> </tr> </table> <p>Bank Account no</p> <p>Postal address:</p>	Estimated no of packages	Measurements	Net weight kg 1 000 T	Gross weight kg 1.124 T		Value	<p>Goods Total</p> <p>Goods Total US D 3100,00</p> <p>Freight US D 92,00</p> <p>Insurance US D 10,00</p> <p>Total US D 3202,00</p>
Estimated no of packages	Measurements						
Net weight kg 1 000 T	Gross weight kg 1.124 T						
	Value						

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CTK CHUO TSUSHO KAISHA LTD.

NO. 1-C, HANSA BLDG-2ND,
CHYOGA-KU, TOKYO, JAPAN

PHONE: 221-5212
CABLE: "CHUO TSUSHO"
TELEX: 2212 CHUO J

PACKING LIST

Date: October 15, 1982

To messrs: RATANAKOSIN TRADING CO., LTD., 233/4 SILOM RD.,

Bangkok, Thailand

shipped per AIRFREIGHT from TOKYO to BANGKOK

via _____ sailing on or about OCTOBER 18, 1982

Case Nos. & Shipping Mark	Description of good	Quantity	N/W	G/W	Measurement
	<u>ROT STAMPING MACHINES WITH ACCESSORIES</u>		<u>KGS</u>	<u>KGS</u>	<u>CUBIC METERS</u>
<u>RATANAKOSIN HOTMARKER BANGKOK/THAILAND MADE IN JAPAN</u>	<u>Hotmarker Model M-3, 220V with 7 character wheels, each with 11 facets, character size 2.4 x 2.4mm, curved face characters; including transformer, spare foil tapes, heater, springs, fuses, bulb, tube guide, carrying case and manual</u>	<u>5 sets</u>			
<u>1 carton</u>	<u>TOTAL</u>	<u>5 sets</u>	<u>19.8</u>	<u>22.5</u>	<u>0.119 M3</u>
<u>FREIGHT: Collect.</u>					
<u>INSURANCE: To be effected by Buyer.</u>					
<p>CHUO TSUSHO KAISHA LTD.</p> <p><i>T. Otsubo</i></p> <p>T. Otsubo Export Manager</p>					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ธนาคารแห่งประเทศไทย



คำขอใบสุทธิค้ำของที่ส่งออก แบบ ล.ป. ๘1

ผู้ส่งออก (ชื่อ ที่อยู่ โทรศัพท์) เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร		A. CO., LTD. BANGKOK, THAILAND		วันที่รับ	08/04/30	เลขที่	04902876104381
ผู้รับ ผู้ซื้อ (ชื่อ ที่อยู่) เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร		BUYER CO., LTD. SWEDEN		ผู้ซื้อ (ชื่อ ที่อยู่ - กรณีที่ไม่ใช่ผู้รับ)			
ธนาคารรับอนุญาต	รหัส	ใบอนุญาตส่งออกสุทธิ	วันหมดอายุ	ประเทศต้นกำเนิด	รหัส	ประเทศปลายทาง	รหัส
THAI FARMERS BANK LTD.	04902			THAILAND	140	SWEDEN	231
ชื่อเรียกโดยทาง	<input type="checkbox"/> เรือ <input type="checkbox"/> บก <input type="checkbox"/> อากาศ <input checked="" type="checkbox"/> ไปรษณีย์	เลขที่บัญชีธนาคารสินค้า	วันที่	สกุลเงิน	รหัส		
AIR-PARCEL POST		4185	7/4/30	US.\$	402		
พิกัด/เที่ยว (ถ้ามี)	มูลค่ารวม (ตามบัญชีราคาสินค้า)		US.\$ 7,750.00				
ท่าหรือที่ส่งออก	มูลค่ารวม เอฟ.ไอ.บี.		US.\$ 7,750.00				
BANGKOK							
"1 BOX"	จำนวน/ ชนิด/ ชนิดของ	รหัสสินค้า 71/202/	น้ำหนักสุทธิ (ก.ก.) / ปริมาณ				
1	STERLING SILVER 925 WITH GENUINE STONES WITH RHODIUM AND GOLD PLATED	2,355 PCS.	03 Part3 (8)	2,580 KGS			
			ราคาต่อหน่วย	มูลค่า	US.\$ 7,750.00		
2			รหัสสินค้า	น้ำหนักสุทธิ (ก.ก.) / ปริมาณ			
			ราคาต่อหน่วย	มูลค่า			
3			รหัสสินค้า	น้ำหนักสุทธิ (ก.ก.) / ปริมาณ			
			ราคาต่อหน่วย	มูลค่า			
4			รหัสสินค้า	น้ำหนักสุทธิ (ก.ก.) / ปริมาณ			
			ราคาต่อหน่วย	มูลค่า			
วิธีการชำระเงิน	อายุของตั๋วเงิน	วันที่	วันหมดอายุการส่งออก	วันหมดอายุ			
1. เช็คเดร้ออฟเทรเดิล เช็ค							
ออกโดย	แจ้งโดย						
	THAI FARMERS BANK LTD.						
2. ตั๋วเรียกเงินในเงิน ชนิด	D/P SIGHT	เรียกเก็บโดย					
3. ได้รับชำระเงินล่วงหน้าตามแบบ อ.ป. 71 เลขที่							
4. อื่น ๆ							
ธนาคารได้ตรวจรวบรวมการขึ้นบัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ขอรับรองว่า เป็นไปตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน	ข้าพเจ้า ขอขึ้นคำขอใบสุทธิค้ำของที่ส่งออกขอไว้ก่อนการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินพร้อมทั้งขอรับรองว่ารายการข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ และจะจัดให้ได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศของส่งออกตามสกุลเงิน และมูลค่ารวมที่ระบุข้างต้นภายใน 180 วัน นับจากวันที่ส่งออก และขอขานเงินตราต่างประเทศที่ได้มีขึ้นก่อนการรับอนุญาตภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้นำ						
08/04/30							
วันที่ (ลายมือชื่อและตราประทับของธนาคารรับอนุญาต)							
เลขที่ 04902876104381	วันที่อนุญาต 08/04/30						
(ลายมือชื่อและตราประทับของเจ้าพนักงาน หรือธนาคารรับอนุญาต)		วันที่ (ลายมือชื่อและตราประทับของผู้ส่งออก)					

ก.บ. ก. (ท) 308/2530. 3. 1 ๕.

หมายเหตุ แบบ ล.ป. ๘1 นี้ใช้ได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น และมีอายุ 30 วัน นับจากวันอนุญาต

ราคา 25 สตางค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบขนสินค้าขาออกและแบบแสดงรายการการค้า

831/30

ผู้ส่งออก (ชื่อ ที่อยู่ โทรศัพท์) บ.คาคา เจนเนอรัล ไทยแลนด์ จำกัด 956 ถ.สุขุมวิท 71 แขวงคลองตัน เขตพระโขนง กทม. โทร. 3901303-7	ทะเบียนการค้าเลขที่ 07 48 12827	<input type="checkbox"/> ของส่งออก <input type="checkbox"/> ของนำเข้า	เลขที่
จำว่าขอใบรับรองการที่ส่งออกไปนอกน่านน้ำ หรือต้องควบคุมด้วยด่านศุลกากรเป็นกรณี	วันที่ออก 10/6/30	<input type="checkbox"/> ม. 19 <input type="checkbox"/> ม. 19 ๗ <input checked="" type="checkbox"/> ของเงินตรา	เงินตรา เงินบาท
(นาย ใหญ่ ผู้ส่งออก) ผู้รับมอบ วันอื่น	ชื่อพาหนะ PEGASUS PRIDE	ท่าเรือที่ส่งออกไป BANGKOK	ประเทศปลายทาง U.S.A. US. W.GERMANY DE.
บ.น. ๑1 NAKORNTHON BANK LTD., NO.20001876190583 DD.17/3/30	วันที่ออก 29/6/30	<input checked="" type="checkbox"/> เรือ <input type="checkbox"/> รถ <input type="checkbox"/> อากาศ <input type="checkbox"/> ไปรษณีย์	ชนิดเครื่องใช้ ยกเว้นอากร

ชื่อพยานและเลขพยาน DATA GENERAL GMBH (E.D.C) AM	จำนวน/ชนิด 6 BOXES	ชนิดของ จอภาพเครื่องคอมพิวเตอร์ VIDEO DISPLAY UNIT (TERMI	10 ต.ช. 2530 10 ต.ช. 2530 10 ต.ช. 2530 10 ต.ช. 2530
KRONBERGER HANG 3			
6231 SCHWALBACH FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY			

จำนวนรวม (ส่วน)	(ตัวอักษร)	อัตราแลกเปลี่ยน						
6 BOXES	(SIX BOXES ONLY)	US\$, 1=TC\$ 25.64						
ประเภทพัสดุ	น้ำหนักสุทธิ	ปริมาณ	ราคา FOB (หรือ) ราคาประเทศ/ไทย	ราคาประเมินอากร	อัตราอากร	อากรขาออก	อัตรา	อากรการค้า
8 PART 3	KGS.	EA.	US\$, 51,760.98					
1 845504/03	972.0	90	1,327,151.52		FREE			



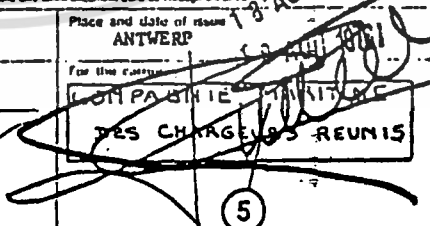
บันทึกพิธีการ **INV. NO. T. 871543** T/M T/M

คุณสะอาด บัณฑิตกุล
03654

บัตรตัวหนังสือออกของเลขที่ **03654**

ปีออกหนังสือ
ฉบับที่ ๖๖

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Shipper ROBY S.A.		BILL OF LADING N° 115		
Consigned to order of OIL CAMPANIA ARGENTINA BUENOS AIRES		FRANCO-BELGIAN SERVICES FAR EAST FRENCH SERVICE - BELGIAN FAR EASTERN LINE		
NOTIFY (Carrier not to be responsible for failure to notify) OIL CAMPANIA ARGENTINA BUENOS AIRES		 COMPAGNIE MARITIME DES CHARGEURS RÉUNIS CMB - AHLERS LINES SOCIÉTÉ EN NOM COLLECTIF AU CAPITAL DE 120 000 F R.C. PARIS B 303 773 402 - SIRET 303 773 012 QUAI DE CONFLUENT 75001 PARIS		
Pre carriage by S/S "LGYD"	Place of receipt (by pre carrier) LE HAVRE	Head Office : 3, Bd Malesherbes - 75008 PARIS		
Vessel S/S "RUBENS"	Port of loading ANTWERP (2)			
Port of discharge BUENOS AIRES	Place of delivery (by on-carrier)			
Marks and Nos OIL 1155/1709 BUENOS AIRES P.B. 217 KGS P.N. 200 KGS FUTS de 1/37 à 37/37	Number and kind of packages 37 DRUMS "DIRA 110" 7 FRET PAYABLE A DESTINATION L/C ILC.234/360	Description of goods	Gross weight 8,029 KGS	Measurement
Freight and charges 805 1.23		<small> Shipment is made under the conditions of the Charterparty and the Bill of Lading is issued on the basis of the mate receipts and tally sheets and is subject to the conditions of the Charterparty and the Bill of Lading. The carrier is not responsible for loss of or damage to cargo or for delay in delivery of cargo or for expenses incurred by the cargo owner in connection with the cargo or for expenses incurred by the cargo owner in connection with the cargo or for expenses incurred by the cargo owner in connection with the cargo. </small>		
Freight payable at DESTINATION		Place and date of issue ANTWERP 13-AUG-1976 (3)		
Number of original B/L's THREE / 3 (6)		For the carrier COMPAGNIE MARITIME DES CHARGEURS RÉUNIS (5)		
Shipper 				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่เว้นกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

TAISHO MARINE AND FIRE INSURANCE COMPANY, LIMITED

Head Office: 1-6-20, Kyobashi, Chuo-ku, Tokyo, Japan Cable: KALMSA TOKYO

(Agents of Assurances, Inc.) NITSUI & CO., LTD.

Invoice No. SRX906

No. 182-4614350

Invoice Date OCT 11 1982

Amount Insured US\$7,169.00

Form of cargo payable to

Conditions

Receipt by Mitsui & Co. Ltd. Bangkok Branch (8th Floor, Bangkok Building 118, Silom Road, Bangkok, THAILAND) Surveyor Mitsui & Co. Ltd. (1st Floor Room No. 4, Manabhai Bldg. (Samyong Insurance), No. 118 Silom Road, Bangkok, THAILAND)

ALL RISKS INCLUDING THE RISKS OF THEFT, PILFERAGE AND NON-DELIVERY.

Place of origin From insurance policy to place of loading

Origin SHUN KOBE OCT 8, 1982

Destination BANGKOK

Mark and Manufacturer

Invoice No. 113

9 CARTONS OF : 100% BEHBERG EMBOSSED TAFFETA "AK4720" WITH JELLY AND ANTI-SLIP FINISHED



IN CONTAINER UNDER DECK &/OR ON-DECK

Including risks of War, Strikes, Riots and Civil Commotion... (Detailed list of covered risks)

Insured and Party of Interest Mitsui & Co. Ltd. (1st Floor Room No. 4, Manabhai Bldg. (Samyong Insurance), No. 118 Silom Road, Bangkok, Thailand)

OSAKA (1982) OCT. 8, 1982 2

REMARKS: 1. The cargo was received in good order... 2. The cargo was found to be in good order... 3. The cargo was found to be in good order... (Detailed remarks section)

General of Assurances, Ltd. (Incorporated in Japan) 1-6-20, Kyobashi, Chuo-ku, Tokyo, Japan... (Detailed terms and conditions of the insurance policy)

For TAISHO MARINE AND FIRE INSURANCE COMPANY, LIMITED

(AUTHORIZED SIGNATORY) B. NISHI



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับลูกค้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้